

**GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY**

**INFORMACJA O SYTUACJI  
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU**

**W SIERPNIU 2016 R.**

Warszawa, 22 września 2016 r.

## Spis treści

	strona
Wstęp.....	3
Rynek pracy .....	5
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne .....	13
Ceny.....	17
Rolnictwo .....	24
Przemysł .....	29
Budownictwo .....	33
Budownictwo mieszkaniowe .....	35
Rynek wewnętrzny .....	37
Transport.....	40
Bilans płatniczy.....	42
Handel zagraniczny .....	44
Pieniądz .....	51
Budżet państwa.....	54

\*

\*

\*

Wyniki finansowe ubezpieczycieli .....	57
Produkt krajowy brutto.....	60
Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju.....	67
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne.....	69

## Wstęp

W sierpniu br. w podstawowych obszarach gospodarki przeważały tendencje wzrostowe. Produkcja sprzedana przemysłu, po spadku przed miesiącem, znacznie zwiększyła się w skali roku (częściowo pod wpływem czynników o charakterze sezonowym). Umocnił się wzrost sprzedaży detalicznej oraz sprzedaży usług w transporcie. Spadek produkcji budowlano-montażowej był nieco głębszy niż w lipcu. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych nadal kształtowały się poniżej poziomu sprzed roku.

Tempo wzrostu przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku było zbliżone do notowanego w poprzednich miesiącach. Stopa bezrobocia rejestrowanego obniżyła się do 8,5% w końcu sierpnia br. Według wyników badania popytu na pracę, w I półroczu br. utworzono więcej niż przed rokiem nowych miejsc pracy. Równocześnie obserwowano ograniczenie skali likwidacji miejsc pracy.

Wzrost w skali roku przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych i realnych brutto w sektorze przedsiębiorstw w sierpniu br. nie odbiegał istotnie od obserwowanego w lipcu br. W nieco większym stopniu niż przed miesiącem zwiększyły się przeciętne nominalne emerytury i renty brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych. Świadczenia emerytalno-rentowe rolników indywidualnych, po spadku w poprzednich miesiącach, kształtowały się nieznacznie powyżej poziomu sprzed roku. Siła nabywcza świadczeń w obu systemach zwiększyła się.

Produkcja sprzedana przemysłu w sierpniu br. była wyższa niż przed rokiem o 7,5% (po wyeliminowaniu czynników o charakterze sezonowym – o 5,1%). Wzrost notowano w przetwórstwie przemysłowym oraz dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji, przy spadku w dwóch pozostałych sekcjach. Wśród głównych grupowań przemysłowych najbardziej zwiększyła się produkcja dóbr inwestycyjnych oraz konsumpcyjnych trwałych; obniżyła się natomiast sprzedaż dóbr związanych z energią. Produkcja budowlano-montażowa w sierpniu br. była niższa niż przed rokiem o 20,5% (po wyeliminowaniu sezonowości – o 20,3%). Spadek miał miejsce we wszystkich działach budownictwa, w tym najgłębszy notowały podmioty zajmujące się głównie budową budynków. Sprzedaż detaliczna była o 7,8% wyższa niż w sierpniu ub. roku.

Spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w sierpniu br. był zbliżony do obserwowanego w poprzednich miesiącach. Nieco zmniejszyła się skala spadku cen towarów i usług związanych z mieszkaniem i transportem. Przyspieszył wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych. Ceny produkcji sprzedanej przemysłu i produkcji budowlano-montażowej kształtowały się nieznacznie poniżej poziomu sprzed roku.

Według badań koniunktury, we wrześniu br. nastroje przedsiębiorstw w przetwórstwie przemysłowym są nieco mniej pozytywne niż przed miesiącem. Korzystne, ale ostrożniejsze niż w sierpniu br., są przewidywania w większości badanych obszarów. Poprawiły się negatywne diagnozy w zakresie sytuacji finansowej oraz portfela zamówień. Utrzymują się nieznacznie pesymistyczne oceny bieżącej produkcji. Podmioty budowlane oceniają koniunkturę nieco bardziej negatywnie niż przed miesiącem. Pesymistyczne oceny w zakresie bieżącego portfela zamówień są gorsze niż w sierpniu br., przy zbliżonych negatywnych diagnozach produkcji i sytuacji finansowej. Odpowiednie przewidywania są pesymistyczne, gorsze niż przed miesiącem. W handlu detalicznym przedsiębiorcy oceniają koniunkturę pozytywnie, podobnie jak w sierpniu br. Korzystniej postrzegają przyszłą sprzedaż i popyt na towary. Negatywne pozostają diagnozy sytuacji finansowej, przy poprawie przewidywań w tym obszarze, które są nieznacznie pozytywne.

Bieżące nastroje konsumenckie we wrześniu br. są mniej pesymistyczne niż przed miesiącem. Najbardziej poprawiły się oceny dotyczące bieżącego dokonywania ważnych zakupów (które są dodatnie po raz pierwszy od września 2008 r.) oraz aktualnej sytuacji ekonomicznej kraju. Nieznacznie pogorszyły się nastroje konsumenckie dotyczące przyszłości – najbardziej w zakresie oszczędzania pieniędzy i sytuacji ekonomicznej kraju.

W sierpniu br. na rynku rolnym ceny skupu większości podstawowych produktów rolnych (z wyjątkiem cen żywca wołowego i wieprzowego) kształtowały się poniżej poziomu sprzed roku. Wstępne wyniki czerwcowego badania wskazują na pogłębienie spadku w skali roku pogłowia trzody chlewnej, na co wpłynęło ograniczenie liczebności wszystkich grup wiekowo-użytkowych. Nieznaczny spadek, po raz pierwszy od czterech lat, notowano w pogłowie bydła, co wynikało ze zmniejszenia m.in. stanu bydła 2-letniego i starszego.

W okresie styczeń–lipiec br. w obrotach towarowych handlu zagranicznego obserwowano szybszy wzrost eksportu niż importu. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem, znacznie wyższym niż przed rokiem. Zwiększyły się obroty z krajami rozwiniętymi (w tym z krajami UE); wzrósł również eksport do krajów Europy Środkowo-Wschodniej i import z krajów rozwijających się. W I półroczu br. wskaźnik terms of trade ogółem kształtował się nieco korzystniej niż w analogicznym okresie ub. roku i wyniósł 101,0 (wobec 100,9 przed rokiem).

W okresie ośmiu miesięcy br. dochody budżetu państwa wyniosły 214,5 mld zł, a wydatki 229,5 mld zł, tj. odpowiednio 68,4% i 62,3% kwot założonych w ustawie budżetowej na 2016 r. Deficyt ukształtował się na poziomie 14,9 mld zł, co stanowiło 27,3% planu.

## Rynek pracy

W sierpniu br. wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku był zbliżony do notowanego w poprzednich miesiącach. Obserwowano dalszy spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych i stopy bezrobocia.

Według wyników badania popytu na pracę, w I półroczu br. utworzono więcej nowych miejsc pracy niż w analogicznym okresie ub. roku; równocześnie mniejsza niż przed rokiem była liczba zlikwidowanych miejsc pracy.

**Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw<sup>1</sup>** w sierpniu br. ukształtowało się na poziomie 5760,7 tys. osób i było o 3,1% większe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,2% w lipcu br.). Najbardziej zwiększyło się zatrudnienie w administrowaniu i działalności wspierającej (o 9,5%) oraz informacji i komunikacji (o 7,6%). Wzrost zatrudnienia (w granicach 4,9% – 2,3%) notowano również w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, zakwaterowaniu i gastronomii, przetwórstwie przemysłowym, transporcie i gospodarce magazynowej, handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji. Utrzymał się spadek zatrudnienia w górnictwie i wydobywaniu (o 7,2%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 2,8%), obsłudze rynku nieruchomości (o 1,1%) oraz budownictwie (o 1,0%).

Przeciętne zatrudnienie kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2016		2015		2016	
	VIII		I-VIII			
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100
<b>Sektor przedsiębiorstw .....</b>	<b>5760,7</b>	<b>103,1</b>	<b>101,0</b>	<b>101,1</b>	<b>102,9</b>	<b>5738,1</b>
w tym:						
Przemysł .....	2571,3	102,5	101,2	101,5	102,3	2562,5
górnictwo i wydobywanie .....	133,7	92,8	92,6	93,4	92,1	136,6
przetwórstwo przemysłowe .....	2199,9	103,5	102,3	102,6	103,3	2187,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę .....	117,6	97,2	95,1	95,3	95,8	118,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja .....	120,1	102,3	100,4	100,8	102,4	119,9
Budownictwo .....	379,3	99,0	94,0	93,9	99,6	381,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych .....	1185,2	102,9	102,1	102,0	102,6	1179,8
Transport i gospodarka magazynowa .....	511,6	103,5	102,2	102,1	102,9	508,7
Zakwaterowanie i gastronomia .....	107,6	103,8	94,4	94,9	103,2	105,9
Informacja i komunikacja .....	202,4	107,6	103,7	104,1	107,4	200,7
Obsługa rynku nieruchomości .....	92,6	98,9	98,1	98,0	99,0	92,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <sup>a</sup> .....	190,6	104,9	98,7	100,2	103,2	189,4
Administrowanie i działalność wspierająca .....	379,4	109,5	104,7	103,2	111,2	375,8

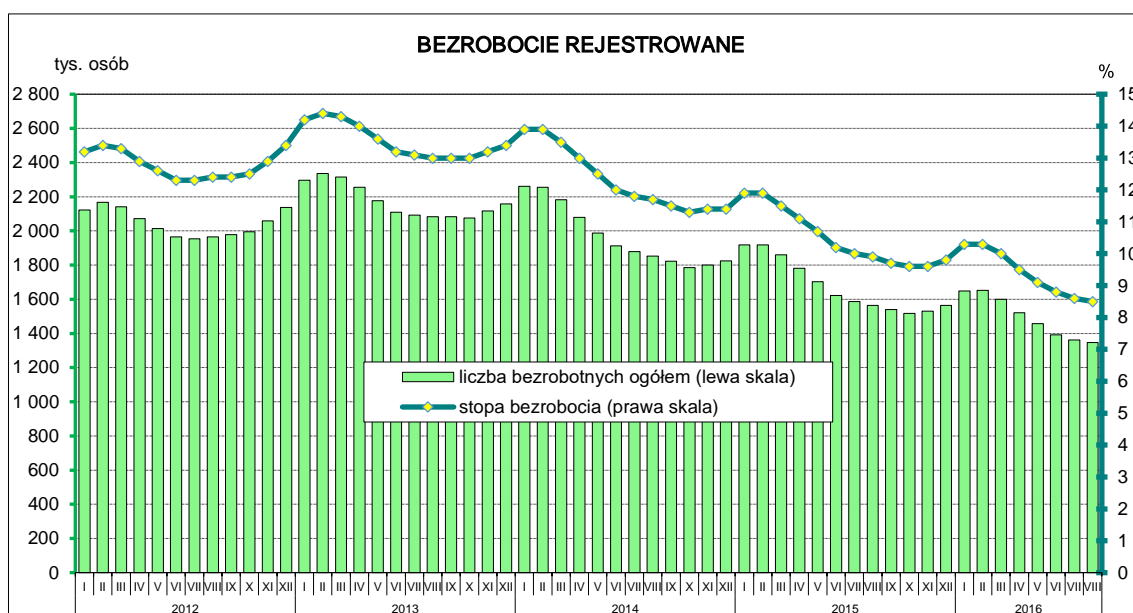
<sup>a</sup> Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

<sup>1</sup> W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu, w sierpniu br. wyższy niż przeciętnie wzrost zatrudnienia w skali roku obserwowano m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją mebli (o 6,2%), produkcją wyrobów z metali (o 5,8%), produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 5,6%), transportem lądowym i rurociągowym (o 5,5%) oraz produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 5,3%). Niższe niż w sierpniu ub. roku zatrudnienie notowano w przedsiębiorstwach zajmujących się wydobywaniem węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 7,4%, wobec spadku o 13,9% przed rokiem), produkcją odzieży (o 2,2%), budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 1,9%), budową budynków (o 1,1%); nieznaczny spadek notowano również w robotach budowlanych specjalistycznych (o 0,1%).

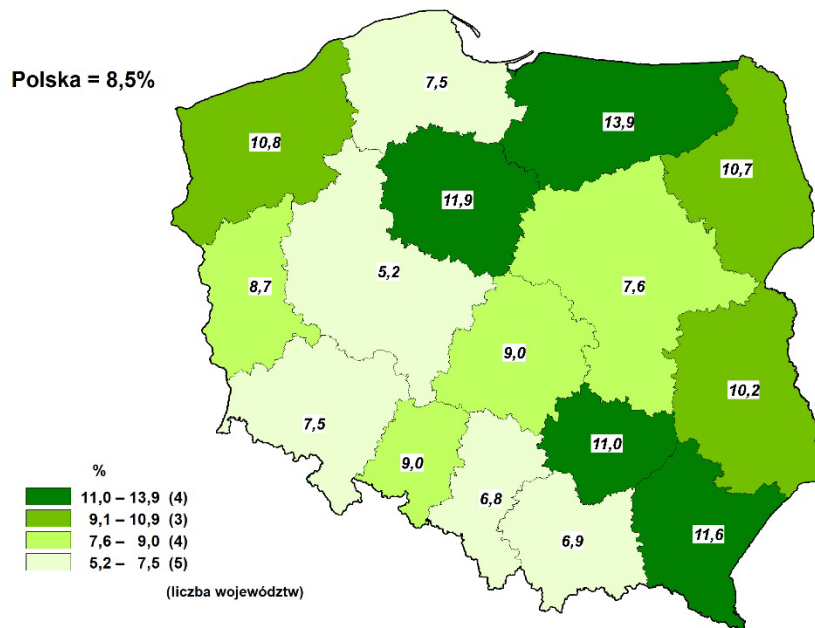
W okresie styczeń–sierpień br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5738,1 tys. osób, tj. było o 2,9% wyższe od obserwowanego przed rokiem.

W końcu sierpnia br. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy ukształtowała się na poziomie 1346,9 tys., tj. zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim miesiącem (o 1,1%, tj. o 14,6 tys.) i z sierpniem ub. roku (o 13,9%, tj. o 216,6 tys.). **Stopa bezrobocia rejestrowanego** wyniosła 8,5%, tj. mniej niż przed miesiącem o 0,1 p.proc. i mniej niż przed rokiem o 1,4 p.proc.

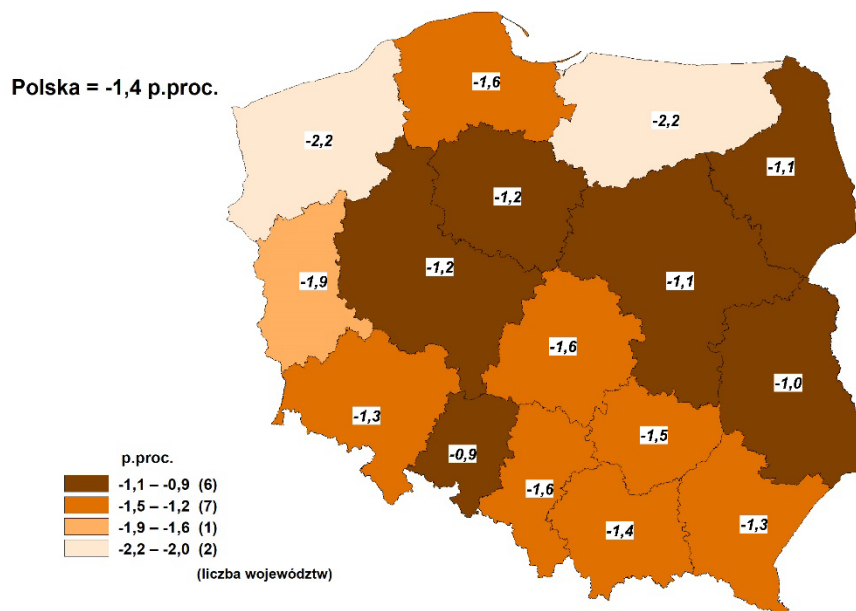


Stopa bezrobocia w województwach kształtowała się w granicach od 5,2% w wielkopolskim do 13,9% w warmińsko-mazurskim. W porównaniu z lipcem br. zmniejszyła się w większości województw (po 0,1 p.proc.); wzrosła jedynie w województwie podkarpackim (o 0,1 p.proc. do 11,6%), a w województwach opolskim, podlaskim i pomorskim – nie uległa zmianie. W porównaniu z sierpniem ub. roku stopa bezrobocia zmniejszyła się we wszystkich województwach. W największym stopniu obniżyła się w województwach warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim (po 2,2 p.proc.), a w najmniejszym – w województwie opolskim (o 0,9 p.proc.).

**STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO**  
Stan w końcu sierpnia 2016 r.



**ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO**  
Sierpień 2016 r. do sierpnia 2015 r.



W **strukturze bezrobotnych** zarejestrowanych udział kobiet w końcu sierpnia br. był wyższy niż przed rokiem o 1,1 p.proc. i wyniósł 54,4%. Zwiększył się udział osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku (o 0,1 p.proc. do 86,3%) oraz osób nieposiadających kwalifikacji zawodowych (o 0,2 p.proc. do 30,5%). Zmniejszył się natomiast udział osób dotychczas niepracujących (o 1,0 p.proc. do 15,0%) oraz absolwentów (o 0,2 p.proc. do 2,8%).

Spośród osób bezrobotnych znajdujących się w **szczególnej sytuacji na rynku pracy**, w stosunku do poprzedniego roku zmniejszył się udział następujących kategorii w liczbie zarejestrowanych ogółem:

- osób bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia (o 0,9 p.proc. do 27,5%, w tym udział osób w wieku poniżej 25 roku życia obniżył się o 0,9 p.proc. i wyniósł 13,4%),
- osób długotrwale bezrobotnych<sup>2</sup> (o 0,9 p.proc. do 56,5%),
- osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (o 0,1 p.proc. do 1,9%).

Zwiększył się natomiast udział osób bezrobotnych:

- posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 roku życia (o 1,7 p.proc. do 17,2%),
- w wieku powyżej 50 roku życia (o 0,2 p.proc. do 27,7%),
- posiadających dziecko niepełnosprawne w wieku do 18 roku życia (o 0,1 p.proc. do 0,2%).

Osób bezrobotnych niepełnosprawnych w końcu sierpnia br. było 83,2 tys., co stanowiło, podobnie jak przed rokiem, 6,2% ogółu bezrobotnych.

W sierpniu br. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 166,8 tys., tj. była wyższa niż przed miesiącem (o 3,3%) i niższa niż przed rokiem (o 3,9%). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem nieznacznie zwiększył się w porównaniu z notowanym przed rokiem – o 0,1 p.proc. do 81,4%. Zmniejszył się natomiast udział osób długotrwale bezrobotnych, dotychczas niepracujących, bez kwalifikacji zawodowych, zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy, absolwentów oraz osób zamieszkałych na wsi.

---

<sup>2</sup> Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.



## Liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	VIII 2015		VIII 2016			VIII 2015	
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100	okres poprzedni= =100	w tys.	w % bezrobotnych nowo zarejestrowanych		
<b>Bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem</b> .....	<b>173,5</b>	<b>94,9</b>	<b>96,1</b>	<b>103,3</b>	<b>166,8</b>	<b>x</b>	<b>x</b>
Z liczby ogółem — bezrobotni:							
zarejestrowani po raz kolejny .....	141,1	95,3	96,2	103,8	135,8	81,4	81,3
dotychczas niepracujący .....	33,1	83,9	85,2	111,7	28,2	16,9	19,0
w tym absolwenci <sup>a</sup> .....	17,7	89,5	92,7	101,3	16,4	9,8	10,2
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy .....	8,1	93,7	82,4	96,8	6,7	4,0	4,7
zamieszkali na wsi .....	73,8	95,3	95,6	101,5	70,5	42,3	42,5
bez kwalifikacji zawodowych .....	51,3	93,5	93,3	109,3	47,9	28,7	29,6
długotrwale bezrobotni <sup>b</sup> .....	65,7	81,1	84,9	102,0	55,8	33,5	37,9

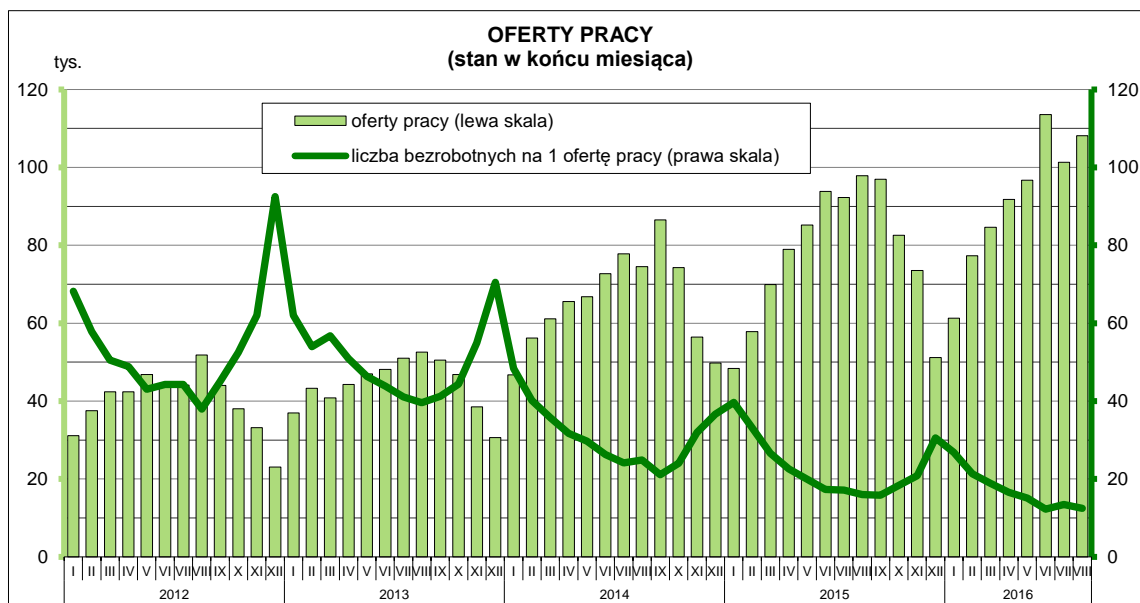
a Zaliczono osoby, dla których okres od momentu zakończenia nauki do momentu rejestracji nie przekroczył 12 m-cy.  
b Zaliczono osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Z ewidencji bezrobotnych w sierpniu br. **skreślono** 181,4 tys. osób, tj. mniej niż przed miesiącem (o 5,7%) i przed rokiem (o 7,3%). Główną przyczynę wyrejestrowania nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 84,8 tys. osób (tj. mniej niż przed miesiącem o 3,0% i mniej niż przed rokiem o 4,4%). Udział osób, które podjęły pracę w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się o 1,4 p.proc. w skali roku, do 46,8%. Liczba osób, które podjęły pracę niesubsydiowaną była niższa niż w sierpniu ub. roku, natomiast zwiększyła się liczba osób, które podjęły pracę subsydiowaną. Wśród osób wykreślonych z ewidencji wzrósł udział osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego oraz osób, które nabyły prawa emerytalne lub rentowe. Zmniejszył się odsetek osób, które rozpoczęły staż lub szkolenie u pracodawców, utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy oraz osób, które nabyły uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego.

Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych z ewidencji urzędów pracy według przyczyn kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	VIII 2015		VIII 2016			VIII 2015	
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100	okres poprzedni= =100	w tys.	w % bezrobotnych wyrejestrowanych ogółem		
<b>Bezrobotni wyrejestrowani ogółem</b> .....	<b>195,6</b>	<b>94,0</b>	<b>92,7</b>	<b>94,3</b>	<b>181,4</b>	<b>x</b>	<b>x</b>
Z liczby ogółem — bezrobotni, którzy:							
podjęli pracę .....	88,7	97,8	95,6	97,0	84,8	46,8	45,4
niesubsydiowaną .....	76,5	95,2	88,6	101,9	67,8	37,4	39,1
subsidiowaną .....	12,2	118,6	139,3	81,7	17,0	9,4	6,3
rozpoczęli szkolenie lub staż .....	22,7	115,4	66,1	78,4	15,0	8,3	11,6
nie potwierdzili gotowości do podjęcia pracy .....	48,1	76,0	87,1	93,9	41,9	23,1	24,6
dobrowolnie zrezygnowali ze statusu bezrobotnego .....	12,1	89,9	106,1	97,8	12,8	7,1	6,2
nabyli prawa emerytalne lub rentowe .....	1,6	66,0	108,3	105,0	1,7	1,0	0,8
nabyli uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego .....	3,3	112,0	83,8	104,5	2,8	1,5	1,7

W sierpniu br. do urzędów pracy zgłoszono 138,3 tys. **ofert zatrudnienia**<sup>3</sup>, tj. więcej niż przed miesiącem (o 7,4%) i przed rokiem (o 16,1%). Liczba ofert z sektora publicznego zwiększyła się w skali miesiąca, ale zmniejszyła – w skali roku. Ofert z sektora prywatnego było więcej zarówno w porównaniu z poprzednim miesiącem, jak i z sierpniem ub. roku. Oferty z sektora publicznego stanowiły 11,0% ogółu ofert (wobec 8,5% w lipcu br. i 13,1% przed rokiem). W końcu sierpnia br. oferty zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 26,1% ogółu ofert (wobec 29,2% w lipcu br. i 27,7% w sierpniu ub. roku).



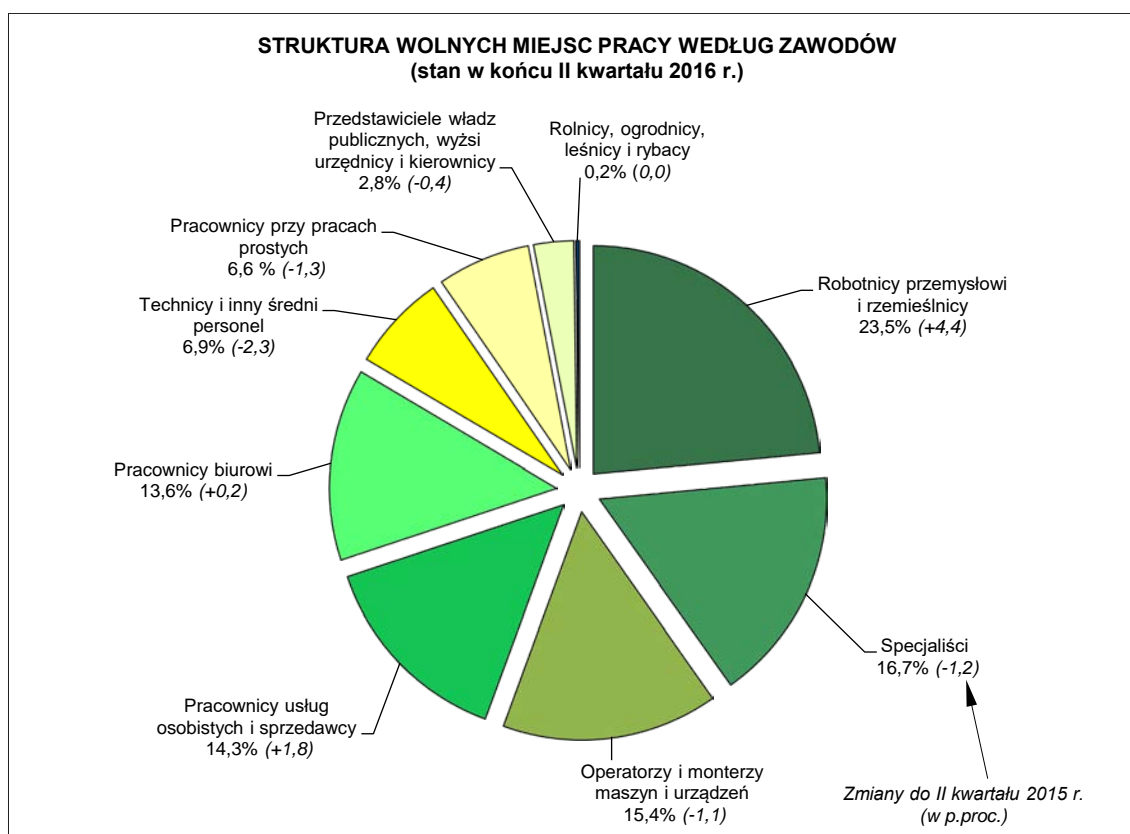
W końcu sierpnia br. zadeklarowano mniej niż przed miesiącem i przed rokiem zwolnień grupowych – 302 zakłady **zadeklarowały zwolnienie** 15,3 tys. pracowników, w tym 1,8 tys. osób z sektora publicznego (w końcu lipca br. odpowiednio 289 zakładów, 16,3 tys. pracowników, w tym 1,9 tys. z sektora publicznego, natomiast w końcu sierpnia ub. roku – 200 zakładów, 25,5 tys. pracowników, w tym 4,4 tys. z sektora publicznego).

Według wyników kwartalnego badania **popytu na pracę**, w końcu II kwartału br. liczba **wolnych miejsc pracy** wyniosła 94,3 tys. i była o 26,0% wyższa niż przed rokiem. Wolnymi miejscami pracy dysponowało 33,3 tys. podmiotów, tj. 4,6% jednostek ogółem (wobec 29,6 tys. podmiotów, tj. 4,1% jednostek ogółem przed rokiem). Wzrost liczby wolnych miejsc pracy odnotowano we wszystkich kategoriach wielkości podmiotów: największy w jednostkach o liczbie pracujących 10–49 osób – o 46,9%. W podmiotach o liczbie pracujących powyżej 49 osób notowano wzrost liczby wolnych miejsc pracy o 25,2%, a w jednostkach o liczbie pracujących poniżej 9 osób – o 16,2%. W porównaniu z sytuacją sprzed roku w strukturze wolnych miejsc pracy według sekcji najbardziej zwiększył się odsetek wolnych miejsc pracy w budownictwie (o 1,1 p.proc. do 10,8%), przetwórstwie przemysłowym (o 0,7 p.proc. do 23,3%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 0,7 p.proc. do 7,2%). Wzrósł również udział wolnych miejsc pracy

<sup>3</sup> Dotyczy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

m.in. w informacji i komunikacji (o 0,4 p.proc. do 6,4%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 0,3 p.proc. do 4,5%) oraz pozostałej działalności usługowej (o 0,3 p.proc. do 1,3%). Obniżył się natomiast odsetek wolnych miejsc pracy m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,7 p.proc. do 20,0%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 0,9 p.proc. do 3,6%), administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych (o 0,9 p.proc. do 3,6%), działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 0,2 p.proc. do 0,5%).

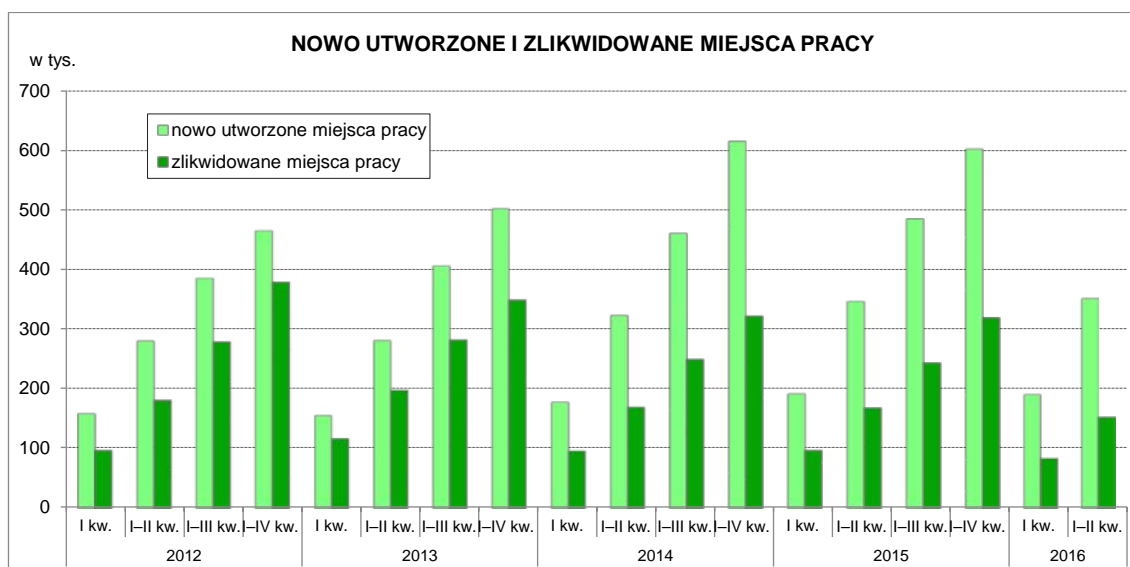
W strukturze wolnych miejsc pracy według zawodów w porównaniu z końcem II kwartału ub. roku zwiększył się udział miejsc pracy dla robotników przemysłowych i rzemieślników (o 4,4 p.proc. do 23,5%), pracowników usług osobistych i sprzedawców (o 1,8 p.proc. do 14,3%) oraz pracowników biurowych (o 0,2 p.proc. do 13,6%). Zmniejszył się natomiast odsetek wolnych miejsc pracy przeznaczonych m.in. dla techników i innego średniego personelu (o 2,3 p.proc. do 6,9%), pracowników przy pracach prostych (o 1,3 p.proc. do 6,6%), specjalistów (o 1,2 p.proc. do 16,7%) oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń (o 1,1 p.proc. do 15,4%).



W okresie sześciu miesięcy br. **utworzono 351,4 tys. nowych miejsc pracy**, tj. o 1,2% więcej niż przed rokiem. Wzrost o 21,4% odnotowano w jednostkach o liczbie pracujących 10–49 osób, a spadek – w podmiotach o liczbie pracujących poniżej 10 osób (o 7,7%) i powyżej 49 osób (o 0,3%). W ogólnej liczbie nowych miejsc pracy zwiększył się udział stanowisk utworzonych m.in. w przetwórstwie przemysłowym (o 2,5 p.proc. do 20,7%), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 1,0 p.proc. do 3,7%), zakwaterowaniu

i gastronomii (o 0,6 p.proc. do 5,0%) oraz informacji i komunikacji (o 0,4 p.proc. do 4,2%). Zmniejszył się natomiast udział stanowisk utworzonych m.in. w budownictwie (o 2,4 p.proc. do 11,5%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,4 p.proc. do 24,1%) oraz działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 0,4 p.proc. do 1,8%).

Spśród nowo utworzonych miejsc pracy w końcu II kwartału br. wolnych było jeszcze 22,7 tys. miejsc – najwięcej w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (25,3%), przetwórstwie przemysłowym (20,4%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (10,7%) oraz informacji i komunikacji (10,6%).

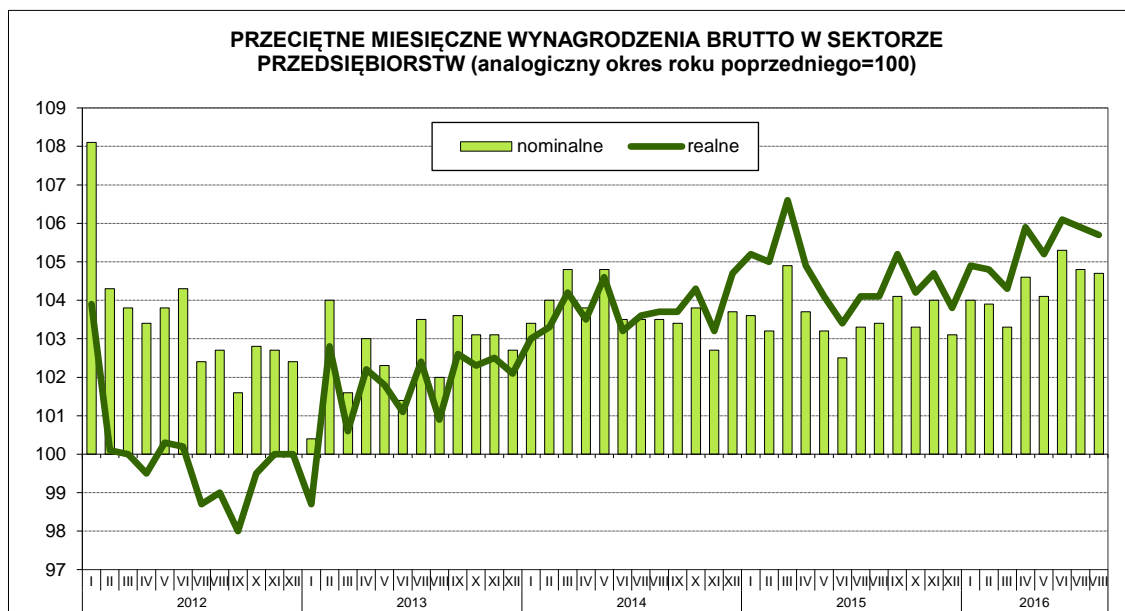


W okresie styczeń–czerwiec br. **zlikwidowano** 151,7 tys. miejsc pracy, tj. o 9,3% mniej niż przed rokiem. Zmniejszyła się liczba zlikwidowanych miejsc pracy w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 49 osób (o 17,4%) i poniżej 10 osób (o 13,9%). Skala likwidacji miejsc pracy zwiększyła się w podmiotach o liczbie pracujących 10–49 osób (o 5,5%). W strukturze zlikwidowanych miejsc pracy ogółem według sekcji w porównaniu z I półroczem ub. roku zmniejszył się odsetek miejsc zlikwidowanych m.in. w przetwórstwie przemysłowym (o 2,2 p.proc. do 15,3%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 1,3 p.proc. do 5,2%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 0,7 p.proc. do 5,9%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,7 p.proc. do 0,3%). Zwiększył się natomiast odsetek miejsc zlikwidowanych m.in. w budownictwie (o 2,5 p.proc. do 14,7%), informacji i komunikacji (o 0,9 p.proc. do 4,2%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 0,5 p.proc. do 6,7%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 0,5 p.proc. do 4,4%) oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 0,5 p.proc. do 1,4%).

## Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W sierpniu br. wzrost przeciętnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw, zarówno nominalnych jak i realnych, nie odbiegał znacząco od notowanego w lipcu br. Nieco umocniła się dynamika nominalnych i realnych emerytur i rent w systemie pracowniczym. Po spadku w poprzednich miesiącach, nominalne świadczenia emerytalno-rentowe rolników indywidualnych kształtowały się nieznacznie powyżej poziomu sprzed roku. W niewielkim stopniu wzrosła także ich siła nabywcza.

**Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw<sup>4</sup>** w sierpniu br. wyniosło 4212,56 zł i było wyższe niż przed rokiem o 4,7% (w lipcu br. zwiększyło się o 4,8%, a w sierpniu ub. roku – o 3,4%). Wzrost płac obserwowano we wszystkich sekcjach, w tym najwyższy w zakwaterowaniu i gastronomii (o 7,0%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 5,5%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 5,4%), przetwórstwie przemysłowym oraz obsłudze rynku nieruchomości (po 5,2%). Najwolniej wynagrodzenia rosły w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 2,6%) oraz w administrowaniu i działalności wspierającej (o 2,8%). Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu najbardziej zwiększyły się wynagrodzenia w produkcji mebli (o 8,0%), produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 7,4%) oraz produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 7,0%).



<sup>4</sup> W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W okresie styczeń–sierpień br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 4234,47 zł i było wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku o 4,1% (wobec wzrostu o 3,5% przed rokiem). Przeciętne płace zwiększyły się we wszystkich sekcjach, najbardziej w zakwaterowaniu i gastronomii (o 7,0%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,6%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 5,5%). Najniższy wzrost obserwowano w górnictwie i wydobywaniu (o 0,8%). Wśród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu największy wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w skali roku odnotowano w handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawie (o 7,4%), produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 7,0%) oraz produkcji odzieży (o 6,7%). W przypadku wydobywania węgla kamiennego i węgla brunatnego wynagrodzenia pozostały na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2016		2015		2016	
	VIII		I-VIII			
	w zł	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w zł		w zł	
<b>Sektor przedsiębiorstw</b> .....	<b>4212,56</b>	<b>104,7</b>	<b>103,4</b>	<b>103,5</b>	<b>104,1</b>	<b>4234,47</b>
w tym:						
Przemysł .....	4255,73	104,4	102,6	102,7	103,6	4273,09
górnictwo i wydobywanie .....	6212,94	102,9	97,9	100,4	100,8	6367,95
przetwórstwo przemysłowe .....	4027,64	105,2	103,6	103,6	104,5	4023,83
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę .....	6535,99	102,6	104,7	102,3	105,6	6709,61
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja .....	4020,97	104,8	102,4	103,4	103,5	4031,48
Budownictwo .....	4220,83	104,9	104,4	104,7	104,4	4187,37
Handel; naprawa pojazdów samochodowych .....	3858,67	105,5	103,9	104,2	105,5	3910,78
Transport i gospodarka magazynowa .....	3941,27	105,4	102,0	101,6	103,5	3855,27
Zakwaterowanie i gastronomia .....	3049,05	107,0	105,8	103,7	107,0	3059,06
Informacja i komunikacja .....	7428,97	103,2	104,5	105,1	103,8	7542,42
Obsługa rynku nieruchomości .....	4421,77	105,2	103,0	103,8	104,4	4452,97
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <sup>a</sup> .....	6206,76	104,2	106,4	105,6	105,1	6368,76
Administrowanie i działalność wspierająca .....	2956,67	102,8	105,6	105,0	103,7	2975,72

<sup>a</sup> Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

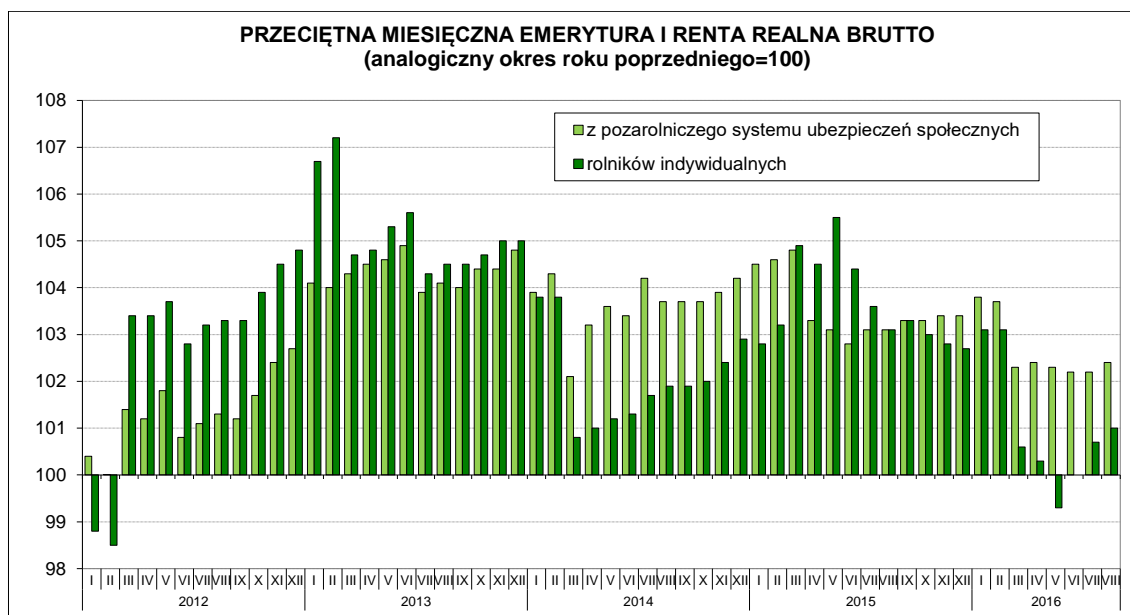
**Kwota wynagrodzeń** w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–sierpień br. była wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku o 7,2% (przed rokiem obserwowano wzrost o 4,6%).

W sierpniu br. **siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw** zwiększyła się w skali roku o 5,7% (w sierpniu ub. roku wzrost wyniósł 4,1%). W okresie ośmiu miesięcy br. przeciętna płaca realna brutto była wyższa niż przed rokiem o 5,2% (wobec wzrostu o 4,8% w analogicznym okresie ub. roku).

Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba emerytów i rencistów		Przeciętne miesięczne świadczenie brutto			
	w tys.	VIII 2015=100	VIII 2016		I-VIII 2016	
			w zł	VIII 2015=100	w zł	I-VIII 2015=100
Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych.....	7720,3	100,5	2091,14	101,7	2081,53	102,0
emerytury .....	5410,3	101,7	2212,06	101,5	2201,51	101,8
renty z tytułu niezdolności do pracy .....	960,3	95,0	1667,10	101,6	1660,99	101,8
renty rodzinne .....	1349,6	99,6	1908,09	101,4	1906,22	101,8
Emerytury i renty rolników indywidualnych.....	1192,7	98,5	1177,08	100,3	1183,87	100,3

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** w sierpniu br. była o 1,7% wyższa niż przed rokiem i wyniosła 2091,14 zł. W okresie styczeń–sierpień br. ukształtowała się ona na poziomie 2081,53 zł, tj. wzrosła w skali roku o 2,0%. Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta w systemie pracowniczym w sierpniu br. była wyższa niż przed rokiem o 2,4%, natomiast w okresie ośmiu miesięcy br. – zwiększyła się odpowiednio o 2,6%.



Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** w sierpniu br. ukształtowała się na poziomie 1177,08 zł i wzrosła w skali roku o 0,3%. W okresie styczeń–sierpień br. wyniosła 1183,87 zł, tj. również o 0,3% więcej niż przed rokiem. Siła nabywcza przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto rolników indywidualnych w sierpniu br. była wyższa w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 1,0%, natomiast w okresie ośmiu miesięcy br. – większa odpowiednio o 0,9%.

Kwota brutto **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła w okresie styczeń–sierpień br. 1263,4 mln zł, tj. o 13,0% mniej niż rok wcześniej. W sierpniu br. wypłacono bezrobotnym 140,3 mln zł, tj. o 0,7% mniej niż w lipcu br. oraz o 15,1% mniej niż przed rokiem.

Wartość wypłat z tytułu **zasiłków i świadczeń przedemerytalnych** wyniosła w sierpniu br. 188,3 mln zł, tj. zmniejszyła się w skali roku (o 1,2%) i w skali miesiąca (o 0,5%). W okresie styczeń–sierpień br. wypłacono ogółem świadczenia na kwotę 1520,1 mln zł, tj. o 0,3% mniejszą niż przed rokiem.

W sierpniu br. zrealizowano 18,0 tys. **wypłat z Funduszu Emerytur Pomostowych** (wobec 14,1 tys. przed rokiem). Łączna kwota wypłat wyniosła 44,3 mln zł i była o 31,2% wyższa niż w sierpniu ub. roku. W okresie styczeń–sierpień br. suma wypłaconych świadczeń ukształtowała się na poziomie 329,7 mln zł (wzrost o 30,2% w stosunku do analogicznego okresu ub. roku). Przeciętna miesięczna liczba osób pobierających świadczenia z tego źródła wyniosła w tym okresie 16,8 tys. (wobec 13,2 tys. przed rokiem).



## Ceny

W sierpniu br. spadek cen konsumpcyjnych w skali roku był zbliżony do obserwowanego w poprzednich miesiącach. W mniejszym stopniu niż w lipcu br. obniżyły się ceny towarów i usług w zakresie transportu oraz mieszkania, nieco pogłębił się natomiast spadek cen odzieży i obuwia. Szybciej niż w poprzednich miesiącach rosły ceny żywności i napojów bezalkoholowych. Nieznacznie niższe niż przed rokiem były ceny produkcji sprzedanej przemysłu oraz produkcji budowlano-montażowej.

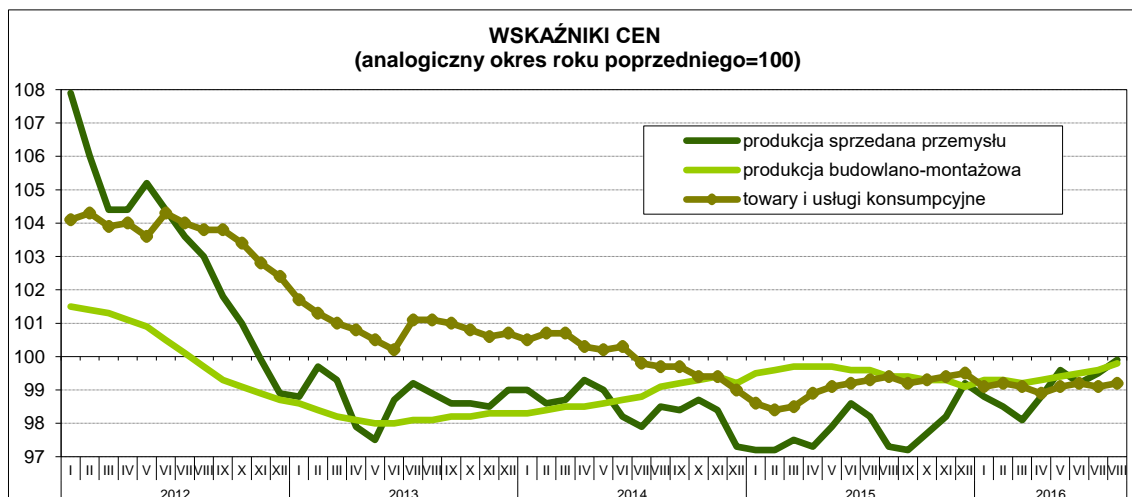
Według wstępnych danych, **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** w sierpniu br. były niższe niż **przed miesiącem** o 0,3%. Spadek cen obserwowano w sekcjach górnictwo i wydobywanie (o 1,0%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 0,3%). Wzrosły natomiast ceny w sekcjach wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (po 0,1%). Spośród działów przetwórstwa przemysłowego niższe niż przed miesiącem były ceny produkcji m.in. koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 1,6%), chemikaliów i wyrobów chemicznych oraz maszyn i urządzeń (po 0,7%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych oraz papieru i wyrobów z papieru (po 0,6%), a także pojazdów samochodowych, przyczep i naczep oraz urządzeń elektrycznych (po 0,5%). Spadek cen notowano również w produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny oraz napojów (po 0,4%), wyrobów z metali oraz metali (po 0,3%), a także mebli (o 0,1%). Wyższe były natomiast m.in. ceny produkcji artykułów spożywczych, wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych oraz komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (po 0,2%).

W sierpniu br. notowano nieznaczny spadek cen produkcji sprzedanej przemysłu **w skali roku** – o 0,1% (wobec spadku o 0,5% w lipcu br.). Obniżyły się ceny w sekcjach wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 2,6%) oraz górnictwo i wydobywanie (o 0,3%). Wyższe niż przed rokiem były natomiast ceny w sekcjach przetwórstwo przemysłowe (o 0,2%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 1,2%). W przetwórstwie przemysłowym wzrosły ceny m.in. produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 3,8%), papieru i wyrobów z papieru (o 1,5%), artykułów spożywczych (o 1,3%) oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 1,1%). Niższe niż przed rokiem były natomiast ceny m.in. produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 0,1%), metali oraz maszyn i urządzeń (po 0,2%), a także urządzeń elektrycznych, wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny oraz napojów (po 0,4%). Spadły także ceny produkcji mebli (o 0,8%), wyrobów z metali (o 0,9%), pozostałego sprzętu transportowego (o 2,1%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 2,2%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 4,0%) oraz koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 4,6%).

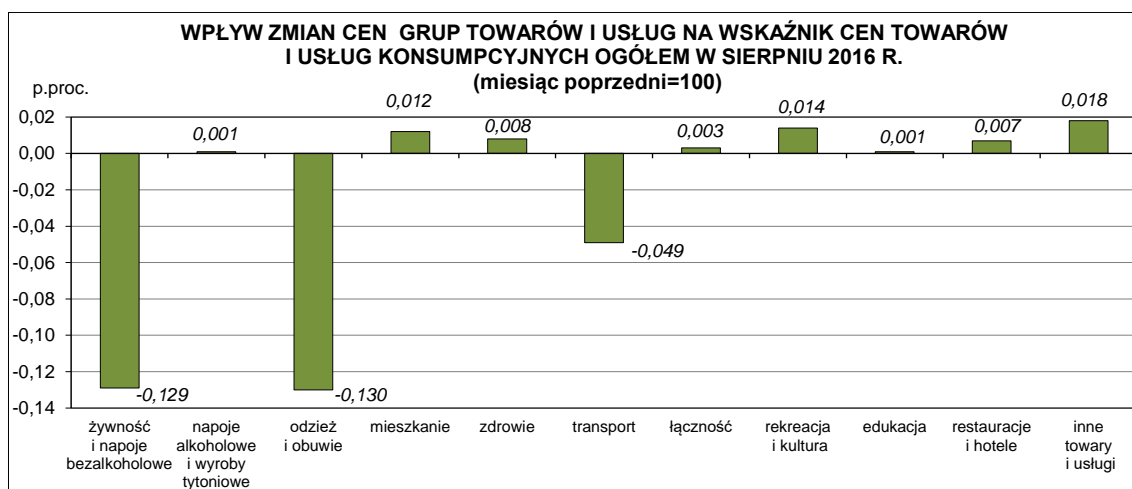
Szacuje się, że w sierpniu br. **ceny produkcji budowlano-montażowej** były wyższe niż przed miesiącem o 0,1%, natomiast w skali roku obniżyły się o 0,2%.

Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano-montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2015	Grudzień roku poprzedniego=100					
VIII .....	99,4	93,1	99,4	100,7	101,3	99,5
2016	<b>VIII .....</b>					
	<b>100,1</b>	<b>100,0</b>	<b>100,3</b>	<b>98,1</b>	<b>102,0</b>	<b>100,0</b>
2015	Miesiąc poprzedni=100					
VIII .....	99,3	98,2	99,3	99,7	100,1	99,9
IX .....	99,9	100,6	100,0	99,4	99,6	99,9
X .....	100,1	101,8	100,1	99,8	99,7	99,9
XI .....	100,0	98,3	100,0	100,1	99,9	99,9
XII .....	99,8	99,0	99,8	100,0	100,1	99,9
2016	I .....					
	99,5	96,0	99,8	98,7	100,6	99,9
II .....	99,6	100,5	99,5	99,8	100,1	99,9
III .....	99,7	101,2	99,6	100,0	100,2	99,9
IV .....	100,3	99,3	100,4	99,2	100,4	100,0
V .....	101,2	100,2	101,3	100,2	100,4	100,0
VI .....	100,2	100,5	100,2	100,6	100,0	100,1
VII .....	99,9	103,4	99,8	99,5	100,2	100,1
VIII .....	<b>99,7</b>	<b>99,0</b>	<b>99,7</b>	<b>100,1</b>	<b>100,1</b>	<b>100,1</b>
2015	Analogiczny okres roku poprzedniego=100					
VIII .....	97,3	92,7	96,9	100,8	101,5	99,4
IX .....	97,2	92,8	96,9	100,1	100,6	99,4
X .....	97,7	94,1	97,5	99,9	100,4	99,3
XI .....	98,2	92,8	98,1	99,8	100,5	99,3
XII .....	99,2	92,9	99,3	100,0	100,6	99,1
I-VIII .....	97,7	97,5	97,1	101,1	101,5	99,6
2016	I .....					
	98,8	91,5	99,2	98,2	100,6	99,3
II .....	98,5	91,2	98,9	97,9	100,8	99,3
III .....	98,1	90,4	98,5	97,8	101,0	99,2
IV .....	98,8	90,2	99,4	96,9	101,2	99,3
V .....	99,6	92,3	100,2	97,1	100,9	99,4
VI .....	99,2	93,6	99,6	97,5	100,9	99,5
VII .....	99,5	99,0	99,8	97,0	101,2	99,6
VIII .....	<b>99,9</b>	<b>99,7</b>	<b>100,2</b>	<b>97,4</b>	<b>101,2</b>	<b>99,8</b>
I-VIII .....	<b>99,1</b>	<b>93,4</b>	<b>99,5</b>	<b>97,5</b>	<b>101,0</b>	<b>99,4</b>



**Ceny towarów i usług konsumpcyjnych** w sierpniu br. były niższe niż przed miesiącem o 0,2%. Spadki cen odzieży i obuwia oraz żywności i napojów bezalkoholowych wpłynęły na obniżenie wskaźnika cen ogółem po 0,13 p.proc. Wzrosty cen towarów i usług związanych z rekreacją i kulturą oraz mieszkaniem podwyższyły wskaźnik cen ogółem po 0,01 p.proc.



Ceny żywności i napojów bezalkoholowych w sierpniu br. były niższe niż przed miesiącem o 0,5%, przy czym żywność potaniała o 0,6%, a napoje bezalkoholowe podrożały o 0,2%. Mniej niż w lipcu br. konsumenci płacili za warzywa (o 7,8%), owoce (o 3,2%), makarony i produkty makaronowe (o 0,5%) oraz ryż (o 0,2%). Wzrosły natomiast ceny cukru (o 5,7%), olejów i tłuszczów (o 1,1%) oraz mięsa (przeciętnie o 1,0%, w tym droższe było mięso wieprzowe – o 1,7%, wędliny – o 1,0%, mięso drobiowe – o 0,7% oraz wołowe – o 0,2%). Wyższe były również ceny ryb i owoców morza oraz mąki pszennej (po 0,4%), a także artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 0,2%, w tym podrożało mleko oraz sery i twarogi – po 0,4%, śmietana – o 0,3%, jogurty – 0,1%, przy spadku cen jaj – o 0,5%). Na poziomie zbliżonym do notowanego przed miesiącem kształtowały się ceny pieczywa oraz kasz i ziaren zbóż.

Spadły ceny obuwia (o 3,1%) oraz odzieży (o 2,4%).

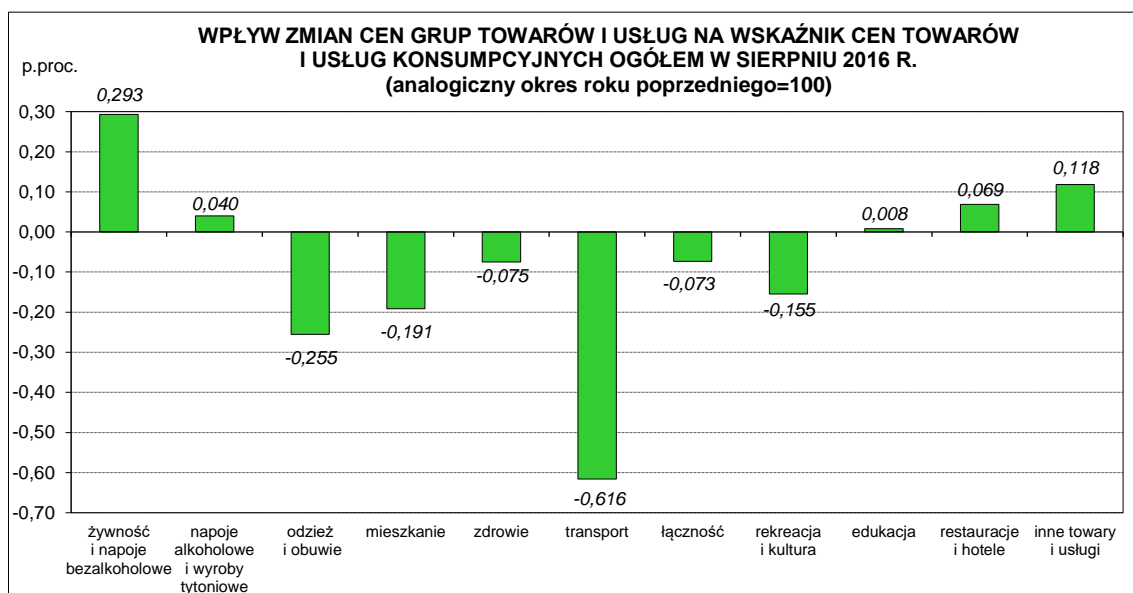
Ceny towarów i usług związanych z mieszkaniem w sierpniu br. nie uległy zmianie. Wzrosły opłaty za wywóz śmieci (o 0,5%), a także za zaopatrywanie w wodę oraz usługi kanalizacyjne (po 0,1%). Na poziomie sprzed miesiąca pozostały ceny nośników energii, w tym opał był nieznacznie tańszy niż w lipcu br. (o 0,1%). Na niezmiennym poziomie kształtowały się ceny towarów i usług w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Opłaty związane ze zdrowiem wzrosły w sierpniu br. o 0,2%. Wyższe niż w lipcu br. były ceny wyrobów farmaceutycznych oraz usług lekarskich (po 0,2%), a także opłaty za usługi stomatologiczne i szpitalne (po 0,1%). Na poziomie sprzed miesiąca pozostały opłaty za usługi sanatoryjne.

Ceny w zakresie transportu były niższe niż przed miesiącem o 0,6%. Mniej niż w lipcu br. konsumenci płacili za paliwa i smary do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 1,4%, w tym potaniała benzyna – o 2,3% oraz olej napędowy – o 2,2%, przy wzroście cen gazu ciekłego – o 8,6%). Spadły również ceny samochodów osobowych (o 0,9%). Droższe były natomiast usługi transportowe (o 2,4%).

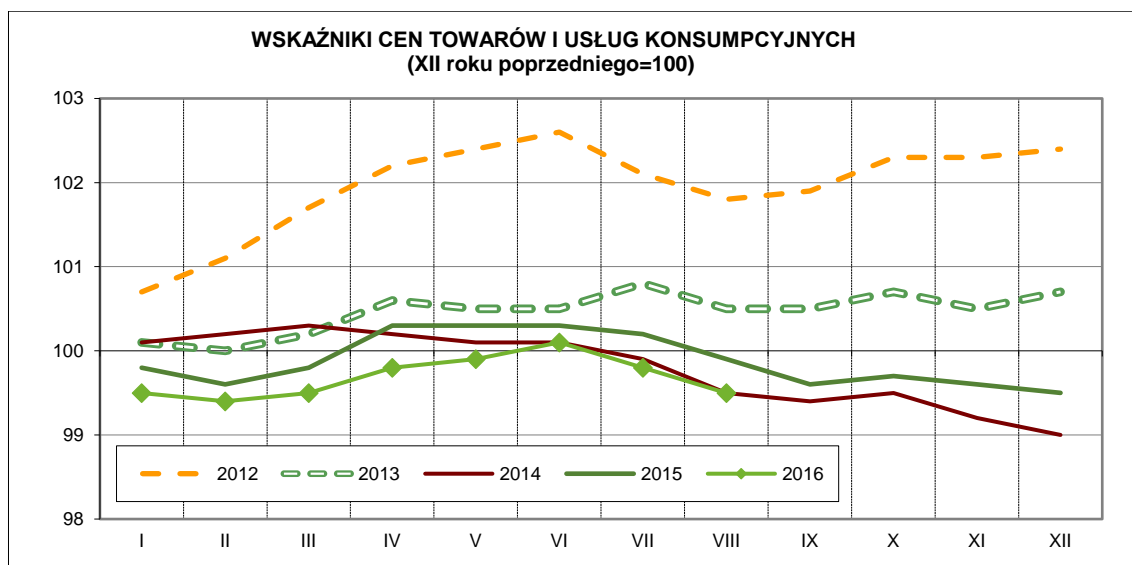
Ceny związane z rekreacją i kulturą były wyższe niż w lipcu br. o 0,2%. Wzrosły ceny usług w zakresie turystyki zorganizowanej (o 1,0%), książek (o 0,9%), a także biletów do kin, teatrów i na koncerty (o 0,1%). Niższe były natomiast ceny gazet i czasopism (o 3,3%) oraz sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 0,2%).

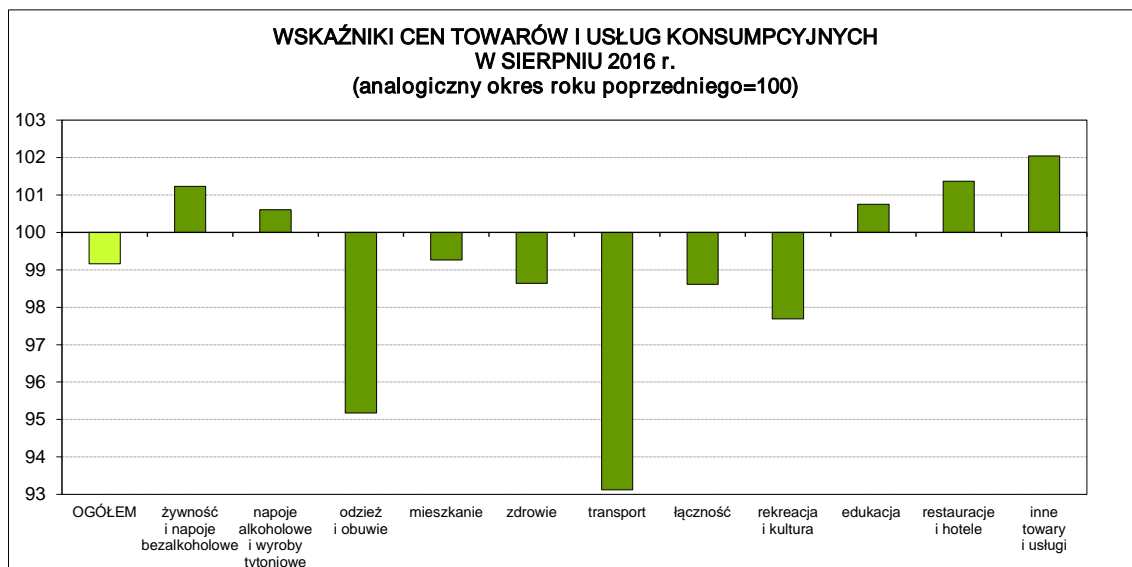
**W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku** ceny towarów i usług konsumpcyjnych w sierpniu br. były niższe o 0,8% (w tym ceny towarów spadły o 1,4%, natomiast ceny usług wzrosły o 0,6%). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych ogółem miały spadki cen towarów i usług związanych z transportem, odzieży i obuwia oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem, które obniżyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o 0,62 p.proc., 0,26 p.proc. oraz o 0,19 p.proc. Wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych wpłynął na podwyższenie wskaźnika cen o 0,29 p.proc.



## Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalko- holowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łącnosc	rekreacja i kultura	edukacja	resta- uracje i hotele
2015											
Grudzień roku poprzedniego=100											
VIII .....	99,9	99,3	100,9	92,8	100,4	102,9	98,0	101,5	101,8	100,2	101,1
2016											
VIII .....	<b>99,5</b>	<b>100,6</b>	<b>100,7</b>	<b>92,5</b>	<b>99,5</b>	<b>98,9</b>	<b>97,9</b>	<b>99,3</b>	<b>100,1</b>	<b>100,0</b>	<b>101,2</b>
2015											
Miesiąc poprzedni=100											
VIII .....	99,6	99,3	100,0	97,6	100,0	100,4	98,9	100,0	100,2	100,0	100,1
IX .....	99,7	100,6	100,0	100,9	99,7	99,9	96,8	99,8	98,2	100,5	100,1
X .....	100,1	100,4	100,0	103,3	100,0	100,0	98,7	99,7	99,7	100,3	99,9
XI .....	99,9	99,7	100,0	99,7	100,1	99,9	100,3	99,9	99,7	100,0	100,1
XII .....	99,8	99,9	100,0	99,0	100,0	100,0	99,2	100,0	99,8	100,0	100,1
2016											
I .....	99,5	101,0	100,1	96,4	99,6	98,2	95,0	100,1	100,5	100,0	100,0
II .....	99,9	100,3	100,3	98,2	100,0	99,9	98,1	100,1	100,5	100,0	100,1
III .....	100,1	100,4	99,9	101,8	99,9	100,0	100,8	99,9	98,3	100,0	100,2
IV .....	100,3	100,3	100,2	102,7	99,9	100,2	101,5	99,4	99,2	100,0	100,3
V .....	100,1	99,9	100,1	99,5	100,0	100,5	101,9	100,0	99,3	100,0	100,3
VI .....	100,2	100,2	100,1	99,4	100,0	100,2	101,6	99,7	100,7	99,9	100,1
VII .....	99,7	99,0	100,0	96,9	100,1	99,8	99,8	100,0	101,5	100,0	100,1
VIII .....	<b>99,8</b>	<b>99,5</b>	<b>100,0</b>	<b>97,5</b>	<b>100,0</b>	<b>100,2</b>	<b>99,4</b>	<b>100,1</b>	<b>100,2</b>	<b>100,1</b>	<b>100,1</b>
2015											
Analogiczny okres roku poprzedniego=100											
VIII .....	99,4	99,3	100,9	95,9	100,6	102,7	91,7	100,5	101,1	101,0	101,4
IX .....	99,2	99,8	101,0	95,6	100,3	102,3	90,0	100,3	100,0	101,1	101,3
X .....	99,3	100,4	100,9	95,5	100,2	102,6	89,6	100,3	100,0	101,0	101,2
XI .....	99,4	100,1	100,9	95,4	100,3	102,6	91,8	100,9	99,4	100,9	101,2
XII .....	99,5	99,9	100,9	95,5	100,3	102,6	93,2	100,8	99,2	100,9	101,2
I-VIII .....	98,9	97,5	101,3	95,1	100,6	101,6	91,1	102,5	101,3	101,2	101,3
2016											
I .....	99,1	100,0	100,9	95,4	99,4	100,1	93,6	99,8	99,3	100,8	101,1
II .....	99,2	100,4	100,6	95,5	99,4	100,0	92,7	100,0	99,5	100,8	101,2
III .....	99,1	100,8	100,3	96,5	99,4	99,9	91,6	99,7	98,0	100,8	101,2
IV .....	98,9	100,6	100,5	96,1	99,1	100,1	92,0	98,4	97,1	100,8	101,2
V .....	99,1	100,8	100,6	95,7	99,1	100,3	93,2	98,9	96,9	100,8	101,3
VI .....	99,2	100,9	100,5	95,9	99,1	100,4	94,0	99,6	97,0	100,8	101,3
VII .....	99,1	101,0	100,6	95,3	99,2	98,8	92,9	98,6	97,7	100,7	101,3
VIII .....	<b>99,2</b>	<b>101,2</b>	<b>100,6</b>	<b>95,2</b>	<b>99,3</b>	<b>98,6</b>	<b>93,1</b>	<b>98,6</b>	<b>97,7</b>	<b>100,7</b>	<b>101,4</b>
I-VIII .....	<b>99,1</b>	<b>100,7</b>	<b>100,6</b>	<b>95,7</b>	<b>99,3</b>	<b>99,8</b>	<b>92,9</b>	<b>99,2</b>	<b>97,9</b>	<b>100,8</b>	<b>101,3</b>





Wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych w skali roku w sierpniu br. wyniósł 1,2%, przy czym żywność podrożała o 1,4%, natomiast napoje bezalkoholowe były tańsze o 0,1%. Więcej niż w analogicznym miesiącu ub. roku płacono m.in. za cukier (o 27,2%), ryby i owoce morza (o 4,7%), owoce (o 4,6%), warzywa oraz kasze i ziarna zbóż (po 2,8%), a także mięso (przeciętnie o 1,3%, w tym podrożało mięso wieprzowe – o 5,1%, wędliny – o 1,2%, mięso wołowe – o 0,7%, przy spadku cen mięsa drobiowego – o 2,0%). Wzrosły również ceny pieczywa (o 0,6%) oraz makaronów i produktów makaronowych (o 0,3%). Niższe niż przed rokiem były natomiast ceny artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 1,8%, w tym spadły ceny mleka – o 3,5%, jaj – o 2,7%, śmietany – o 1,5%, jogurtów – o 1,3% oraz serów i twarogów – o 1,2%). Mniej niż w sierpniu ub. roku konsumenci płacili również za mąkę pszenną oraz ryż (po 0,6%), a także za oleje i tłuszcze (o 0,2%).

Obniżyły się ceny odzieży oraz obuwia (odpowiednio o 5,8% i 3,1%).

Ceny w zakresie mieszkania były niższe niż przed rokiem o 0,7%. Opłaty za nośniki energii spadły o 3,1%, w tym za gaz – o 10,0%, opał – o 2,6%, a także energię elektryczną – o 1,5%. Wzrosły natomiast ceny energii cieplnej – o 0,7%. Podniesiono opłaty za wywóz śmieci – o 4,2%, usługi kanalizacyjne – o 2,5% oraz zaopatrywanie w wodę – o 2,3%. Wzrosły również ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego (o 0,2%).

Ceny artykułów i usług związanych ze zdrowiem były niższe niż przed rokiem o 1,4%. Spadły ceny wyrobów farmaceutycznych (o 4,0%), wzrosły natomiast opłaty za usługi sanatoryjne (o 6,7%), stomatologiczne (o 2,7%), lekarskie (o 2,6%) oraz szpitalne (o 2,0%).

Ceny towarów i usług w zakresie transportu w sierpniu br. były niższe niż przed rokiem o 6,9%. Ceny paliw i smarów do prywatnych środków transportu spadły przeciętnie o 10,1% (w tym ceny benzyny – o 10,8%, gazu ciekłego – o 9,5% oraz oleju napędowego – o 9,3%). Obniżyły się również ceny usług transportowych (o 5,2%) oraz samochodów osobowych (o 2,4%).

Opłaty związane z rekreacją i kulturą spadły w skali roku o 2,3%. Mniej niż przed rokiem płacono za książki (o 7,2%), sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (o 2,7%) oraz gazety i czasopisma (o 2,4%). Wzrosły natomiast ceny usług w zakresie turystyki zorganizowanej (o 3,6%) oraz biletów do kin, teatrów i na koncerty (o 2,6%).

Spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie wrzesień 2015 r. – sierpień 2016 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy wyniósł 0,9% (podobnie jak w okresie sierpień 2015 r. – lipiec 2016 r.). Ceny konsumpcyjne **według zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**<sup>5</sup> obniżyły się w tym okresie o 0,5%.

---

<sup>5</sup> Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2016 r. – struktura spożycia z 2014 r. w cenach z grudnia 2015 r.). Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

## Rolnictwo

W sierpniu br. średnia temperatura powietrza w Polsce wyniosła 17,7°C i była o 0,5°C wyższa od średniej z wielolecia. Średnia suma opadów wyniosła ok. 58 mm i była o ok. 17% niższa od średniej z lat 1971–2000.

Na **rynku rolnym** w sierpniu br. ceny skupu większości podstawowych produktów rolnych, z wyjątkiem cen żywca wieprzowego i wołowego, były niższe niż przed rokiem. W porównaniu z poprzednim miesiącem notowano spadki cen produktów pochodzenia roślinnego, a wzrosty – cen produktów zwierzęcych.

Warunki pogodowe w sierpniu br. były zróżnicowane. Opady deszczu, głównie w pierwszej połowie miesiąca, miały korzystny wpływ na uwilgotnienie gleby, wzrost i rozwój roślin okopowych oraz trwałych użytków zielonych; utrudniały natomiast prowadzenie prac żniwnych. W pierwszej połowie sierpnia zakończono zbiór rzepaku i rzepiku. Rozpoczęte w lipcu żniwa zbóż ozimych i jarych na obszarze prawie całego kraju zakończono do końca sierpnia. Lokalnie w drugiej, a na znacznym obszarze Polski w trzeciej dekadzie miesiąca, rozpoczęto siewy rzepaku ozimego. Pod koniec miesiąca, lokalnie, obserwowano wschody tych roślin. W trzeciej dekadzie sierpnia przystąpiono do zbioru kukurydzy na zielonkę oraz rozpoczęto wykopki ziemniaków. W ciągu miesiąca na obszarze całego kraju prowadzono zbiór kolejnego pokosu traw łąkowych i wieloletnich roślin motylkowych; trwał zbiór liści tytoniu.

**Skup zbóż<sup>a</sup>** kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII–VIII 2016		VIII 2016		
	w tys. t	VII–VIII 2015=100	w tys. t	VIII 2015=100	VII 2016=100
<b>Ziarno zbóż<sup>b</sup></b> .....	<b>2499,8</b>	<b>100,6</b>	<b>1695,7</b>	<b>93,9</b>	<b>210,9</b>
w tym:					
Pszenica .....	1704,8	111,9	1186,8	102,4	229,1
Żyto .....	194,0	96,1	130,0	77,2	203,3

*a* Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. *b* Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

Od początku sezonu 2016/2017 dostawy **zbóż podstawowych** (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) do skupu były nieco większe (o 0,6%) niż przed rokiem. W sierpniu br. odnotowano, występujący zwykle po żniwach, sezonowy wzrost dostaw ziarna (o 110,9%), natomiast w skali roku skup był mniejszy (o 6,1%).

**Skup podstawowych produktów zwierzęcych<sup>a</sup>** kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	I–VIII 2016		VIII 2016		
	w tys. t	I–VIII 2015=100	w tys. t	VIII 2015=100	VII 2016=100
<b>Żywiec rzeźny<sup>b</sup></b> .....	<b>2599,9</b>	<b>105,4</b>	<b>265,2</b>	<b>114,2</b>	<b>105,5</b>
w tym:					
bydło (z cielętami) .....	242,5	100,3	15,7	93,9	99,2
trzoda chlewna .....	1059,8	101,4	97,5	115,2	112,3
drób .....	1292,4	110,0	151,8	116,3	102,2
<b>Mleko<sup>c</sup></b> .....	<b>7341,9</b>	<b>103,0</b>	<b>920,4</b>	<b>97,7</b>	<b>98,2</b>

*a* W okresie VII–VIII br. bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. *b* Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej ciepłej. *c* W milionach litrów.



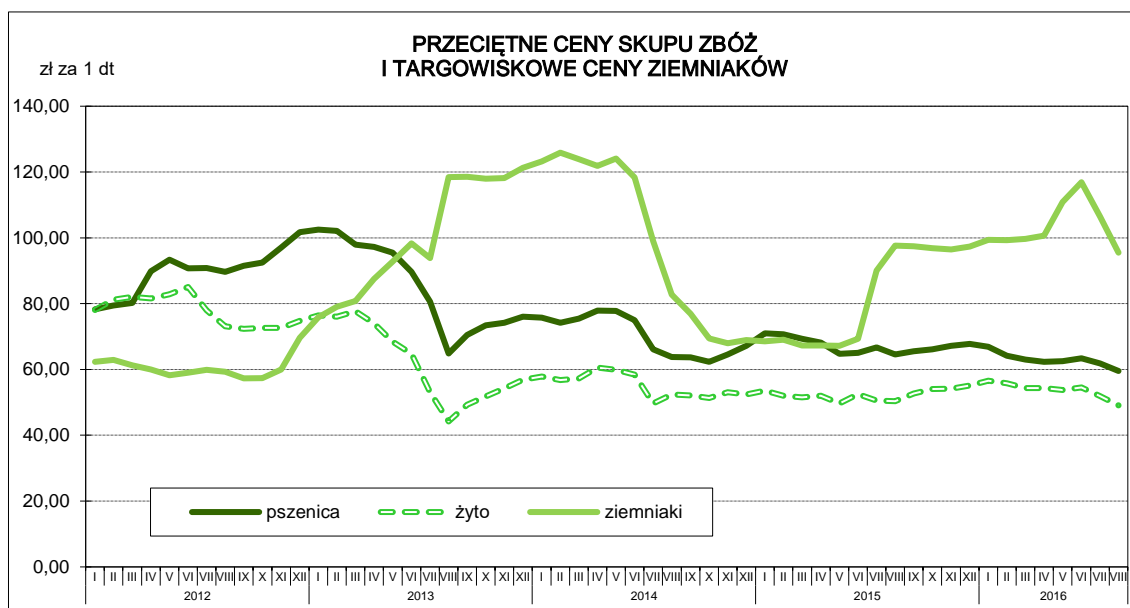
W okresie styczeń–sierpień br. **skup żywca rzeźnego ogółem** (w wadze poubojowej ciepłej), w wyniku wzrostu krajowej podaży wszystkich podstawowych gatunków żywca, był większy niż w analogicznym okresie ub. roku o 5,4%. W sierpniu br. skup żywca rzeźnego ogółem był wyższy niż przed miesiącem (o 5,5%) i przed rokiem (o 14,2%).

#### Ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	VIII 2016			I-VIII 2016		VIII 2016			I-VIII 2016	
	w zł	VIII 2015= =100	VII 2016= =100	w zł	I-VIII 2015= =100	w zł	VIII 2015= =100	VII 2016= =100	w zł	I-VIII 2015= =100
Pszenica za 1 dt <sup>a</sup> .....	59,54	92,2	96,2	62,29	92,8	73,60	99,2	97,7	75,63	100,6
Żyto za 1 dt <sup>a</sup> .....	49,13	97,6	94,7	52,60	102,8	56,91	97,7	94,8	59,37	102,6
Ziemniaki <sup>b</sup> za 1 dt .....	35,53	80,4	68,8	55,68	110,5	95,52	97,8	89,7	103,59	139,0
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej										
w tym:										
bydło (bez cieląt) <sup>c</sup> .....	6,08	103,7	101,9	5,96	98,5	6,49	100,0	101,2	6,54	100,0
w tym młode bydło ...	6,52	105,5	103,1	6,25	99,3	7,01	100,7	101,3	6,98	101,2
trzoda chlewna .....	5,31	121,3	100,1	4,53	104,5	4,91	106,0	103,6	4,45	98,5
drób .....	3,91	93,2	100,2	3,74	93,6	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt.	.	x	x	.	x	155,33	100,3	100,3	148,64	94,6
Mleko za 1 hl .....	104,88	97,3	103,6	104,35	91,1	.	x	x	.	x

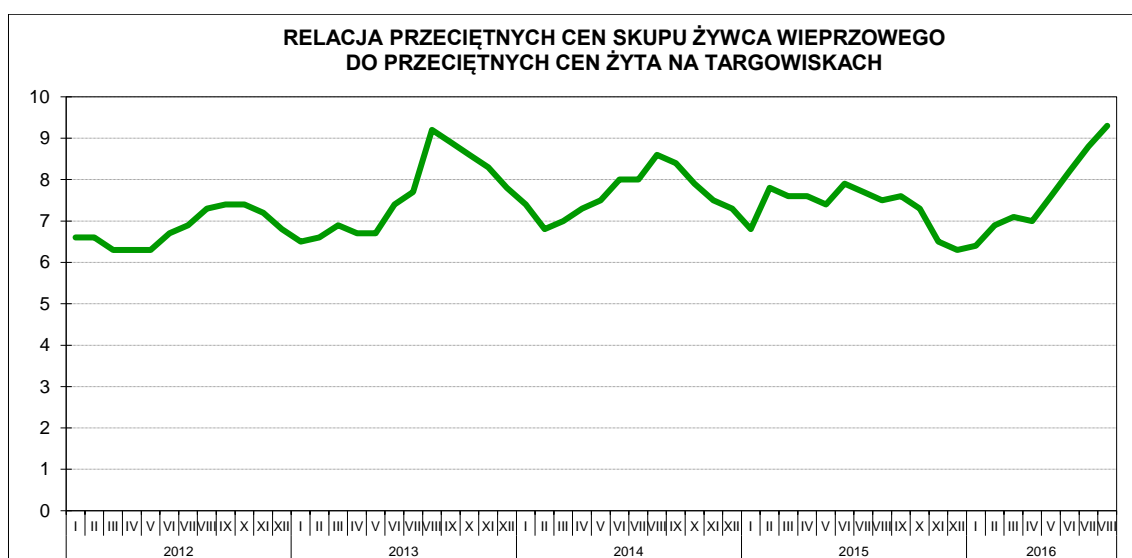
a W skupie bez ziarna siewnego. b Na targowiskach – jadalne. c Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

W sierpniu br., po żniwach, odnotowano niewielki sezonowy spadek **cen skupu** wszystkich podstawowych gatunków **zbóż**. W porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku ceny zbóż były niższe. Przeciętne ceny skupu pszenicy i żyta obniżyły się w porównaniu z lipcem br. (odpowiednio o 3,8% i o 5,3%) i były niższe niż przed rokiem (stosownie o 7,8% i o 2,4%). W obrocie targowiskowym ceny pszenicy i żyta były niższe zarówno w skali miesiąca, jak i roku.



Przy skupie **ziemniaków** (138,8 tys. ton) większym niż przed miesiącem (o 185,2%) i przed rokiem (o 61,1%), średnia cena skupu ziemniaków obniżyła się w stosunku do poprzedniego miesiąca (o 31,2%) i w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku (o 19,6%). Na targowiskach przeciętna cena ziemniaków jadalnych była również niższa niż przed miesiącem i przed rokiem (odpowiednio o 10,3% i o 2,2%).

Po niewielkim sezonowym wzroście cen skupu **żywca wieprzowego** (o 0,1%), w sierpniu br. za żywiec płacono o 21,3% więcej niż przed rokiem. W obrocie targowiskowym cena żywca wieprzowego była wyższa zarówno w skali miesiąca (o 3,6%), jak i roku (o 6,0%). Relacja cen skupu trzody do cen żyta na targowiskach w sierpniu br. wyniosła 9,3 (wobec 8,8 przed miesiącem i 7,5 przed rokiem). Przy zmniejszonej podaży prosiąt do dalszego chowu, ich przeciętne ceny w sierpniu br. były nieznacznie wyższe niż przed miesiącem i przed rokiem (po 0,3%).



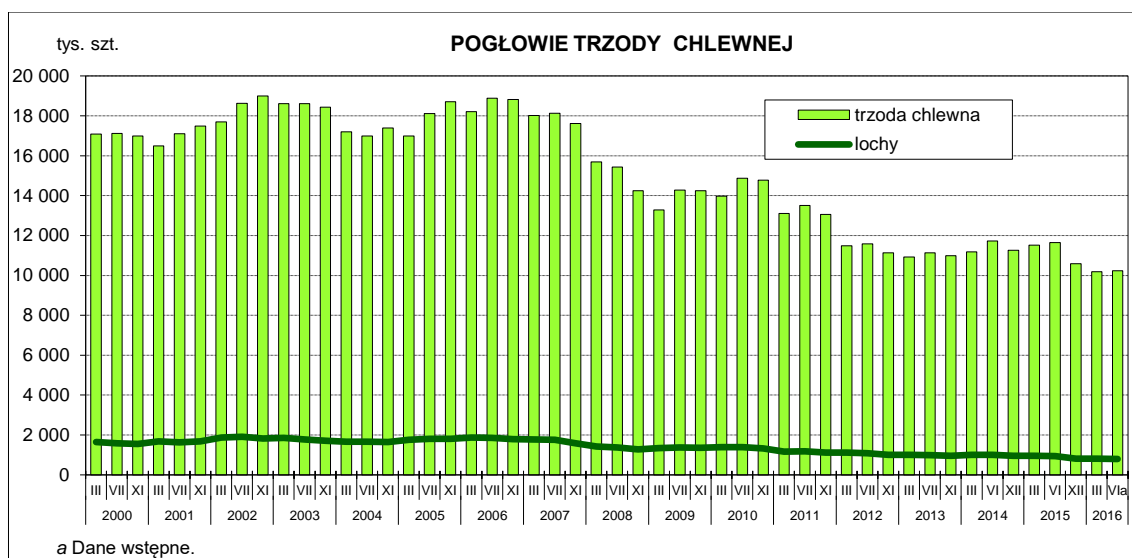
#### Pogłowie trzody chlewnej kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	XII 2015	III 2016	VI 2016 <sup>a</sup>	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100		w tys. szt.	VI 2015=100
<b>Ogółem</b> .....	<b>94,0</b>	<b>88,5</b>	<b>10239,4</b>	<b>88,0</b>
prosięta do 20 kg .....	90,9	87,1	2763,1	88,3
warchlaki od 20 do 50 kg .....	94,3	88,4	2905,2	90,6
trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej:				
na ubój .....	97,8	90,6	3757,6	86,6
na chów .....	85,2	83,7	813,5	84,1
w tym lochy .....	85,2	83,9	797,4	84,2
w tym prośne .....	83,6	83,4	547,7	85,5

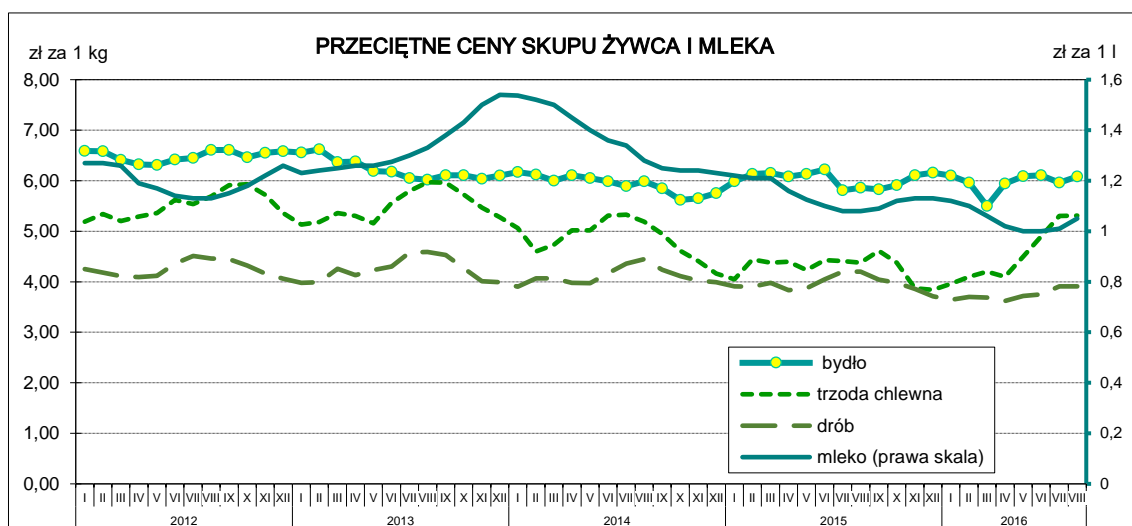
<sup>a</sup> Dane wstępne.

Wyniki reprezentacyjnego **badania trzody chlewnej** przeprowadzonego w czerwcu br. wskazują na pogłębienie spadku liczebności świń na chów. Pogłowie trzody chlewnej według stanu w końcu czerwca br. liczyło 10239,4 tys. sztuk i było o 12,0% mniejsze niż rok wcześniej. Stado trzody na chów o wadze 50 kg i więcej zmniejszyło się

o 15,9% (w marcu br. spadek w skali roku wyniósł 16,3%), w tym loch prośnych – o 14,5% (w marcu br. odpowiednio 16,6%).



Przeciętne ceny **żywca drobiowego**, przy utrzymującej się wysokiej krajowej podaży, w okresie styczeń–sierpień br. były o 6,4% niższe niż przed rokiem. W sierpniu br. za drób rzeźny w skupie płacono podobnie jak przed miesiącem, a w porównaniu z sierpniem ub. roku o 6,8% mniej.



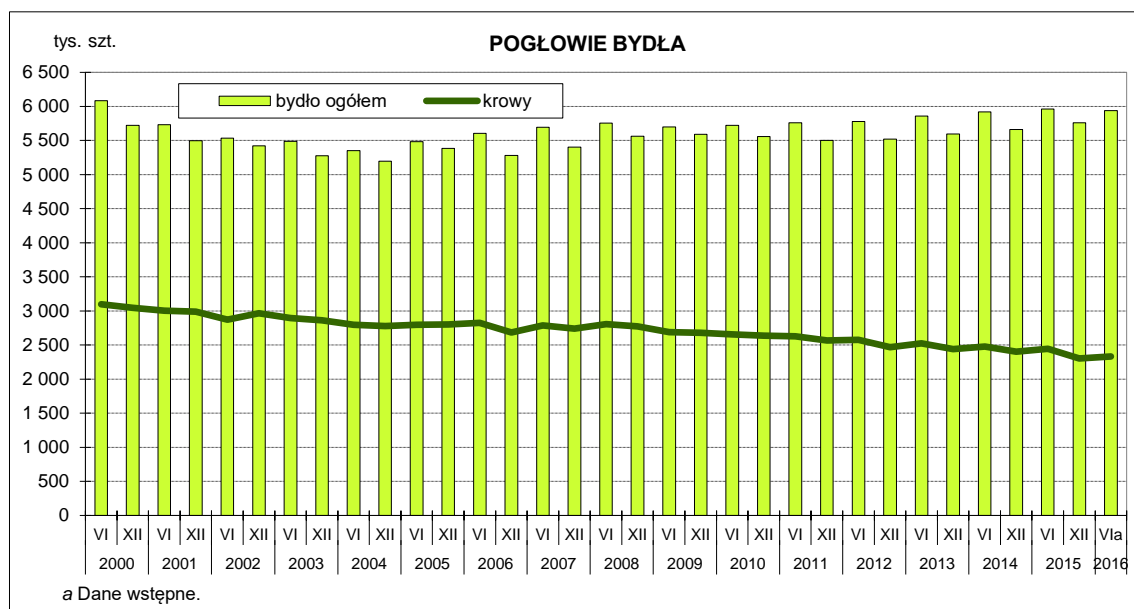
Przy utrzymującej się niskiej krajowej podaży **żywca wołowego**, przeciętne ceny tego surowca w skupie w okresie styczeń–sierpień br. były niższe (o 1,5%) niż w analogicznym okresie ub. roku. W sierpniu br. ceny skupu żywca wołowego i młodego bydła rzeźnego zwiększyły się w porównaniu z lipcem br. (odpowiednio o 1,9% i o 3,1%) i sierpniem ub. roku (stosownie o 3,7% i o 5,5%). W obrocie targowiskowym średnie ceny żywca wołowego i młodego bydła rzeźnego zwiększyły się w skali miesiąca (odpowiednio o 1,2% i o 1,3%) i ukształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem.

**Pogłowie bydła<sup>a</sup>** (wg stanu w czerwcu br.) kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	VI 2016	
	w tys. szt.	VI 2015=100
<b>Ogółem</b> .....	<b>5938,7</b>	<b>99,6</b>
cielęta poniżej 1 roku .....	1728,1	103,6
młode bydło od 1 do 2 lat .....	1575,8	103,1
bydło 2-letnie i starsze .....	2634,9	95,4
w tym krowy .....	2332,0	95,4

<sup>a</sup> Dane wstępne.

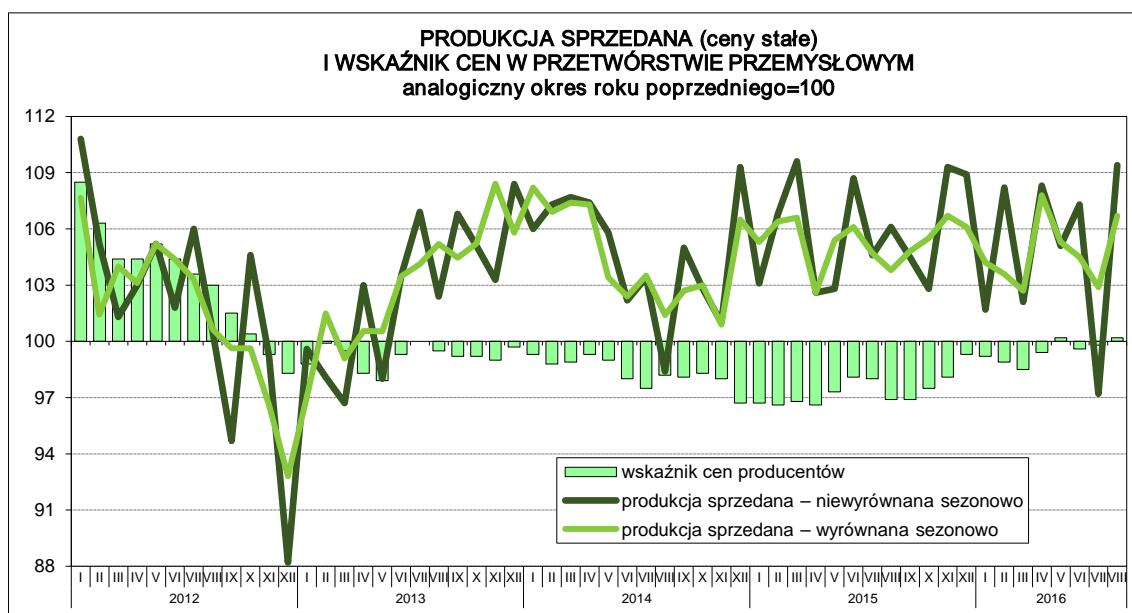
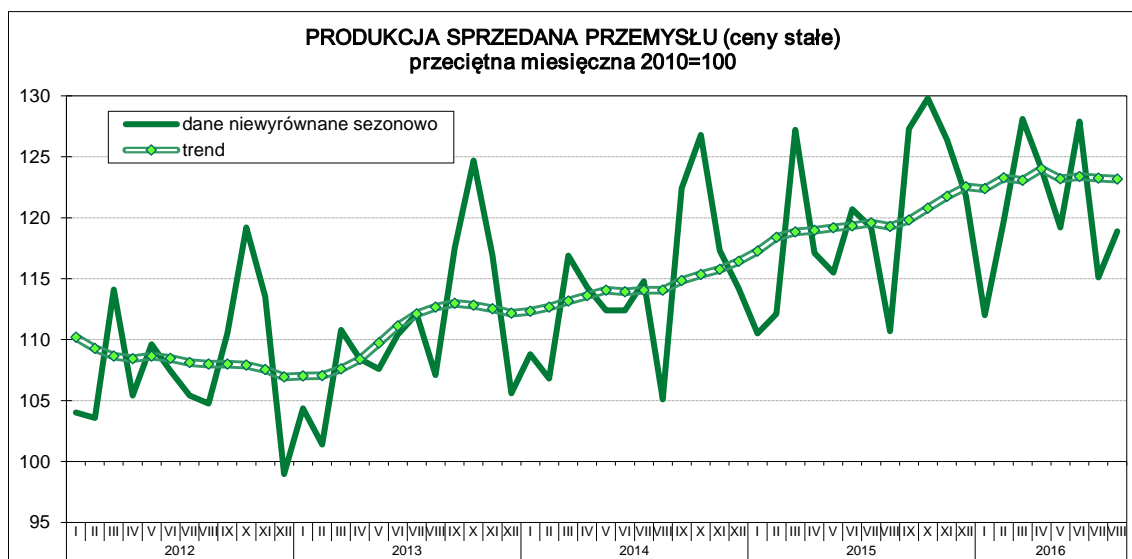
Według wyników badania przeprowadzonego w czerwcu br. **pogłowie bydła** ogółem liczyło ponad 5,9 mln szt. i było o 0,4% mniejsze niż przed rokiem. Spadek pogłowia wynikał ze zmniejszenia stanu bydła 2-letniego i starszego (o 4,6%). Odnotowano natomiast niewielki wzrost pogłowia cieląt (o 3,6%) i młodego bydła od 1 do 2 lat (o 3,1%), co wskazuje na utrzymujące się zainteresowanie hodowlą bydła opasowego.



W okresie styczeń–sierpień br., przy skupie **mleka** większym niż przed rokiem o 3,0%, średnia cena surowca wyniosła ok. 104 zł/hl i była o 8,9% niższa niż w analogicznym okresie ub. roku. W sierpniu br., w drugim miesiącu z kolei, zanotowano niewielki sezonowy wzrost cen skupu mleka. Za 1 hl płacono ok. 105 zł, tj. więcej niż przed miesiącem (o 3,6%), ale nadal mniej niż przed rokiem (o 2,7%).

## Przemysł

W sierpniu br. **produkcja sprzedana przemysłu**<sup>6</sup> zwiększyła się w skali roku o 7,5% (wobec spadku o 3,4% w lipcu br. oraz wzrostu o 5,3% przed rokiem). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja była wyższa niż w sierpniu ub. roku o 5,1%, a w odniesieniu do poprzedniego miesiąca wzrosła o 2,1%.

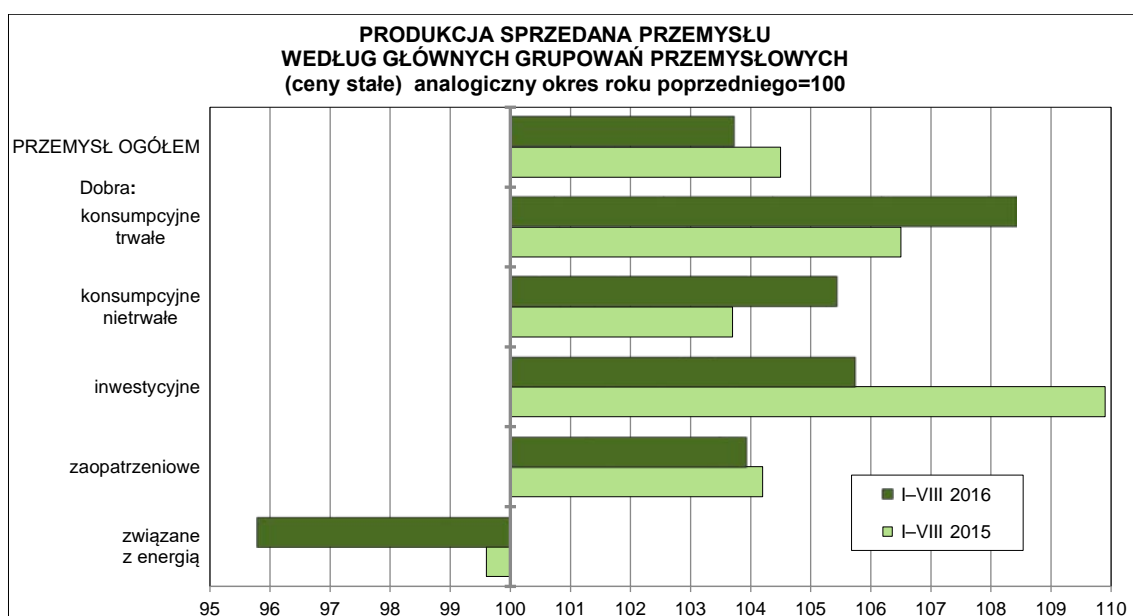


<sup>6</sup> W cenach stałych; w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Produkcja sprzedana zwiększyła się w skali roku w sekcjach przetwórstwo przemysłowe – o 9,4% oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – o 5,4%. Spadek produkcji, po nieznacznych wzrostach przed rokiem, odnotowano natomiast w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 9,4% oraz górnictwie i wydobywaniu – o 2,8%.

W okresie ośmiu miesięcy br. produkcja sprzedana przemysłu była o 3,7% wyższa niż przed rokiem, kiedy notowano wzrost odpowiednio o 4,5%.

W większości **głównych grupowań przemysłowych** w okresie styczeń–sierpień br. obserwowano wzrost produkcji sprzedanej w skali roku. Produkcja dóbr konsumpcyjnych trwałych była wyższa niż przed rokiem o 8,4%, dóbr inwestycyjnych o 5,7%, dóbr konsumpcyjnych nietrwałych o 5,4%, a dóbr zaopatrzeniowych – o 3,9%. Zmniejszyła się natomiast sprzedaż w zakresie dóbr związanych z energią – o 4,2%.



**Wydajność pracy** w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, w okresie styczeń–sierpień br. była wyższa niż przed rokiem o 1,4%, przy większym o 2,3% przeciętnym zatrudnieniu i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 3,6%.

W sierpniu br. wzrost sprzedaży w skali roku notowano w 26 (spośród 34) działach przemysłu, m.in. w produkcji:

- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 20,2% (m.in. pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli – o 25,3%),
- maszyn i urządzeń – o 19,1% (w tym maszyn ogólnego przeznaczenia – o 30,2%),
- mebli – o 17,6%,
- wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych – o 14,4% (m.in. ceramicznych materiałów budowlanych – o 18,7%),
- wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – o 13,4% (w tym wyrobów z gumy – o 16,6%),

– wyrobów z metali – o 12,9% (m.in. w obróbce metali i nakładaniu powłok na metale; obróbce mechanicznej elementów metalowych – o 20,2%).

Spadek w skali roku notowano natomiast m.in. w produkcji napojów (o 11,6%) oraz wyrobów farmaceutycznych (o 1,3%).

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2015		2016		2015	
	VIII	I-VIII	VIII	I-VIII		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100				struktura w %	
<b>Przemysł</b> .....	<b>105,3</b>	<b>104,5</b>	<b>107,5</b>	<b>103,7</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
górnictwo i wydobywanie .....	100,1	101,9	97,2	93,9	3,3	3,8
przetwórstwo przemysłowe .....	106,1	105,5	109,4	104,9	87,1	85,9
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę .....	101,0	95,3	90,6	96,3	7,2	7,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja .....	103,3	104,2	105,4	102,6	2,4	2,4
<b>Z przemysłu ogółem – działy:</b>						
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego ....	102,0	105,5	92,6	93,5	1,5	1,8
produkcja artykułów spożywczych .....	107,0	102,6	109,7	105,9	16,3	15,8
produkcja napojów .....	112,6	100,1	88,4	97,8	1,6	1,7
produkcja odzieży .....	98,4	101,6	110,2	108,0	0,6	0,6
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ....	104,2	104,3	107,9	103,9	2,7	2,7
produkcja papieru i wyrobów z papieru .....	103,3	106,0	110,0	104,0	3,1	3,0
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ....	102,9	103,5	100,3	95,1	4,5	5,7
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych.....	105,9	104,5	104,6	102,6	4,7	4,8
produkcja wyrobów farmaceutycznych .....	99,6	103,0	98,7	102,4	1,1	1,1
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych .....	104,6	105,5	113,4	108,2	6,6	6,2
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych .....	103,3	104,0	114,4	106,8	3,9	3,8
produkcja metali .....	94,6	101,3	104,7	99,3	3,7	4,0
produkcja wyrobów z metali .....	104,4	106,2	112,9	108,8	6,7	6,4
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych .....	96,1	105,0	104,3	106,8	2,8	2,8
produkcja urządzeń elektrycznych .....	101,6	109,9	107,4	104,2	4,2	4,2
produkcja maszyn i urządzeń .....	100,3	104,8	119,1	102,0	3,2	3,2
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep .....	126,2	110,8	120,2	107,7	11,4	10,5
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	99,6	106,7	123,8	107,6	1,5	1,4
produkcja mebli .....	107,7	108,2	117,6	113,7	3,1	2,9

Produkcja artykułów spożywczych (stanowiąca ponad 17% produkcji sprzedanej przemysłu) w sierpniu br. była o 9,7% wyższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 7,0%). Zwiększyła się sprzedaż we wszystkich grupach. Największy wzrost notowano w przetwarzaniu i konserwowaniu ryb, skorupiaków i mięczaków – o 24,4%, wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 23,0% oraz przetwarzaniu i konserwowaniu owoców i warzyw – o 21,4%. Wzrost notowano także w przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa – o 12,3%, produkcji gotowych pasz i karmy dla zwierząt – o 9,7%, produkcji pozostałych artykułów spożywczych – o 2,9%, wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – o 2,1%, produkcji wyrobów piekarskich i mącznych – o 0,7% oraz produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 0,2%.

Z obserwowanych w sierpniu br. 262 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 172 była wyższa niż przed rokiem, w tym najbardziej wzrosła produkcja soków z owoców i warzyw, samochodów ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia nacze, wagonów kolejowych towarowych, pestycydów, samochodów osobowych, obuwia, opon, mięsa drobiowego, mydła, zmywarek do naczyń, tarcicy iglastej, nawozów mineralnych lub chemicznych azotowych, wyrobów z gumy, wódki czystej, rowerów, wędlin, produktów uboju trzody chlewnej, rur stalowych, stali surowej, odbiorników telewizyjnych, serów niedojrzewających i twarogu, wyrobów walcowanych na gorąco (bez półwyrobów), węgla brunatnego oraz płyt pilśniowych. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 88 wyrobów i grup wyrobów, w tym w największym stopniu zmniejszyła się produkcja nawozów mineralnych lub chemicznych fosforowych, papierosów, margaryny i produktów do smarowania, chłodziarek i zamrażarek oraz odkurzaczy.



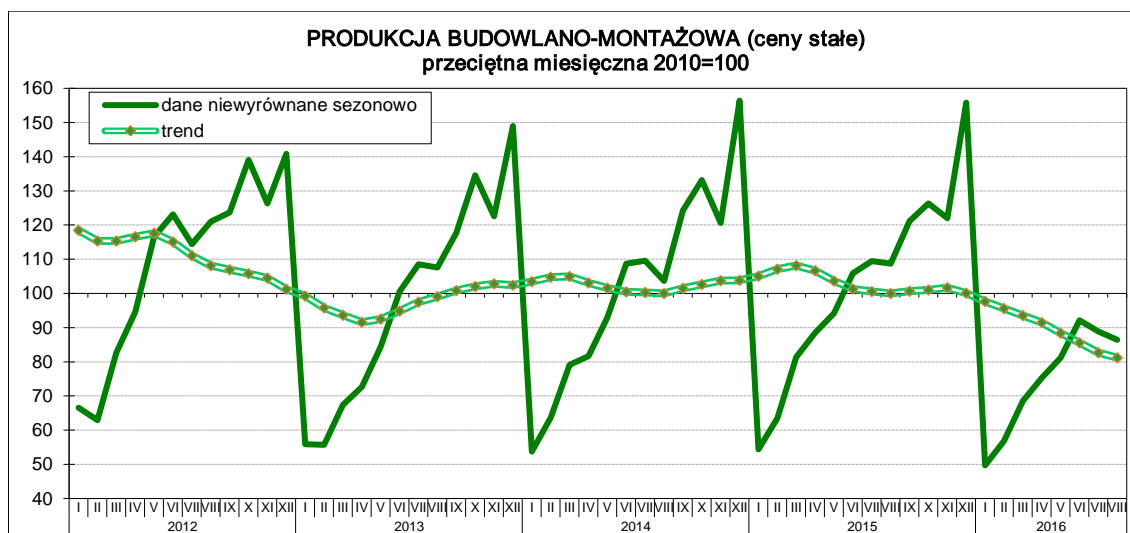
We wrześniu br. **ogólny klimat koniunktury** w przetwórstwie przemysłowym oceniany jest nieznacznie mniej pozytywnie niż w poprzednim miesiącu. Wpływają na to ostrożniejsze optymistyczne prognozy w większości obszarów, przy negatywnych ocenach bieżących. Mniej niekorzystnie niż w sierpniu br. postrzegana jest bieżąca sytuacja finansowa oraz portfel zamówień. Nadal nieznacznie negatywnie oceniana jest bieżąca produkcja. W nadchodzących trzech miesiącach przedsiębiorcy przewidują niewielkie zmniejszenie zatrudnienia. Możliwy jest nieznaczny wzrost cen wyrobów przemysłowych.

Zapasy wyrobów gotowych we wrześniu br. kształtują się na poziomie uznawanym przez przedsiębiorców za wystarczający. Wzrost zapasów w skali miesiąca zgłaszają m.in. producenci pozostałego sprzętu transportowego. Spadek zapasów sygnalizowany jest natomiast m.in. przez producentów maszyn i urządzeń, wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych oraz mebli.



## Budownictwo

W sierpniu br. **produkcja budowlano-montażowa**<sup>7</sup> była o 20,5% niższa niż przed rokiem (wobec spadku o 18,8% przed miesiącem i wzrostu o 4,8% w sierpniu ub. roku).



Spadek produkcji w stosunku do sierpnia ub. roku odnotowano we wszystkich działach budownictwa. Produkcja w przedsiębiorstwach zajmujących się głównie budową budynków obniżyła się o 23,0%, w jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 20,0%, a w podmiotach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne – o 17,7%. Mniejsza niż przed rokiem była zarówno sprzedaż robót o charakterze inwestycyjnym (o 21,2%), jak i robót o charakterze remontowym (o 19,2%).

Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja budowlano-montażowa ogółem w sierpniu br. była niższa niż przed rokiem – o 20,3% oraz niż przed miesiącem – o 5,5%.

W okresie styczeń–sierpień br. produkcja budowlano-montażowa zmniejszyła się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 14,9% (wobec wzrostu o 3,7% przed rokiem).

<sup>7</sup> W cenach stałych; w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej kształtowały się następująco:

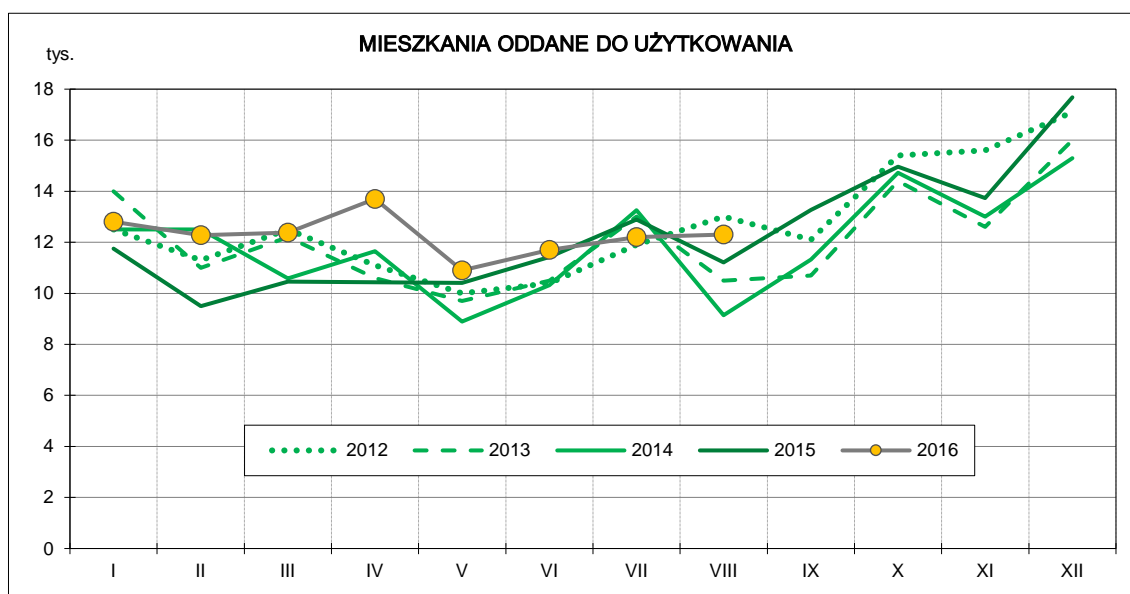
Wyszczególnienie	2015		2016		2015	
	VIII	I-VIII	VIII	I-VIII		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100				struktura w %	
<b>O g ó ł e m</b> .....	<b>104,8</b>	<b>103,7</b>	<b>79,5</b>	<b>85,1</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
roboty budowlane o charakterze:						
inwestycyjnym .....	99,0	101,2	78,8	84,6	63,1	63,5
remontowym .....	115,5	108,5	80,8	86,0	36,9	36,5
Budowa budynków .....	109,0	104,2	77,0	88,6	37,2	35,9
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ....	104,1	103,3	80,0	81,3	34,1	35,7
Roboty budowlane specjalistyczne .....	100,3	103,7	82,3	85,4	28,7	28,4



We wrześniu br. **ogólny klimat koniunktury** w budownictwie jest oceniany nieco bardziej niekorzystnie niż przed miesiącem. Formułowane przez badane firmy oceny dotyczące bieżącej produkcji budowlano-montażowej, sytuacji finansowej przedsiębiorstw i portfela zamówień na roboty budowlano-montażowe pozostają nieco pesymistyczne. W zakresie portfela zamówień są one bardziej negatywne, a dotyczące produkcji i sytuacji finansowej – zbliżone do sygnalizowanych w sierpniu br. Odpowiednie przewidywania są pesymistyczne, gorsze od prognoz z sierpnia br. Prognozy portfela zamówień na roboty budowlano-montażowe na rynku zagranicznym są bardziej negatywne niż przed miesiącem. Przewidywane są nieco większe niż planowano w sierpniu br. redukcje zatrudnienia. Przedsiębiorcy spodziewają się spadku cen robót budowlano-montażowych, o skali zbliżonej do oczekiwanej przed miesiącem. Podobnie jak przed miesiącem i przed rokiem, we wrześniu br. do głównych barier w prowadzeniu działalności budowlano-montażowej zaliczane są wysokie koszty zatrudnienia oraz konkurencja na rynku. Częściej niż przed rokiem firmy wskazują jako barierę niedobór wykwalifikowanych pracowników.

## Budownictwo mieszkaniowe

W sierpniu br. liczba mieszkań oddanych do użytkowania była wyższa niż przed rokiem. Więcej było także mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dla których dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto.



Według wstępnych danych<sup>8</sup>, liczba mieszkań **oddanych do użytkowania** w sierpniu br. wyniosła 12,3 tys., co oznacza wzrost w skali roku o 9,5% (w lipcu br. notowano odpowiednio spadek o 5,4%, a w sierpniu ub. roku – wzrost o 22,6%). Znacznie zwiększyła się liczba mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 15,1% do 5,5 tys.), a w mniejszym stopniu – w budownictwie indywidualnym (o 5,2% do 6,2 tys.). Więcej mieszkań niż w sierpniu ub. roku oddano do użytkowania także w budownictwie komunalnym (191 wobec 59), spółdzielczym (341 wobec 340) i zakładowym (3 wobec 1). Mniej niż przed rokiem mieszkań oddano natomiast w budownictwie społecznym czynszowym (58 wobec 152). W okresie styczeń–sierpień br. oddano do użytkowania 98,3 tys. mieszkań, tj. o 11,6% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku (na co wpłynął głównie wysoki wzrost w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem).

<sup>8</sup> Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	I-VIII 2015			I-VIII 2016		
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego= 100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego= 100
<b>Ogółem</b> .....	<b>88067</b>	<b>100,0</b>	<b>99,2</b>	<b>98250</b>	<b>100,0</b>	<b>111,6</b>
Indywidualne .....	51751	58,8	104,8	48996	49,9	94,7
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem .....	33606	38,2	97,4	46109	46,9	137,2
Spółdzielcze .....	1075	1,2	50,1	1601	1,6	148,9
Spółeczne czynszowe .....	704	0,8	60,2	626	0,6	88,9
Komunalne .....	712	0,8	53,2	867	0,9	121,8
Zakładowe .....	219	0,2	76,3	51	0,1	23,3

**Przeciętna powierzchnia użytkowa** 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń–sierpień br. wyniosła 97,2 m<sup>2</sup> i była o 7,0 m<sup>2</sup> mniejsza niż przed rokiem.

W sierpniu br. odnotowano znaczny wzrost w skali roku liczby mieszkań, na których budowę **wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym** (o 23,7% do 19,1 tys., po wzroście o 13,7% przed rokiem). Zwiększyła się także liczba mieszkań, których **budowę rozpoczęto** (o 6,8% do 16,2 tys., po wzroście o 8,3% w sierpniu ub. roku).

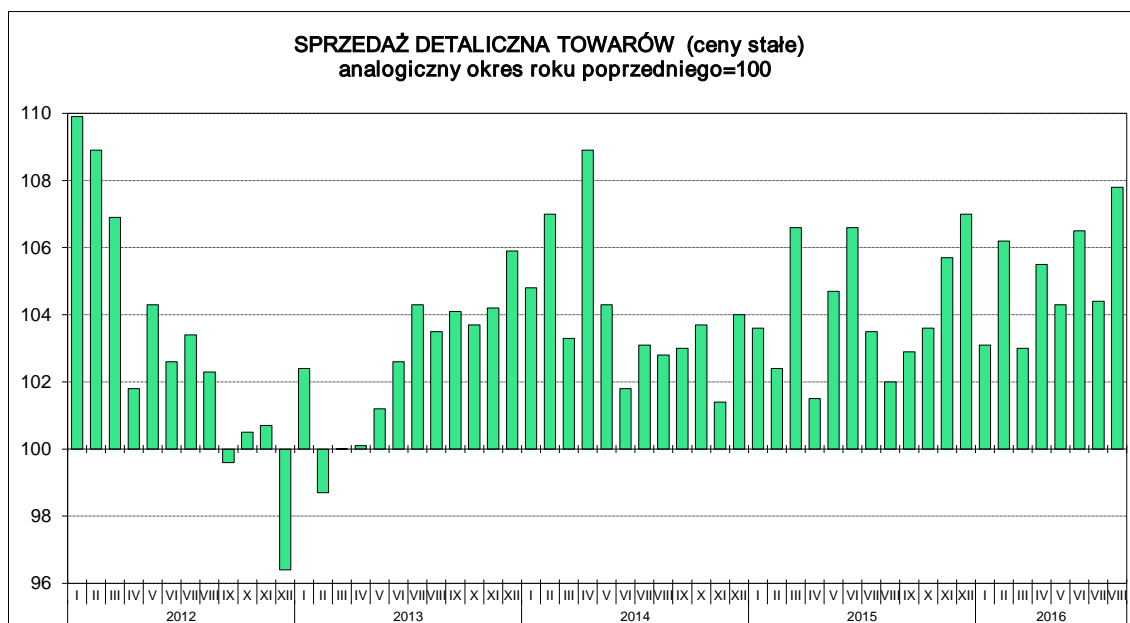
Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym i mieszkań, których budowę rozpoczęto kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	I-VIII 2016					
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100
<b>Ogółem</b> .....	<b>135 603</b>	<b>100,0</b>	<b>113,7</b>	<b>117 521</b>	<b>100,0</b>	<b>106,2</b>
Indywidualne .....	64831	47,8	110,1	58032	49,4	105,4
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem .....	67329	49,6	115,0	56486	48,0	104,8
Spółdzielcze .....	991	0,7	116,3	1731	1,5	198,7
Spółeczne czynszowe .....	507	0,4	286,4	325	0,3	85,5
Komunalne .....	1848	1,4	259,9	816	0,7	187,6
Zakładowe .....	97	0,1	73,5	131	0,1	354,1

Szacuje się, że w końcu sierpnia br. **w budowie** było 739,9 tys. mieszkań, tj. o 2,4% więcej niż przed rokiem.

## Rynek wewnętrzny

W sierpniu br. **sprzedaż detaliczna**<sup>9</sup> zwiększyła się w skali roku o 7,8% (wobec wzrostu o 4,4% przed miesiącem oraz o 2,0% przed rokiem). W okresie styczeń–sierpień br. sprzedaż detaliczna była o 5,2% wyższa niż przed rokiem.



W porównaniu z sierpniem ub. roku sprzedaż zwiększyła się we wszystkich grupach. Spośród grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem wysoki wzrost obserwowano w pojazdach samochodowych, motocyklach, częściach (o 17,6%) oraz w jednostkach prowadzących pozostałą sprzedaż detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach (o 8,8%). W podmiotach handlujących żywnością, napojami i wyrobami tytoniowymi sprzedaż zwiększyła się o 4,3%, a paliwami stałymi, ciekłymi i gazowymi – o 3,6%.

<sup>9</sup> W cenach stałych; w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dynamika sprzedaży detalicznej (w cenach stałych) kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2015		2016	
	VIII	I-VIII	VIII	I-VIII
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
<b>O g ó ł e m<sup>a</sup></b> .....	<b>102,0</b>	<b>103,5</b>	<b>107,8</b>	<b>105,2</b>
w tym:				
Pojazdy samochodowe, motocykle, części .....	119,1	109,2	117,6	111,5
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe .....	100,0	98,7	103,6	100,2
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe .....	103,4	105,1	104,3	104,8
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach .....	105,5	107,3	108,8	108,6
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny .....	103,5	106,4	115,9	111,3
Tekstyli, odzież, obuwie .....	103,4	112,7	118,8	116,2
Meble, rtv, agd .....	100,1	104,5	111,0	109,9
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach .....	114,9	115,7	108,2	107,0
Pozostałe .....	85,2	89,4	100,9	91,3

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

**Sprzedaż hurtowa**<sup>10</sup> w sierpniu br. była wyższa niż przed rokiem o 12,0%, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych wzrosła o 9,3%. W okresie styczeń–sierpień br. sprzedaż hurtowa zwiększyła się w skali roku o 5,0%, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych – o 2,2%.



We wrześniu br. **ogólny klimat koniunktury** w handlu detalicznym oceniany jest pozytywnie, podobnie jak przed miesiącem. Nieco bardziej korzystne niż w sierpniu są wskazania jednostek dużych i średnich. Utrzymują się pesymistyczne opinie firm małych i podmiotów mikro. Nadal optymistycznie oceniają koniunkturę jednostki z grupy tekstyli,

<sup>10</sup> W cenach bieżących; w przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

odzież, obuwiu, natomiast wskazania firm z grupy pojazdy samochodowe są nieznacznie bardziej korzystne. Opinie podmiotów z branży artykuły gospodarstwa domowego ogółem są pozytywne, ale nieco ostrożniejsze niż w sierpniu. Mniej negatywne są oceny jednostek z branży żywność. Bieżąca sprzedaż oceniana jest przez podmioty ogółem korzystnie, podobnie jak przed miesiącem. Prognozy sprzedaży są nieco lepsze niż w sierpniu. Utrzymują się negatywne oceny bieżącej sytuacji finansowej; prognozy w tym zakresie poprawiły się i są nieznacznie pozytywne. Przedsiębiorcy przewidują niewielkie zwiększenie zatrudnienia i wzrost cen towarów.

Wśród czynników ograniczających działalność firm handlowych we wrześniu br. jako najbardziej uciążliwe przedsiębiorcy wskazują nadal: konkurencję na rynku, koszty zatrudnienia, wysokie obciążenia na rzecz budżetu oraz niedostateczny popyt. W skali roku najbardziej zwiększyła się dotkliwość bariery związanej z niedoborem pracowników, a zmniejszyła – z niedostatecznym popytem.

## Transport

W sierpniu br. **sprzedaż usług**<sup>11</sup> w jednostkach transportu ogółem<sup>12</sup> była o 6,6% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 3,8% w lipcu br. i o 2,7% przed rokiem).

Spśród grup o wysokim udziale w transporcie ogółem w największym stopniu wzrosła sprzedaż w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 8,2%) oraz w transporcie samochodowym (o 6,6%). W transporcie kolejowym odnotowano wzrost sprzedaży o 2,3%, po spadkach w poprzednich miesiącach. W okresie styczeń–sierpień br. sprzedaż usług w jednostkach transportu ogółem była o 5,0% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec 2,0% rok wcześniej).

**Przewozy ładunków ogółem** w sierpniu br. wyniosły 44,3 mln ton, tj. o 5,7% więcej niż przed rokiem. Wzrosły przewozy we wszystkich rodzajach transportu. Od początku roku przewieziono 326,9 mln ton ładunków ogółem, tj. o 3,1% więcej niż w okresie styczeń–sierpień ub. roku.

Przewozy ładunków **transportem kolejowym** w sierpniu br. wyniosły 19,2 mln ton, tj. o 2,2% więcej niż przed rokiem. W okresie ośmiu miesięcy br. przewieziono 142,2 mln ton ładunków, tj. o 1,3% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku.

**Transportem samochodowym zarobkowym** w sierpniu br. przewieziono 18,8 mln ton ładunków, tj. o 6,2% więcej niż przed rokiem, a w okresie styczeń–sierpień br. – 141,9 mln ton, tj. odpowiednio o 8,1% więcej. Potencjał przewozowy transportu samochodowego zarobkowego zwiększył się od początku roku o 7,8%.

**Transportem rurociągowym** w sierpniu br. przetłoczono 5,3 mln ton ropy i produktów naftowych (o 15,4% więcej niż przed rokiem), a w okresie ośmiu miesięcy br. – 36,1 mln ton (o 1,2% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku).

Przewozy ładunków **transportem morskim** w sierpniu br. wzrosły o 4,4% w skali roku do 0,5 mln ton. Od początku roku żeglugą morską przewieziono 4,4 mln ton ładunków (o 10,7% więcej niż przed rokiem).

W **portach morskich** w sierpniu br. przeładowano 5,9 mln ton ładunków, tj. mniej niż przed rokiem o 4,8%. Obniżyły się przeładunki ładunków masowych suchych – o 21,2% (w tym węgla i koksu – o 30,5%). Zwiększyły się natomiast przeładunki kontenerów – o 10,8% oraz ładunków tocznych – o 7,3%. Nieznacznie wzrosły przeładunki ładunków masowych ciekłych – o 1,9% (przy spadku przeładunków ropy naftowej – o 3,0%) oraz pozostałych ładunków drobnicowych – o 1,7%. W okresie styczeń–sierpień br. w portach morskich przeładowano 47,6 mln ton ładunków, tj. o 1,6% więcej niż przed rokiem.

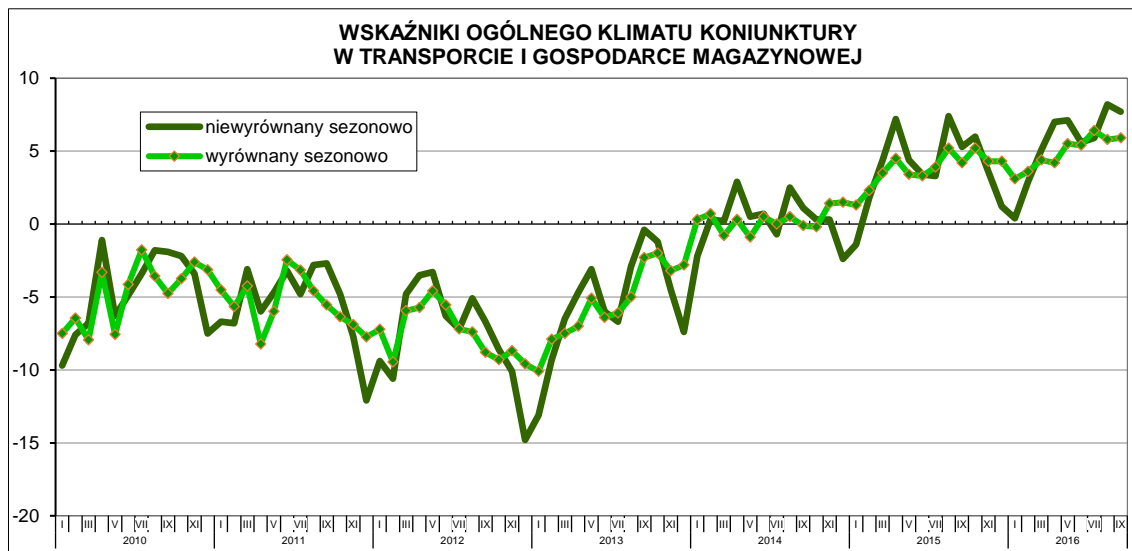
W większości portów przeładunki w sierpniu br. były mniejsze niż przed rokiem, z wyjątkiem portów: Police (gdzie notowano wzrost o 1,9% do 0,1 mln ton)

<sup>11</sup> Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, pasażerów, bagażu i poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu.

<sup>12</sup> W cenach stałych; w przedsiębiorstwach transportowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.



oraz Świnoujście (o 1,8% do 0,9 mln ton). Obniżyły się natomiast przeładunki w porcie Szczecin (o 9,4% do 0,7 mln ton), Gdańsk (o 5,9% do 2,9 mln ton) oraz Gdynia (o 0,7% do 1,2 mln ton).



We wrześniu br. **ogólny klimat koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa jest oceniany pozytywnie, podobnie jak przed miesiącem. Korzystnie (wobec negatywnych w sierpniu) kształtują się oceny bieżącego popytu i sprzedaży. Bardziej optymistyczne niż przed miesiącem są diagnozy dotyczące sytuacji finansowej, przy ostrożniejszych prognozach w tym obszarze. Przedsiębiorstwa wskazują na możliwość nieco szybszego niż przewidywano w sierpniu br. wzrostu zatrudnienia. W najbliższych miesiącach nadal spodziewany jest spadek cen usług transportowych.

## Bilans płatniczy

Według wstępnych danych, **saldo rachunku bieżącego bilansu płatniczego**<sup>13</sup> w lipcu br. wyniosło minus 3,5 mld zł (wobec minus 4,9 mld zł przed rokiem). **Saldo obrotów towarowych** ukształtowało się na poziomie minus 1,4 mld zł (wobec minus 3,0 mld zł rok wcześniej), przy czym eksport zwiększył się o 0,8% do 59,4 mld zł, a import obniżył się o 1,9% do 60,8 mld zł. **Saldo usług** wyniosło 4,0 mld zł i było wyższe niż w lipcu ub. roku o 0,5 mld zł. Złożyły się na nie dodatnie salda: usług transportowych (1,4 mld zł), podróży zagranicznych (0,5 mld zł) i pozostałych usług (2,1 mld zł). Przychody z tytułu eksportu usług ukształtowały się na poziomie 15,1 mld zł (o 3,8% więcej niż w lipcu ub. roku), a rozchody z tytułu importu usług wyniosły 11,1 mld zł (tj. odpowiednio o 0,6% więcej). **Saldo dochodów pierwotnych** w lipcu br. wyniosło minus 5,4 mld zł i poprawiło się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 0,2 mld zł. Na wysokość salda dochodów pierwotnych w znacznym stopniu wpłynęło ujemne saldo dochodów z inwestycji w kwocie 7,4 mld zł, w ramach którego dochody uzyskane przez bezpośrednich inwestorów zagranicznych z tytułu ich zaangażowania kapitałowego w polskich podmiotach ukształtowały się na poziomie 5,9 mld zł, a dochody nierezydentów z inwestycji portfelowych wyniosły 1,9 mld zł. **Saldo dochodów wtórnych** w lipcu br. wyniosło minus 0,7 mld zł (wobec 0,3 mld zł przed rokiem), przy czym wartość przychodów była niższa niż w lipcu ub. roku o 0,3 mld zł i wyniosła 1,7 mld zł, a wartość rozchodów wzrosła o 0,7 mld zł do 2,4 mld zł.

**Rachunek kapitałowy** zamknął się ujemnym saldem w wysokości 0,1 mld zł (wobec dodatniej wartości 14,9 mld zł w lipcu ub. roku), a kwoty przychodów i rozchodów ukształtowały się odpowiednio na poziomie 0,1 mld zł oraz 0,2 mld zł (wobec 15,1 mld zł przychodów oraz 0,2 mld zł rozchodów przed rokiem).

**Saldo rachunku finansowego** bilansu płatniczego w lipcu br. wyniosło minus 6,4 mld zł (wobec 8,7 mld zł rok wcześniej). **Saldo inwestycji zagranicznych w Polsce** ukształtowało się na poziomie minus 10,6 mld zł, przy czym saldo pasywów inwestycji bezpośrednich wyniosło minus 0,2 mld zł. Saldo **polskich inwestycji za granicą** wyniosło 17,0 mld zł, w tym saldo aktywów inwestycji bezpośrednich – minus 3,8 mld zł. Na wielkość salda rachunku finansowego wpływały również **inwestycje portfelowe**, gdzie odnotowano spadek wartości aktywów rezydentów o 3,5 mld zł oraz odpływ kapitału nierezydentów w kwocie 6,3 mld zł. W **pozostałych inwestycjach** odnotowano zmniejszenie aktywów rezydentów w kwocie 6,5 mld zł oraz odpływ kapitału nierezydentów w wysokości 4,0 mld zł. Saldo pochodnych instrumentów finansowych ukształtowało się na poziomie 0,1 mld zł. Wartość **oficjalnych aktywów rezerwowych** w lipcu br. zmniejszyła się o 3,3 mld zł do 429,2 mld zł.

<sup>13</sup> Opracowano na podstawie danych NBP.

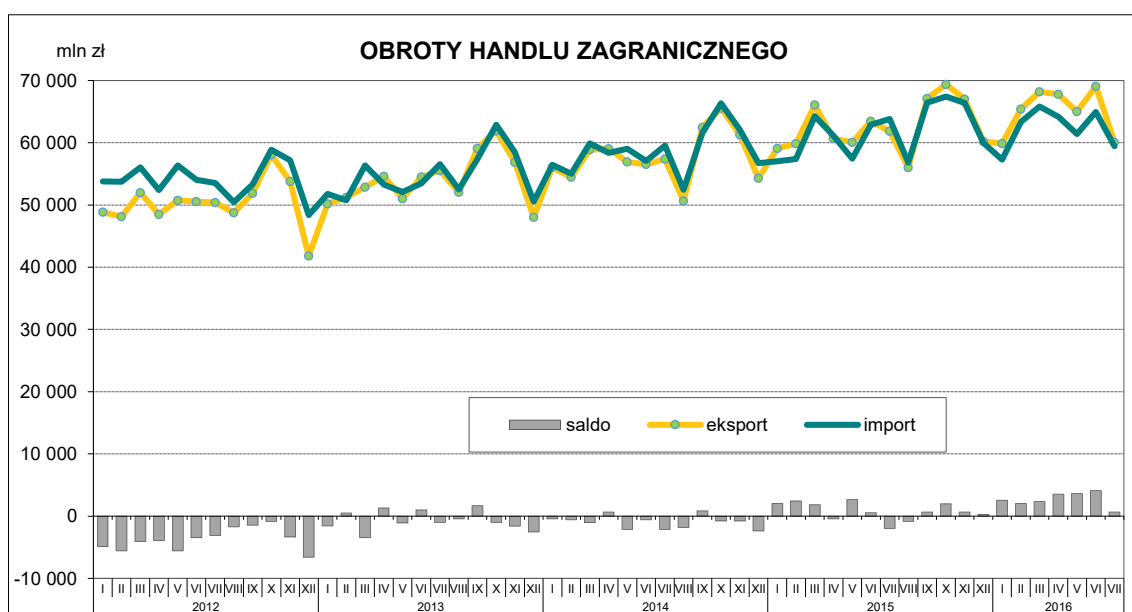
## Bilans płatniczy kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII 2015	VII 2016	VIII 2015 – VII 2016 <sup>a</sup>
	w mln zł		
<b>RACHUNEK BIEŻĄCY</b> .....	<b>-4873</b>	<b>-3526</b>	<b>-4942</b>
<b>Saldo obrotów towarowych</b> .....	<b>-3018</b>	<b>-1377</b>	<b>13667</b>
Eksport .....	58988	59435	748920
Import .....	62006	60812	735253
<b>Saldo usług</b> .....	<b>3508</b>	<b>4004</b>	<b>44949</b>
Przychody .....	14579	15138	171631
Rozchody .....	11071	11134	126682
<b>Saldo dochodów pierwotnych</b> .....	<b>-5672</b>	<b>-5447</b>	<b>-58990</b>
Przychody .....	2760	4346	41902
Rozchody .....	8432	9793	100892
<b>Saldo dochodów wtórnych</b> .....	<b>309</b>	<b>-706</b>	<b>-4568</b>
Przychody .....	1933	1659	21777
Rozchody .....	1624	2365	26345
<b>RACHUNEK KAPITAŁOWY</b> .....	<b>14942</b>	<b>-92</b>	<b>18282</b>
Przychody .....	15108	100	21391
Rozchody .....	166	192	3109
<b>RACHUNEK FINANSOWY</b> .....	<b>8737</b>	<b>-6421</b>	<b>11090</b>
<b>Inwestycje bezpośrednie – aktywa</b> .....	<b>5946</b>	<b>-3843</b>	<b>-1458</b>
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych .....	9371	1225	-6512
Instrumenty dłużne .....	-3425	-5068	5054
<b>Inwestycje bezpośrednie – pasywa</b> .....	<b>2330</b>	<b>-204</b>	<b>29541</b>
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych .....	315	-777	22279
Instrumenty dłużne .....	2015	573	7262
<b>Inwestycje portfelowe – aktywa</b> .....	<b>2459</b>	<b>-3515</b>	<b>22280</b>
Udziałowe papiery wartościowe .....	1237	-3504	18024
Dłużne papiery wartościowe .....	1222	-11	4256
<b>Inwestycje portfelowe – pasywa</b> .....	<b>-4747</b>	<b>-6344</b>	<b>14918</b>
Udziałowe papiery wartościowe .....	-3022	-995	16070
Dłużne papiery wartościowe .....	-1725	-5349	-1152
<b>Pozostałe inwestycje – aktywa</b> .....	<b>2212</b>	<b>-6464</b>	<b>9458</b>
NBP .....	1	0	1
Sektor rządowy .....	96	8	754
Monetarne Instytucje Finansowe .....	2308	-5442	-4848
Pozostałe sektory .....	-193	-1030	13551
<b>Pozostałe inwestycje – pasywa</b> .....	<b>-10090</b>	<b>-4037</b>	<b>14863</b>
NBP .....	-7761	-2463	38764
Sektor rządowy .....	-223	-345	1099
Monetarne Instytucje Finansowe .....	-3238	-498	-24822
Pozostałe sektory .....	1132	-731	-178
<b>Pochodne instrumenty finansowe</b> .....	<b>-85</b>	<b>104</b>	<b>-1625</b>
<b>Oficjalne aktywa rezerwowe</b> .....	<b>-14302</b>	<b>-3288</b>	<b>41757</b>
<b>SALDO BŁĘDÓW I OPUSZCZEŃ</b> .....	<b>-1332</b>	<b>-2803</b>	<b>-2250</b>

<sup>a</sup> Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 miesięcy.

## Handel zagraniczny

W okresie styczeń–lipiec br. obroty towarowe handlu zagranicznego wzrosły w skali roku w mniejszym stopniu niż przed rokiem. Zwiększyła się wymiana z krajami rozwiniętymi, w tym z krajami UE oraz eksport do krajów Europy Środkowo-Wschodniej i import z krajów rozwijających się. Dodatkowo saldo obrotów ogółem ukształtowało się znacznie powyżej poziomu sprzed roku. W I półroczu br. obroty w cenach stałych były wyższe niż rok wcześniej, a wskaźnik terms of trade kształtował się nieco korzystniej niż w okresie styczeń–czerwiec ub. roku.



W porównaniu z okresem styczeń–lipiec ub. roku eksport zwiększył się o 5,6% do 455,3 mld zł, a import wzrósł o 3,0% do 436,5 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 18,8 mld zł (przed rokiem 7,2 mld zł). Obroty wyrażone w euro zwiększyły się w skali roku po stronie eksportu o 1,1% osiągając wartość 104,7 mld EUR, a po stronie importu obniżyły się o 1,4% do 100,4 mld EUR. Dodatkowo saldo wyniosło 4,3 mld EUR (w okresie styczeń–lipiec ub. roku 1,7 mld EUR). W dolarach USA odnotowano nieznaczny wzrost eksportu w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku – o 0,3% do 116,8 mld USD oraz spadek importu o 2,2% do 111,9 mld USD. Dodatkowo saldo ukształtowało się na poziomie 4,9 mld USD (po siedmiu miesiącach ub. roku 2,0 mld USD).

Eksport w cenach stałych w I półroczu br. zwiększył się o 7,1% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, a import wzrósł o 5,9%. Wolumen eksportu był wyższy w obrotach z krajami UE – o 7,8% i z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 13,1%, natomiast zmniejszył się z krajami rozwijającymi się – o 2,9%. W imporcie wzrósł wolumen towarów sprowadzanych ze wszystkich grup krajów: z krajów UE o 4,2%, z krajów Europy Środkowo-Wschodniej o 16,2% i z krajów rozwijających się – o 8,5%.

Ceny transakcyjne towarów eksportowanych (liczone w złotych) obniżyły się w stosunku do I półrocza ub. roku o 0,1%, a towarów importowanych – spadły o 1,1%.

**Wskaźnik terms of trade** w obrotach ogółem kształtował się na poziomie 101,0 (wobec 100,9 w okresie styczeń–czerwiec ub. roku). W wymianie z krajami Europy Środkowo-Wschodniej wyniósł 133,4 (w porównaniu z 126,6 przed rokiem), z krajami UE 97,7 (wobec 100,3), a z krajami rozwijającymi się 98,7 (wobec 96,0 odpowiednio). Na poprawę uwarunkowań cenowych w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej decydujący wpływ miał spadek cen importowanych paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych – o 33,9%.

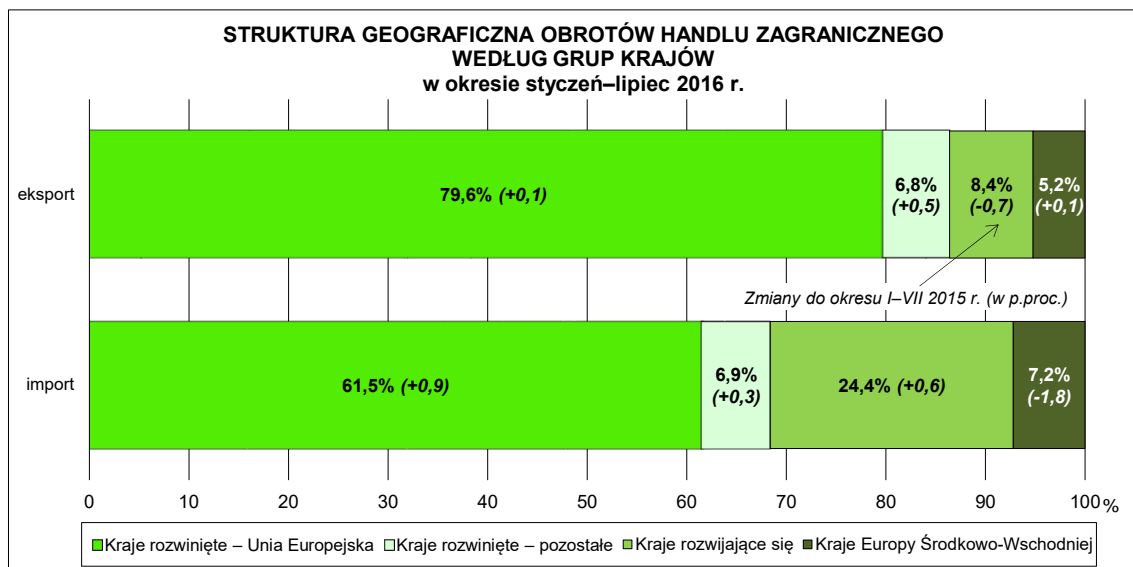
Obroty towarowe handlu zagranicznego kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-VII 2016						I-VII 2015	I-VII 2016	
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I-VII 2015=100					struktura w %
				zł	EUR	USD			
<b>EKSPORT</b> .....	<b>455339,5</b>	<b>104694,0</b>	<b>116793,0</b>	<b>105,6</b>	<b>101,1</b>	<b>100,3</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	
Kraje rozwinięte .....	393602,9	90519,5	100960,5	106,4	101,9	100,9	85,8	86,4	
w tym Unia Europejska .....	362419,7	83355,3	92963,5	105,7	101,3	100,3	79,5	79,6	
w tym strefa euro .....	258512,1	59454,4	66305,9	105,5	101,1	100,1	56,8	56,8	
Kraje rozwijające się .....	38072,1	8742,5	9765,4	97,2	92,9	92,7	9,1	8,4	
Kraje Europy Śr.-Wsch .....	23664,5	5432,0	6067,1	107,9	103,1	102,9	5,1	5,2	
<b>IMPORT</b> <sup>a</sup> .....	<b>436501,5</b>	<b>100357,1</b>	<b>111938,3</b>	<b>103,0</b>	<b>98,6</b>	<b>97,8</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	
Kraje rozwinięte .....	298522,7	68643,2	76580,5	104,8	100,3	99,5	67,2	68,4	
w tym Unia Europejska .....	268480,4	61737,1	68876,9	104,6	100,1	99,2	60,6	61,5	
w tym strefa euro .....	215532,3	49564,2	55295,0	105,1	100,6	99,7	48,4	49,4	
Kraje rozwijające się .....	106725,5	24518,9	27340,7	105,9	101,4	100,6	23,8	24,4	
Kraje Europy Śr.-Wsch .....	31253,3	7195,0	8017,1	81,6	78,0	77,4	9,0	7,2	
<b>SALDO</b> .....	<b>18838,0</b>	<b>4336,9</b>	<b>4854,7</b>	<b>x</b>	<b>x</b>	<b>x</b>	<b>x</b>	<b>x</b>	
Kraje rozwinięte .....	95080,2	21876,3	24380,0	x	x	x	x	x	
w tym Unia Europejska .....	93939,3	21618,2	24086,6	x	x	x	x	x	
w tym strefa euro .....	42979,8	9890,2	11010,9	x	x	x	x	x	
Kraje rozwijające się .....	-68653,4	-15776,4	-17575,3	x	x	x	x	x	
Kraje Europy Śr.-Wsch .....	-7588,8	-1763,0	-1950,0	x	x	x	x	x	

<sup>a</sup> Dane dot. importu w podziale na grupy krajów prezentowane są **wg kraju pochodzenia**. Dane dot. importu **wg kraju wysyłki** dostępne są w Informacji bieżącej o wynikach wstępnych *Obroty handlu zagranicznego ogółem i wg krajów w I-VII 2016 r.* na stronie internetowej GUS:

[http://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5466/1/48/1/obroty\\_handlu\\_zagranicznego\\_ogolem\\_i\\_wedlug\\_krajow\\_w\\_okresie\\_styczen\\_lipiec\\_2016\\_roku.pdf](http://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5466/1/48/1/obroty_handlu_zagranicznego_ogolem_i_wedlug_krajow_w_okresie_styczen_lipiec_2016_roku.pdf)

**W strukturze geograficznej eksportu**, w porównaniu z okresem styczeń–lipiec ub. roku, zwiększył się udział krajów rozwiniętych (w tym krajów UE) i krajów Europy Środkowo-Wschodniej, natomiast obniżył się – krajów rozwijających się. W imporcie wyższy był udział krajów rozwiniętych (w tym krajów UE) i krajów rozwijających się, a niższy – krajów Europy Środkowo-Wschodniej.

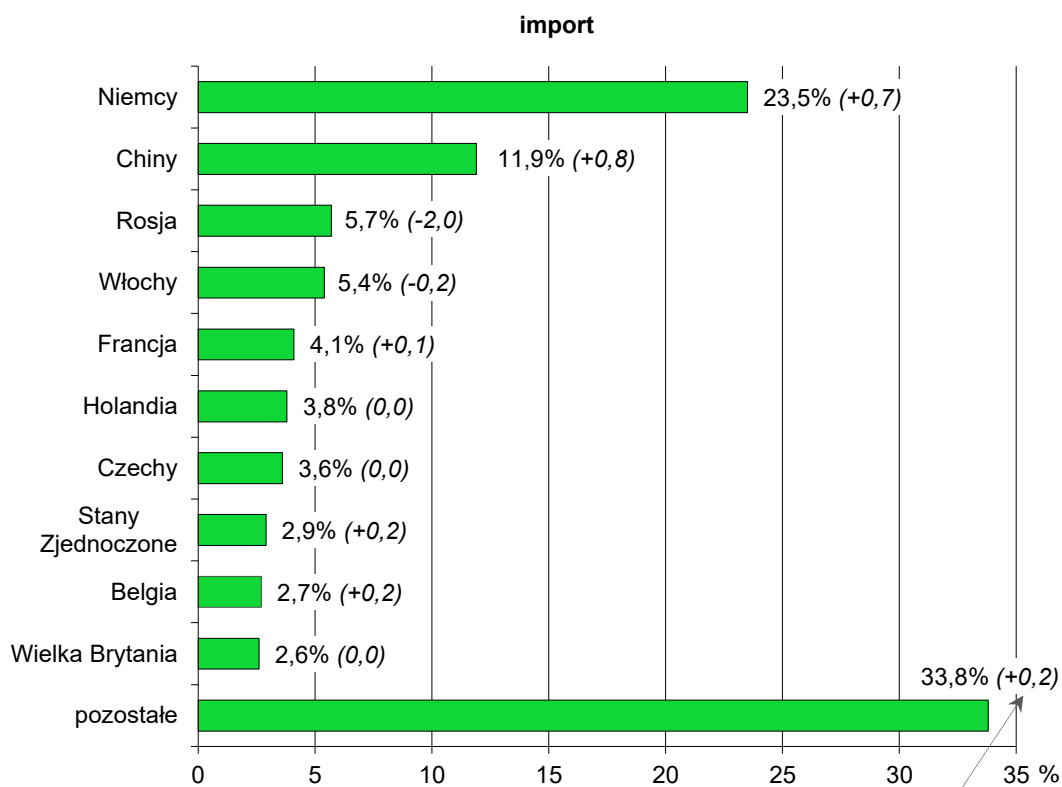
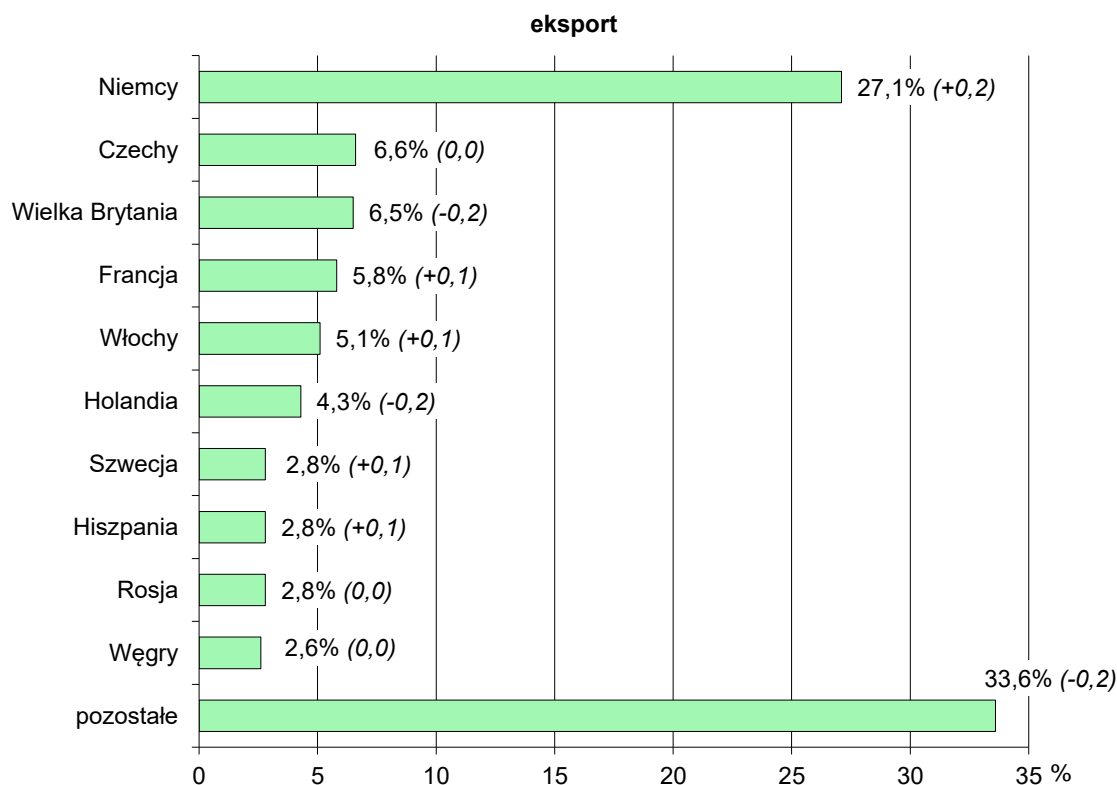


Eksport do krajów **Unii Europejskiej** wzrósł o 5,7% do 362,4 mld zł, a import zwiększył się o 4,6% do 268,5 mld zł. Wyższe niż przed rokiem dodatnie saldo wymiany ukształtowało się na poziomie 93,9 mld zł (w okresie styczeń–lipiec ub. roku 86,0 mld zł). Obroty wyrażone w euro w eksporcie wyniosły 83,4 mld EUR, tj. o 1,3% więcej niż przed rokiem, a w imporcie 61,7 mld EUR, tj. nieznacznie (o 0,1%) wzrosły. Dodatkowo saldo osiągnęło wartość 21,6 mld EUR (po siedmiu miesiącach ub. roku 20,6 mld EUR). Eksport w obrotach z krajami Unii Europejskiej stanowił 79,6% wartości eksportu ogółem, a import – 61,5% wartości importu ogółem, tj. odpowiednio o 0,1 p.proc. i o 0,9 p.proc. więcej niż przed rokiem.

Wartość obrotów z **Niemcami** wzrosła w eksporcie o 6,4% do 123,5 mld zł, a w imporcie o 6,3% do 102,6 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 20,9 mld zł (wobec 19,5 mld zł przed rokiem). Udział Niemiec w obrotach ogółem zwiększył się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku w eksporcie z 26,9% do 27,1%, a w imporcie z 22,8% do 23,5%.

W wymianie z Niemcami wg grup towarowych SITC odnotowano wzrost eksportu m.in. maszyn do automatycznego przetwarzania danych, samochodów osobowych, części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych oraz mebli. Zmniejszył się natomiast eksport spalinowych silników tłokowych i ich części. W imporcie więcej sprowadzono m.in. samochodów osobowych oraz części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych, a mniej – spalinowych silników tłokowych i ich części.

**STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO  
WEDŁUG KRAJÓW  
w okresie styczeń–lipiec 2016 r.**



Zmiany do okresu I-VII 2015 r. (w p.proc.)

W obrotach z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej** eksport był większy niż przed rokiem o 7,9% i wyniósł 23,7 mld zł, na co wpłynął wzrost wartości dostaw na Ukrainę, Białoruś i do Rosji. Import zmniejszył się w skali roku o 18,4% do 31,3 mld zł. Saldo poprawiło się z minus 16,4 mld zł w okresie styczeń–lipiec ub. roku do minus 7,6 mld zł. Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 5,4 mld EUR i były o 3,1% wyższe niż przed rokiem, a w imporcie obniżyły się o 22,0% do 7,2 mld EUR. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 1,8 mld EUR (wobec minus 4,0 mld EUR po siedmiu miesiącach ub. roku). Eksport w dolarach USA był wyższy niż przed rokiem o 2,9%, natomiast import obniżył się o 22,6%. Ujemne saldo wyniosło 2,0 mld USD (wobec minus 4,5 mld USD przed rokiem). Udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej w eksporcie ogółem wzrósł z 5,1% w okresie styczeń–lipiec ub. roku do 5,2%, natomiast w imporcie ogółem obniżył się z 9,0% do 7,2%.

**Rosja**, w porównaniu z okresem styczeń–lipiec ub. roku, w eksporcie przesunęła się z siódmego miejsca na liście naszych partnerów handlowych na dziewiąte, a w imporcie pozostała na trzeciej pozycji. Eksport do Rosji zwiększył się w skali roku o 3,6% do 12,6 mld zł, natomiast import obniżył się o 23,5% i wyniósł 25,0 mld zł. Saldo obrotów poprawiło się z minus 20,5 mld zł po siedmiu miesiącach ub. roku do minus 12,4 mld zł. Udział Rosji w eksporcie ogółem nie zmienił się w porównaniu z okresem styczeń–lipiec ub. roku i wyniósł 2,8%, a w imporcie ogółem zmniejszył się z 7,7% do 5,7%.

W obrotach z Rosją wg grup SITC wzrósł głównie eksport statków powietrznych, związanych z nimi urządzeń i ich części, części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych, statków, łodzi i konstrukcji pływających oraz leków. Obniżył się natomiast eksport m.in. artykułów z papieru i tektury oraz urządzeń elektrycznych i nieelektrycznych typu domowego. W imporcie znacznie zmniejszyła się wartość dostaw ropy naftowej, głównie na skutek spadku cen tego surowca. Jednocześnie większa była wartość importu m.in. przetworzonych olejów ropy naftowej, węgla, nawozów i aluminium.

**Ukraina** po siedmiu miesiącach br. zajmowała siedemnastą pozycję na liście naszych partnerów handlowych w eksporcie i dwudziestą drugą w imporcie (przed rokiem była odpowiednio na osiemnastym i dwudziestym czwartym miejscu). W porównaniu z okresem styczeń–lipiec ub. roku eksport na Ukrainę wzrósł o 15,5% do 7,5 mld zł, a import zwiększył się o 18,5% do 4,1 mld zł. Dodatkowo saldo obrotów (3,4 mld zł) było wyższe niż przed rokiem (3,0 mld zł). Udział Ukrainy w obrotach ogółem zwiększył się w skali roku w eksporcie z 1,5% do 1,7%, a w imporcie z 0,8% do 0,9%.

W obrotach z Ukrainą wg grup SITC wzrósł głównie eksport maszyn rolniczych i ich części, natomiast znacznie obniżył się – przetworzonych olejów ropy naftowej. W imporcie odnotowano przywóz niesprowadzanej przed rokiem energii elektrycznej. Wśród pozostałych towarów obserwowano wzrost wartości dostaw m.in. towarów zakwalifikowanych do działu żeliwo i stal. Obniżył się natomiast import m.in. rud i koncentratów żelaza oraz urządzeń do rozdziału energii elektrycznej.



W obrotach ogółem prezentowanych wg **nomenklatury SITC** w porównaniu z okresem styczeń–lipiec ub. roku w większości sekcji notowano wzrost zarówno eksportu, jak i importu – największy w przypadku różnych wyrobów przemysłowych. Znacznie zmniejszyła się wymiana w sekcji paliwa mineralne, smary i materiały pochodne. W strukturze towarowej obrotów wzrósł głównie udział różnych wyrobów przemysłowych, a obniżył się – paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych.

Dynamika i struktura obrotów ogółem wg sekcji SITC kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-VII 2016		I-VII 2015	
	w mln zł	I-VII 2015=100	struktura w %	
<b>EKSPORT</b> .....	<b>455339,5</b>	<b>105,6</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe .....	48660,2	106,2	10,7	10,6
Napoje i tytoń.....	6654,1	92,1	1,5	1,7
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw.....	9756,0	97,3	2,1	2,3
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne .....	11777,5	80,4	2,6	3,4
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne .....	1309,6	109,2	0,3	0,3
Chemikalia i produkty pokrewne.....	41484,6	108,1	9,1	8,9
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca.....	85355,2	101,8	18,7	19,5
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy.....	176039,1	105,8	38,7	38,6
Różne wyroby przemysłowe.....	73226,8	116,6	16,1	14,6
<b>IMPORT</b> .....	<b>436501,5</b>	<b>103,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe .....	32723,3	107,6	7,5	7,2
Napoje i tytoń.....	3284,7	108,4	0,8	0,7
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw.....	13459,8	96,9	3,1	3,3
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne .....	23701,5	74,1	5,4	7,5
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne .....	1740,6	117,6	0,4	0,3
Chemikalia i produkty pokrewne.....	65385,9	107,8	15,0	14,3
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca.....	80461,1	107,2	18,4	17,7
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy.....	156549,7	102,9	35,9	35,9
Różne wyroby przemysłowe.....	54021,1	112,0	12,4	11,4

**Eksport produktów rolno-spożywczych** w okresie styczeń–lipiec br. był wyższy niż w analogicznym okresie ub. roku o 4,6% i wyniósł 58,5 mld zł, a import zwiększył się o 7,9% do 40,9 mld zł. Obroty zamknęły się dodatnim saldem w wysokości 17,6 mld zł (wobec 18,0 mld zł po siedmiu miesiącach ub. roku). Udział towarów rolno-spożywczych w obrotach ogółem nieco zmniejszył się – z 13,0% w okresie styczeń–lipiec ub. roku do 12,9%, a w imporcie wzrósł z 9,0% do 9,4%. Wzrost eksportu nastąpił w obrotach z krajami rozwiniętymi o 5,3% (w tym z krajami UE o 4,5%) i z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 14,9%. Niższy (o 4,9%) był natomiast eksport do krajów rozwijających się (głównie w wyniku spadku dostaw pszenicy). Import produktów rolno-spożywczych zwiększył się w obrotach ze wszystkimi grupami krajów: z krajami rozwiniętymi o 9,0% (w tym z krajami UE o 8,1%), z krajami rozwijającymi się o 3,6% i z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 8,8%.

Obroty towarowe produktami rolno-spożywczymi (wg CN) przedstawiały się następująco:

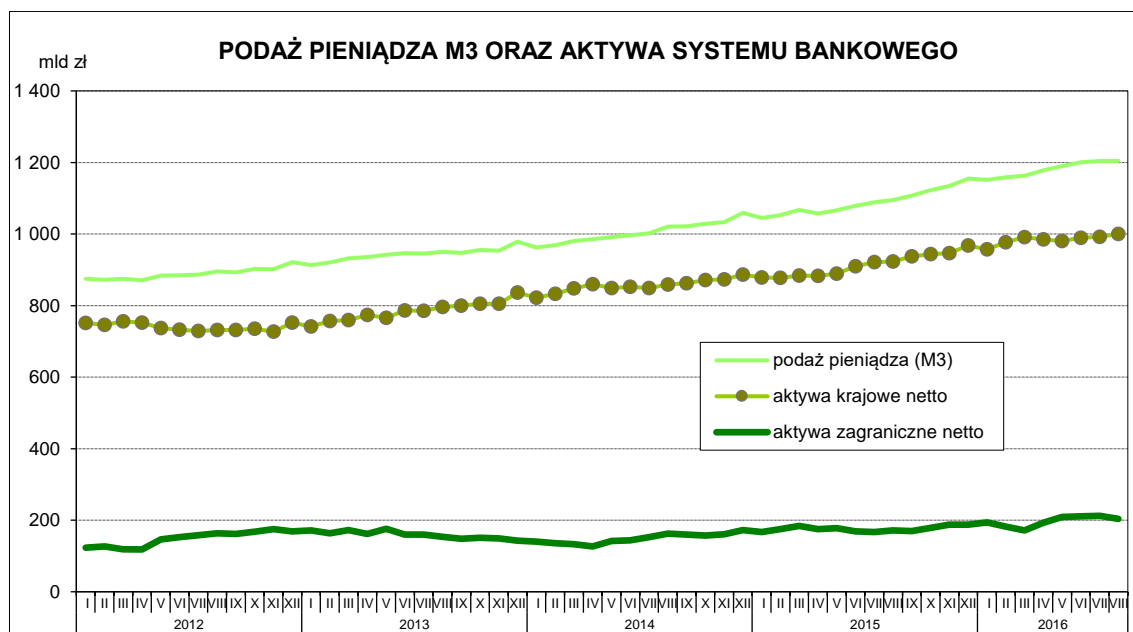
Wyszczególnienie	I-VII 2016						I-VII 2015	I-VII 2016
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I-VII 2015=100				
				zł	EUR	USD		
<b>EKSPORT</b> .....	<b>58549,7</b>	<b>13460,6</b>	<b>15016,2</b>	<b>107,6</b>	<b>100,1</b>	<b>99,3</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
Przetwory spożywcze.....	27954,8	6428,8	7171,3	106,6	102,0	101,2	46,8	47,7
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego .....	18108,8	4163,4	4645,5	106,3	101,8	100,9	30,5	30,9
Produkty pochodzenia roślinnego..	10872,6	2497,7	2786,0	96,6	92,6	91,9	20,1	18,6
Oleje i tłuszcze .....	1613,5	370,7	413,4	110,3	105,4	104,6	2,6	2,8
<b>IMPORT</b> .....	<b>40943,9</b>	<b>9414,6</b>	<b>10501,8</b>	<b>107,9</b>	<b>103,4</b>	<b>102,5</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
Przetwory spożywcze.....	16679,0	3833,8	4277,4	106,8	102,2	101,4	41,2	40,7
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego .....	11616,2	2671,6	2980,5	110,7	106,1	105,1	27,7	28,4
Produkty pochodzenia roślinnego..	10658,4	2451,7	2733,3	105,4	101,2	100,1	26,6	26,0
Oleje i tłuszcze .....	1990,3	457,5	510,6	115,6	110,5	109,6	4,5	4,9
<b>SALDO</b> .....	<b>17605,8</b>	<b>4046,0</b>	<b>4514,4</b>	<b>x</b>	<b>x</b>	<b>x</b>	<b>x</b>	<b>x</b>
Przetwory spożywcze.....	11276,8	2595,0	2893,9	x	x	x	x	x
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego .....	6492,6	1491,8	1665,0	x	x	x	x	x
Produkty pochodzenia roślinnego..	214,2	46,0	52,7	x	x	x	x	x
Oleje i tłuszcze .....	- 376,8	-86,8	-97,2	x	x	x	x	x

W porównaniu z okresem siedmiu miesięcy ub. roku eksport **zbóż** zmniejszył się o 19,6% i wyniósł 3097,4 tys. ton o wartości 2369,1 mln zł (543,0 mln EUR). Na rynki zagraniczne dostarczano głównie pszenicę, a największymi jej odbiorcami były Arabia Saudyjska, Egipt i Niemcy. Import zbóż zwiększył się o 34,5% i wyniósł 693,4 tys. ton o wartości 858,2 mln zł (197,5 mln EUR). Najwięcej sprowadzono pszenicy (m.in. z Czech, Słowacji i Niemiec) oraz kukurydzy (głównie z Ukrainy).

W **strukturze rozdysponowania importu według głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z okresem styczeń–lipiec ub. roku, zwiększył się udział towarów konsumpcyjnych (z 22,5% do 24,9%), natomiast obniżył się udział towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (z 60,8% do 58,8%) oraz dóbr inwestycyjnych (z 16,7% do 16,3%). Odnotowano wzrost importu towarów konsumpcyjnych – o 14,3% oraz dóbr inwestycyjnych – o 0,2%, a import towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie był o 0,5% niższy niż przed rokiem.

## Pieniądz

**Podaż pieniądza M3<sup>14</sup>** na koniec sierpnia br. wyniosła 1204,4 mld zł, tj. była wyższa niż w końcu ub. roku o 4,3% oraz zbliżona do notowanej przed miesiącem.



Komponenty podaży pieniądza M3 oraz aktywa systemu bankowego<sup>a</sup> kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2015		2016			
	VIII	XII	VII	VIII		
	mln zł				VII 2016= =100	XII 2015= =100
<b>Podaż pieniądza (M3)</b> .....	<b>1094496,9</b>	<b>1154992,6</b>	<b>1204004,5</b>	<b>1204426,8</b>	<b>100,0</b>	<b>104,3</b>
pieniądz gotówkowy w obiegu .....	143192,4	149715,6	165634,7	164776,2	99,5	110,1
depozyty i inne zobowiązania .....	940016,3	995543,3	1029105,3	1030273,0	100,1	103,5
pozostałe składniki M3 .....	11288,2	9733,8	9264,5	9377,6	101,2	96,3
Aktywa zagraniczne netto .....	169808,3	187102,8	204723,0	204118,3	99,7	109,1
Aktywa krajowe netto .....	924688,7	967889,8	999281,5	1000308,5	100,1	103,3
należności .....	1061159,1	1076373,7	1102557,4	1103470,4	100,1	102,5
zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego .....	162581,8	201343,4	224306,7	215184,2	95,9	106,9
saldo pozostałych pozycji netto .....	-299052,3	-309827,3	-327582,6	-318346,1	x	x

<sup>a</sup> Stan w końcu okresu.

**Zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu** (poza kasami banków) na koniec sierpnia br. wyniosły 164,8 mld zł i wzrosły o 10,1% w porównaniu z końcem ub. roku, a w stosunku do końca lipca br. zmniejszyły się o 0,5%.

<sup>14</sup> Opracowano na podstawie danych Narodowego Banku Polskiego – statystyka monetarna i finansowa.

**Depozyty i inne zobowiązania**, stanowiące główną pozycję w strukturze podaży pieniądza (M3), w końcu sierpnia br. wyniosły 1030,3 mld zł, tj. o 3,5% więcej niż na koniec ub. roku i o 0,1% więcej niż w poprzednim miesiącu. Największy udział w tej pozycji (65,9%) miały depozyty i inne zobowiązania wobec gospodarstw domowych, które zwiększyły się w stosunku do końca ub. roku o 5,1%. Depozyty przedsiębiorstw zmniejszyły się w tym okresie o 2,9%.

**Pozostałe składniki M3** na koniec sierpnia br. wyniosły 9,4 mld zł. Wartość tej pozycji w porównaniu ze stanem na koniec ub. roku spadła o 3,7%, a w stosunku do lipca br. wzrosła o 1,2%.

Kolejnym czynnikiem kształtującym stan zasobów pieniądza były **aktywa zagraniczne netto**, które na koniec sierpnia br. wyniosły 204,1 mld zł. Ich wartość wzrosła w porównaniu z końcem ub. roku o 9,1%, a w stosunku do lipca br. zmniejszyła się o 0,3%.

**Aktywa krajowe netto** na koniec sierpnia br. ukształtowały się na poziomie 1000,3 mld zł, tj. o 3,3% więcej niż w końcu ub. roku i o 0,1% więcej niż na koniec lipca br.

**Należności**, stanowiące największą pozycję w strukturze aktywów krajowych netto, na koniec sierpnia br. wyniosły 1103,5 mld zł, tj. o 2,5% więcej niż na koniec ub. roku i o 0,1% więcej niż w poprzednim miesiącu. Największy udział w tej pozycji (59,2%) miały należności od gospodarstw domowych, które wzrosły w stosunku do końca ub. roku o 3,3%. Należności od przedsiębiorstw zwiększyły się w tym okresie o 4,2%.

Główne komponenty podaży pieniądza i aktywów krajowych netto (wg stanu w końcu okresu) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	VIII 2016		
	mln zł	VII 2016=100	XII 2015=100
<b>Depozyty i inne zobowiązania</b> .....	<b>1030273,0</b>	<b>100,1</b>	<b>103,5</b>
Gospodarstwa domowe .....	679242,3	100,0	105,1
Niemonetarne instytucje finansowe .....	49447,7	100,9	97,3
Przedsiębiorstwa .....	241998,0	100,5	97,1
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych .....	22061,7	100,9	112,9
Instytucje samorządowe .....	33947,5	99,8	138,6
Fundusze ubezpieczeń społecznych .....	3575,8	84,7	66,8
<b>Należności</b> .....	<b>1103470,4</b>	<b>100,1</b>	<b>102,5</b>
Gospodarstwa domowe .....	653621,0	100,1	103,3
Niemonetarne instytucje finansowe .....	55510,4	99,9	91,4
Przedsiębiorstwa.....	337623,8	100,1	104,2
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych .....	6260,5	100,9	103,2
Instytucje samorządowe .....	50454,5	99,9	95,1
Fundusze ubezpieczeń społecznych .....	0,2	100,0	100,0

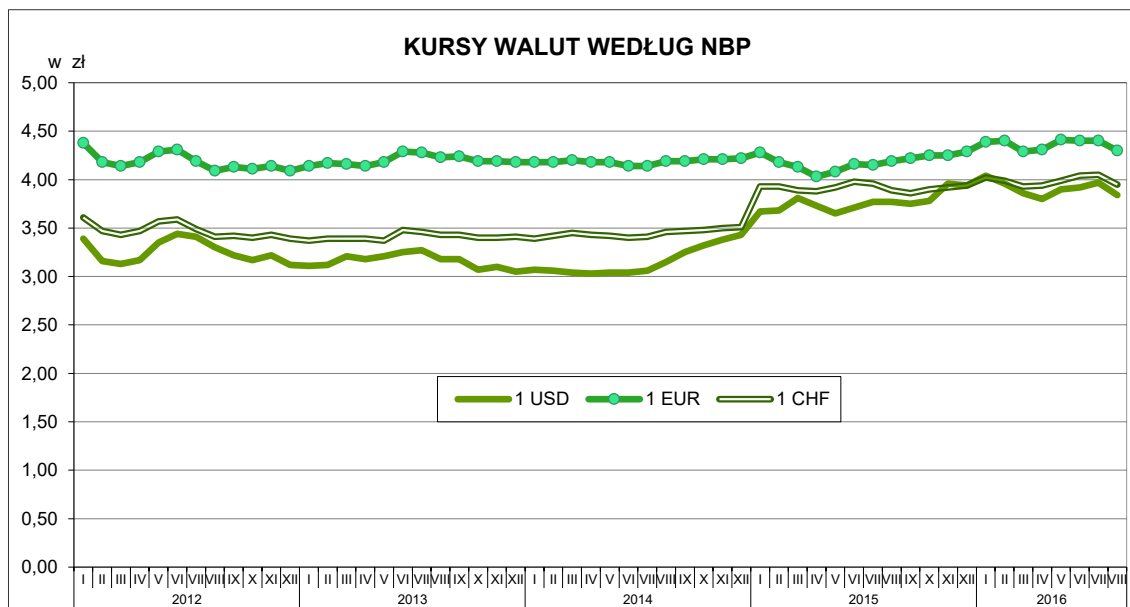
**Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego** na koniec sierpnia br. wyniosło 215,2 mld zł. Zadłużenie to wzrosło o 6,9% w porównaniu z końcem ub. roku, a w stosunku do lipca br. zmniejszyło się o 4,1%.

Czynnikiem obniżającym stan zasobów pieniądza było ujemne **saldo pozostałych pozycji netto**, w kwocie 318,3 mld zł, które w relacji do stanu na koniec ub. roku pogłębiło się o 8,5 mld zł, a w stosunku do końca lipca br. poprawiło się o 9,2 mld zł.

**Podstawowe stopy procentowe** Narodowego Banku Polskiego od 5 marca ub. roku utrzymują się na niezmiennym poziomie: stopa lombardowa – 2,50%, stopa redyskonta weksli – 1,75%, stopa referencyjna – 1,50%, stopa depozytowa – 0,50%.

**Średnie miesięczne kursy walut w Narodowym Banku Polskim** kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2015		2016				
	VIII	XII	VII	VIII			
	w zł				zmiana % w stosunku do		
				VIII 2015	XII 2015	VII 2016	
100 EUR .....	419,36	429,05	439,66	430,03	2,5	0,2	-2,2
100 USD .....	376,85	394,17	397,07	383,54	1,8	-2,7	-3,4
100 CHF .....	389,29	396,23	404,65	395,49	1,6	-0,2	-2,3



Średni miesięczny kurs **euro** w sierpniu br. był niższy niż w lipcu br. o 2,2% i wyższy niż przed rokiem o 2,5%. Kurs **dolara amerykańskiego** spadł w porównaniu z poprzednim miesiącem o 3,4%, a w skali roku zwiększył się o 1,8%. Kurs **franka szwajcarskiego** był niższy niż w lipcu br. o 2,3%, a w stosunku do sierpnia ub. roku wzrósł o 1,6%.

## Budżet państwa

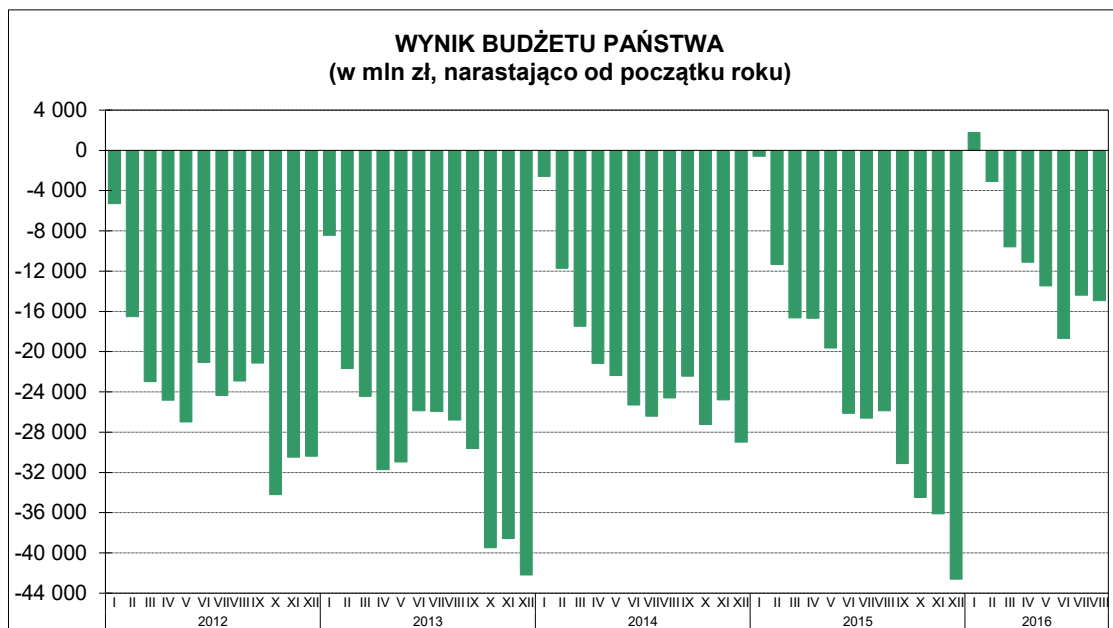
W okresie styczeń–sierpień br. **dochody** budżetu państwa<sup>15</sup> wyniosły 214,5 mld zł (tj. 68,4% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2016 r.), a **wydatki** 229,5 mld zł (odpowiednio 62,3%). **Deficyt** ukształtował się na poziomie 14,9 mld zł, co stanowiło 27,3% planu.

Dochody i wydatki budżetu państwa kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2016 r.	I–VIII 2016			
		wykonanie	realizacja ustawy budżetowej	struktura	I–VIII 2015=100
<b>Dochody ogółem</b> .....	<b>313808,5</b>	<b>214528,9</b>	<b>68,4</b>	<b>100,0</b>	<b>114,6</b>
Dochody podatkowe .....	276140,0	180847,1	65,5	84,3	107,4
w tym:					
podatki pośrednie .....	194149,0	130033,6	67,0	60,6	106,6
w tym podatek akcyzowy .....	64083,0	42804,3	66,8	20,0	105,0
podatek dochodowy od osób prawnych .....	26067,0	17723,4	68,0	8,3	102,5
podatek dochodowy od osób fizycznych .....	46894,0	30184,4	64,4	14,1	107,7
podatek od niektórych instytucji finansowych .....	5500,0	2093,1	38,1	1,0	–
Dochody niepodatkowe .....	35931,0	32960,0	91,7	15,4	183,2
w tym wpływy z cła .....	3034,0	2045,1	67,4	1,0	110,8
Środki z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi .....	1737,6	721,8	41,5	0,3	87,4
Wspólna Polityka Rolna .....	48,8	6,4	13,1	0,0	–
fundusze strukturalne i inne .....	1688,8	715,4	42,4	0,3	97,9
<b>Wydatki ogółem</b> .....	<b>368548,5</b>	<b>229458,6</b>	<b>62,3</b>	<b>100,0</b>	<b>107,7</b>
w tym:					
Obsługa długu Skarbu Państwa .....	31800,0	20221,2	63,6	8,8	113,3
Rozliczenia z budżetem ogólnym UE z tytułu środków własnych .....	19243,6	11647,4	60,5	5,1	90,5
Dotacje dla:					
Funduszu Emerytalno-Rentowego .....	17780,2	10305,0	58,0	4,5	96,3
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych .....	44847,8	30688,3	68,4	13,4	110,0
Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego .....	53043,0	39516,5	74,5	17,2	103,1
<b>Deficyt (-) / Nadwyżka (+)</b> .....	<b>-54740,0</b>	<b>-14929,7</b>	<b>27,3</b>	<b>x</b>	<b>x</b>
Finansowanie deficytu <sup>a</sup>					
źródła krajowe .....	41759,3	34631,9	82,9	x	x
źródła zagraniczne .....	22221,1	-13112,9	–	x	x

a Obejmuje finansowanie deficytu budżetu państwa i budżetu środków europejskich.

<sup>15</sup> Opracowano na podstawie informacji Ministerstwa Finansów: „Szacunkowe dane o wykonaniu budżetu państwa za okres styczeń–sierpień 2016 r.”



**Dochody** zrealizowane w okresie styczeń–sierpień br. były wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku o 14,6%. Wpływy z **podatków pośrednich** wyniosły 130,0 mld zł, w tym z podatku akcyzowego 42,8 mld zł. Ich udział w łącznej kwocie dochodów wyniósł odpowiednio: 67,0% i 66,8%.

Wpływy z **podatku dochodowego** od osób prawnych ukształtowały się na poziomie 17,7 mld zł, a od osób fizycznych – 30,2 mld zł. Ich udział w dochodach ogółem wyniósł odpowiednio 8,3% i 14,1%. Wykonanie dochodów budżetu państwa z tytułu napływu środków z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegających zwrotowi stanowiło 41,5% planu.

**Wydatki** poniesione w okresie styczeń–sierpień br. były o 7,7% większe niż przed rokiem. Wypłaty subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 39,5 mld zł, tj. wzrosły o 3,1% i stanowiły 17,2% wydatków ogółem. Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa stanowiły 8,8% wydatków ogółem. Wypłacone w okresie styczeń–sierpień br. dotacje dla Funduszu Emerytalno-Rentowego wyniosły 10,3 mld zł (tj. 4,5% wydatków ogółem), a dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – 30,7 mld zł (odpowiednio 13,4%).

Wydatki bieżące jednostek budżetowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-VII 2016			
	wykonanie w mln zł	realizacja ustawy budżetowej	struktura	I-VII 2015=100
		w %		
<b>Ogółem wydatki bieżące jednostek budżetowych .....</b>	<b>35372,8</b>	<b>51,5</b>	<b>100,0</b>	<b>106,3</b>
w tym:				
Transport i łączność .....	1303,9	42,5	3,7	104,9
Nauka .....	249,7	46,2	0,7	104,7
Oświata i wychowanie .....	934,8	58,5	2,6	99,1
Szkolnictwo wyższe .....	17,9	36,8	0,1	95,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego .....	116,1	46,9	0,3	93,7
Ochrona zdrowia .....	1373,7	53,6	3,9	119,0
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej .....	172,4	55,9	0,5	101,7
Administracja publiczna .....	6225,8	55,7	17,6	104,2
Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa .....	1068,4	54,4	3,0	103,1
Wymiar sprawiedliwości .....	5992,0	56,0	16,9	103,4
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa .....	6486,6	59,2	18,3	106,6
Obrona narodowa .....	7934,7	47,5	22,4	108,1

W okresie styczeń-lipiec br. **wydatki bieżące jednostek budżetowych** były o 6,3% wyższe niż przed rokiem, a ich udział w ogólnej kwocie wydatków budżetu państwa wyniósł 17,4% (wobec 17,5% w analogicznym okresie ub. roku).



\* \*

\*

## Wyniki finansowe ubezpieczycieli

Wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń<sup>16</sup> ogółem w I półroczu br. były słabsze niż w analogicznym okresie ub. roku; przychody zmniejszyły się w większej skali niż koszty. Niższe wyniki odnotowano zarówno w dziale ubezpieczeń na życie, jak i w dziale ubezpieczeń majątkowych.

### Przychody i koszty zakładów ubezpieczeń ogółem:

Wyszczególnienie	Ogółem			Dział I <sup>a</sup>			Dział II <sup>b</sup>		
	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2015= =100	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2015= =100	I-VI 2015	I-VI 2016	I-VI 2015= =100
	mln zł			mln zł			mln zł		
<b>Przychody ogółem</b> .....	<b>32285,8</b>	<b>29573,8</b>	<b>91,6</b>	<b>18640,7</b>	<b>15453,5</b>	<b>82,9</b>	<b>13645,1</b>	<b>14120,3</b>	<b>103,5</b>
w tym:									
Składki przypisane brutto .....	28092,5	27269,0	97,1	14428,7	11921,2	82,6	13663,8	15347,8	112,3
Przychody z lokat.....	6577,6	5913,4	89,9	4287,1	3488,7	81,4	2290,5	2424,7	105,9
<b>Koszty ogółem</b> .....	<b>28793,0</b>	<b>27310,9</b>	<b>94,9</b>	<b>16941,8</b>	<b>14321,8</b>	<b>84,5</b>	<b>11851,2</b>	<b>12989,1</b>	<b>109,6</b>
w tym:									
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto.....	17445,0	18213,6	104,4	10238,8	9156,0	89,4	7206,2	9057,6	125,7
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych....	1214,6	-699,7	x	1206,2	-710,9	x	8,4	11,2	133,2
Koszty działalności ubezpieczeniowej.....	6919,0	6516,9	94,2	3228,2	2774,1	85,9	3690,8	3742,8	101,4
Koszty działalności lokacyjnej .....	2541,7	3276,1	128,9	1891,7	2477,7	131,0	650,0	798,4	122,8
<b>Wynik finansowy netto</b> .....	<b>3492,8</b>	<b>2262,9</b>	<b>64,8</b>	<b>1698,9</b>	<b>1131,7</b>	<b>66,6</b>	<b>1793,9</b>	<b>1131,2</b>	<b>63,1</b>
<b>Wynik techniczny</b> .....	<b>1829,9</b>	<b>1501,6</b>	<b>82,1</b>	<b>1329,1</b>	<b>1387,6</b>	<b>104,4</b>	<b>500,8</b>	<b>114,0</b>	<b>22,8</b>

a Ubezpieczenia na życie. b Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe.

<sup>16</sup> Opracowano na podstawie danych Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego przekazanych w dniu 8 września 2016 r.

**Przychody ogółem** zakładów ubezpieczeń w I półroczu br. były niższe niż przed rokiem o 8,4%, na co wpłynął spadek **składki przypisanej brutto** (o 2,9% do 27,3 mld zł) oraz spadek **przychodów z działalności lokacyjnej** (o 10,1% do 5,9 mld zł). Obniżyła się składka w dziale I (ubezpieczenia na życie) – o 17,4% do 11,9 mld zł, natomiast wzrosła w dziale II (pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe) – o 12,3% do 15,3 mld zł. **Koszty ogółem** wyniosły 27,3 mld zł i były o 5,1% niższe niż w I półroczu ub. roku (na co wpłynął spadek w dziale I – o 15,5%, przy wzroście w dziale II – o 9,6%). **Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto** ogółem w I półroczu br. wyniosły 18,2 mld zł i były wyższe o 4,4% niż przed rokiem (w dziale I zmniejszyły się o 10,6% do 9,2 mld zł, a w dziale II wzrosły o 25,7% do 9,1 mld zł). **Koszty działalności lokacyjnej** zwiększyły się o 28,9% i ukształtowały się na poziomie 3,3 mld zł (2,5 mld zł w dziale I – wzrost o 31,0% w skali roku oraz 0,8 mld zł w dziale II – wzrost o 22,8%).

Łączny **wynik finansowy netto** zakładów ubezpieczeń wyniósł 2,3 mld zł i był niższy o 35,2% niż w I półroczu ub. roku. Towarzystwa ubezpieczeń w dziale I wypracowały wynik w wysokości 1,1 mld zł, tj. o 33,4% niższy niż przed rokiem, natomiast w dziale II wynik zmniejszył się w skali roku o 36,9% i wyniósł 1,1 mld zł.

**Wynik techniczny** (w ujęciu zagregowanym) ukształtował się na poziomie 1,5 mld zł, tj. o 17,9% niższym niż w I półroczu ub. roku. Wynik w ubezpieczeniach na życie zwiększył się o 4,4% w stosunku do analogicznego okresu ub. roku i wyniósł 1,4 mld zł, a w pozostałych ubezpieczeniach osobowych oraz ubezpieczeniach majątkowych obniżył się o 77,2% do 0,1 mld zł.

**Składka przypisana brutto z działalności bezpośredniej** w I półroczu br. wyniosła w ubezpieczeniach na życie 11,9 mld zł (spadek o 17,4% w stosunku do I półrocza ub. roku), a w ubezpieczeniach majątkowych 14,5 mld zł (wzrost o 11,0%).

W strukturze składki przypisanej brutto z działalności bezpośredniej ogółem składka zakładów działu I stanowiła 45,1%, a zakładów działu II – 54,9%. W dziale I dominującą pozycję pod względem wartości zebranej składki brutto stanowiły ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, ze składką wynoszącą 5,2 mld zł oraz ubezpieczenia na życie – 3,9 mld zł. Udział tych grup wyniósł odpowiednio 43,5% i 32,5% wartości składek przypisanych brutto tego działu. W dziale II największą pozycję (56,9% składek) stanowiły składki brutto zebrane z tytułu polis komunikacyjnych. Składki te zwiększyły się w skali roku o 22,2% i wyniosły 8,2 mld zł. Udział ubezpieczeń casco pojazdów lądowych w składce przypisanej brutto działu II wyniósł 22,2%, a ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej wynikających z posiadania pojazdów mechanicznych – 34,8%.

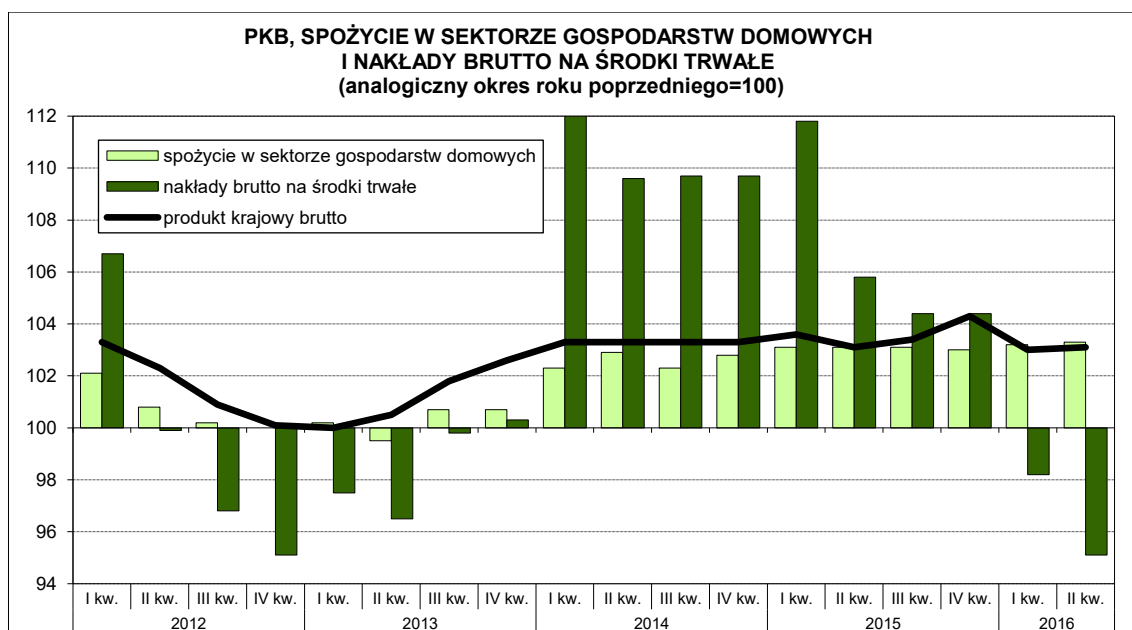
Wartość **odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto z działalności bezpośredniej** w ubezpieczeniach na życie zmniejszyła się w porównaniu z I półroczem ub. roku o 10,6% do 9,2 mld zł, a w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych wzrosła o 21,7% do poziomu 8,6 mld zł.

Składki przypisane brutto oraz odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w podziale na wybrane rodzaje ubezpieczeń:

Wyszczególnienie	Składki przypisane brutto			Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		
	I-VI 2015	I-VI 2016		I-VI 2015	I-VI 2016	
	mln zł		I-VI 2015= =100	mln zł		I-VI 2015= =100
<b>DZIAŁ I</b>						
<b>Ogółem z działalności bezpośredniej .....</b>	<b>14418,9</b>	<b>11909,4</b>	<b>82,6</b>	<b>10234,6</b>	<b>9151,2</b>	<b>89,4</b>
w tym:						
Ubezpieczenia na życie .....	4305,1	3873,8	90,0	4076,9	3354,1	82,3
Ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym ..	7283,0	5184,5	71,2	5027,0	4599,0	91,5
Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe .....	2708,0	2718,2	100,4	1035,4	1099,8	106,2
<b>DZIAŁ II</b>						
<b>Ogółem z działalności bezpośredniej .....</b>	<b>13047,4</b>	<b>14476,2</b>	<b>111,0</b>	<b>7092,1</b>	<b>8633,8</b>	<b>121,7</b>
w tym:						
Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe .....	1002,7	892,3	89,0	223,0	227,4	102,0
Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych .....	2736,4	3207,5	117,2	1867,6	2070,7	110,9
Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami ...	1665,2	1653,4	99,3	524,9	596,3	113,6
Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych .....	1196,1	1264,4	105,7	350,7	884,3	252,1
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów lądowych ....	4005,9	5033,9	125,7	3302,7	3858,7	116,8
w tym obowiązkowe OC posiadaczy pojazdów mechanicznych .....	3886,5	4892,6	125,9	3182,5	3791,5	119,1
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	1099,5	1014,0	92,2	353,5	418,0	118,2

## Produkt krajowy brutto

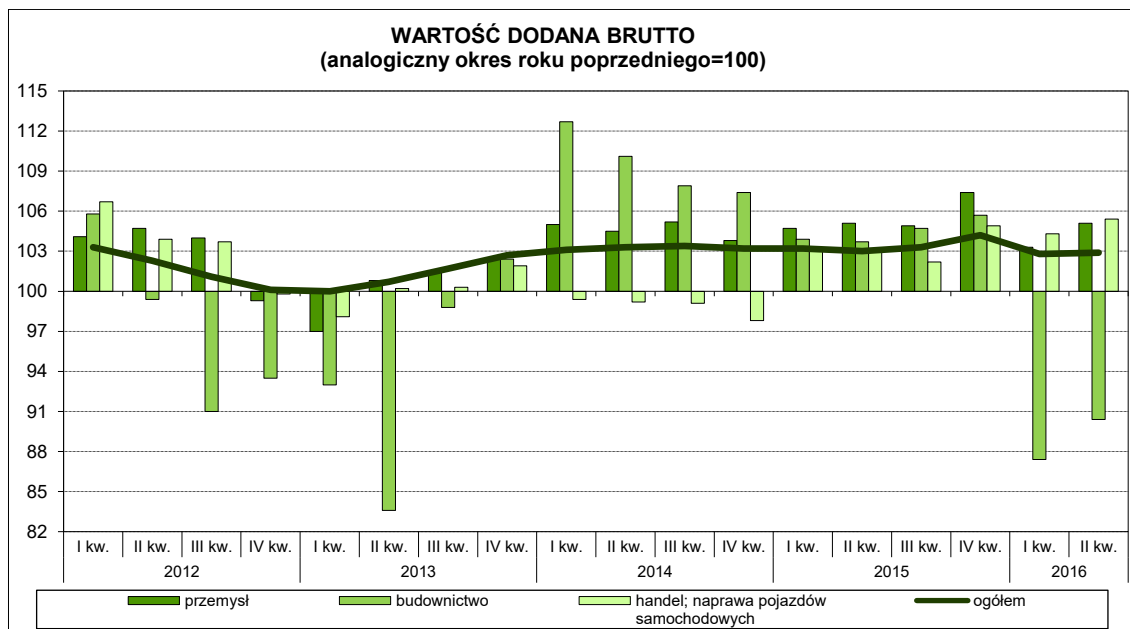
Według wstępnych danych, **produkt krajowy brutto** w II kwartale br., po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym, w ujęciu realnym wzrósł w porównaniu z II kwartałem ub. roku o 3,1%, a w porównaniu z poprzednim kwartałem br. zwiększył się o 0,9%. PKB niewyrównany sezonowo był realnie o 3,1% wyższy niż przed rokiem (wobec wzrostu odpowiednio o 3,0% w I kwartale br.).



Głównym czynnikiem kreującym wzrost PKB w II kwartale br. był popyt krajowy, którego wpływ wyniósł 2,3 p.proc. Popyt zagraniczny pozytywnie oddziaływał na PKB (0,8 p.proc. wobec negatywnego wpływu w poprzednim kwartale). Dodatni wpływ spożycia ogółem wyniósł 2,7 p.proc. (spożycia w sektorze gospodarstw domowych – 1,9 p.proc., a spożycia publicznego – 0,8 p.proc.). Akumulacja oddziaływała negatywnie na wzrost PKB (minus 0,4 p.proc.). Pogłębiło się ujemne oddziaływanie popytu inwestycyjnego (do minus 0,9 p.proc.), przy osłabieniu dodatniego wpływu przyrostu rzeczowych środków obrotowych (do 0,5 p.proc.).

**Popyt krajowy** w II kwartale br. był wyższy niż przed rokiem o 2,4% (wobec 4,1% w poprzednim kwartale). Akumulacja obniżyła się o 2,3% (w tym pogłębił się spadek nakładów brutto na środki trwałe do 4,9%). Spożycie ogółem było o 3,5% wyższe niż przed rokiem (spożycie w sektorze gospodarstw domowych wzrosło o 3,3%, a spożycie publiczne – o 4,4%). **Stopa inwestycji** wyniosła 16,7% (wobec 13,3% w poprzednim kwartale oraz 18,1% przed rokiem).

**Eksport** w II kwartale br. był o 10,9% wyższy niż przed rokiem, a **import** – większy o 9,9% (w I kwartale br. notowano odpowiednio wzrost eksportu o 6,9%, a importu – o 9,3%).



**Wartość dodana brutto** w gospodarce narodowej w II kwartale br. była wyższa niż przed rokiem o 2,9% (wobec wzrostu o 2,8% w I kwartale br.). W przemyśle wartość dodana brutto zwiększyła się o 5,1%, natomiast w budownictwie notowano spadek o 9,6%. W transporcie i gospodarce magazynowej wartość dodana brutto wzrosła o 6,9%, a w handlu, naprawie pojazdów samochodowych – o 5,4%. Zwiększyła się również wartość dodana brutto m.in. w obsłudze rynku nieruchomości – o 3,5%, działalności finansowej i ubezpieczeniowej – o 2,9% oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; administrowaniu i działalności wspierającej – o 2,7%. W sekcjach administracja i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, edukacja, opieka zdrowotna i pomoc społeczna wartość dodana brutto łącznie była wyższa niż przed rokiem o 2,2%.

### Produkt krajowy brutto niewyrównany sezonowo (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2014		2015		2014				2015				2016	
	w mln zł		w mln zł		kwartaly - w mln zł				kwartaly - w mln zł					
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Spżycie	1 346 748,6	1 372 787,9	1 372 787,9	1 372 787,9	339 242,4	334 400,0	334 901,2	338 205,1	341 707,1	337 760,5	342 841,2	350 479,1	350 195,4	347 206,2
w tym:														
w sektorze gospodarstw domowych publicznych w sektorze instytucji rządowych i samorządowych	1 018 578,7	1 036 672,2	1 036 672,2	1 036 672,2	263 961,7	254 127,7	256 027,1	244 462,2	266 769,3	257 653,5	263 880,0	248 369,4	272 791,8	264 437,0
Akumulacja brutto	314 964,8	323 026,4	323 026,4	323 026,4	72 014,0	76 789,6	75 465,0	90 696,2	71 726,1	76 644,4	75 566,5	99 089,4	74 216,5	79 331,7
w tym nakłady brutto na środki trwałe	350 255,6	366 944,6	366 944,6	366 944,6	55 332,0	76 643,8	83 158,6	135 121,2	55 507,4	80 571,8	87 886,7	142 978,7	60 146,4	79 220,3
Eksport	339 388,7	360 392,2	360 392,2	360 392,2	52 575,2	73 717,8	80 463,1	132 632,6	57 748,0	78 216,4	84 528,9	139 898,9	56 842,3	74 753,3
Import	815 854,1	883 426,4	883 426,4	883 426,4	195 747,8	201 330,7	205 084,8	213 690,8	213 872,3	215 955,3	217 902,4	235 696,4	227 884,4	239 341,8
Popyt krajowy	793 712,0	833 463,0	833 463,0	833 463,0	190 307,3	194 639,5	198 877,6	209 887,6	197 987,2	203 252,2	211 510,3	220 713,3	212 044,6	219 419,1
	1 697 004,2	1 739 732,5	1 739 732,5	1 739 732,5	394 574,4	411 043,8	418 059,8	473 326,3	397 214,5	418 332,3	430 727,9	493 457,8	410 341,8	426 426,5
<b>Produkt krajowy brutto</b>	<b>1 719 146,3</b>	<b>1 789 695,9</b>	<b>1 789 695,9</b>	<b>1 789 695,9</b>	<b>400 014,9</b>	<b>417 735,0</b>	<b>424 266,9</b>	<b>477 129,5</b>	<b>413 099,6</b>	<b>431 035,4</b>	<b>437 120,0</b>	<b>508 440,9</b>	<b>426 181,6</b>	<b>446 349,2</b>
<b>Wartość dodana brutto</b>	<b>1 525 242,4</b>	<b>1 587 872,7</b>	<b>1 587 872,7</b>	<b>1 587 872,7</b>	<b>356 480,5</b>	<b>368 921,6</b>	<b>374 487,1</b>	<b>425 353,3</b>	<b>369 952,7</b>	<b>381 667,5</b>	<b>385 042,9</b>	<b>451 209,6</b>	<b>382 251,0</b>	<b>392 098,8</b>
w tym:														
przemysł	387 561,6	414 142,1	414 142,1	414 142,1	98 907,3	86 402,4	87 054,3	115 197,6	104 069,8	92 662,9	90 271,4	127 138,0	107 576,7	96 825,4
budownictwo	119 501,7	129 255,4	129 255,4	129 255,4	18 431,0	28 177,4	33 794,8	39 098,5	20 038,8	30 216,1	35 637,8	43 362,7	18 108,0	27 451,4
handel; naprawa pojazdów samochodowych	271 663,1	280 660,4	280 660,4	280 660,4	68 575,6	65 980,6	70 078,3	67 028,5	70 267,3	68 368,0	71 180,4	70 844,7	72 894,4	71 247,3
transport i gospodarka magazynowa	94 662,6	103 417,7	103 417,7	103 417,7	18 207,9	20 840,1	27 858,7	27 755,9	19 910,7	23 229,6	30 130,3	30 147,1	22 311,3	26 539,8
zakwaterowanie i gastronomia	17 836,0	19 161,7	19 161,7	19 161,7	3 160,6	3 883,2	5 389,2	5 403,1	3 434,0	4 231,1	5 784,7	5 711,9	3 742,5	4 604,5
informacja i komunikacja	60 233,5	59 759,3	59 759,3	59 759,3	12 410,5	16 043,6	14 644,9	17 134,6	11 993,6	15 882,4	14 320,5	17 562,8	11 826,6	15 256,1
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	69 020,0	62 902,8	62 902,8	62 902,8	15 927,1	19 854,1	16 670,6	16 568,2	15 494,4	16 226,8	15 872,1	15 309,5	17 141,2	16 112,5
obsługa rynku nieruchomości	80 009,0	84 105,6	84 105,6	84 105,6	18 145,0	21 298,2	20 582,0	19 983,8	19 058,7	22 479,0	21 591,6	20 976,3	19 799,2	23 325,1
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; administrowanie i działalność wspierająca	115 827,1	119 611,3	119 611,3	119 611,3	26 484,8	33 494,4	27 953,6	27 894,3	27 703,6	34 447,5	28 737,3	28 722,9	28 899,7	35 450,6
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukacja, opieka zdrowotna i pomoc społeczna	228 030,2	233 879,1	233 879,1	233 879,1	58 988,5	52 273,7	53 171,0	63 597,0	60 360,2	53 091,1	54 283,6	66 144,2	61 988,9	54 615,1

Dynamika realna produktu krajowego brutto niewyrównanego sezonowo<sup>a</sup>

Wyszczególnienie	2013				2014				2015			
	rok poprzedni=100				kwartalny okres roku poprzedniego=100				kwartalny okres roku poprzedniego=100			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Spżycie	100,7	100,4	101,3	101,1	101,8	103,6	102,9	104,0	103,2	102,9	102,9	103,5
w tym:												
w sektorze gospodarstw domowych publicznych w sektorze instytucji rządowych i samorządowych	100,2	100,2	100,7	100,7	102,3	103,0	102,4	102,8	103,1	103,1	103,1	103,1
Akumulacja brutto	102,2	104,9	103,5	102,5	100,0	106,2	105,3	107,4	103,7	102,5	102,7	104,8
w tym nakłady brutto na środki trwałe	94,2	112,6	93,2	102,2	118,0	115,1	118,0	106,3	101,1	104,0	104,0	105,4
Eksport	98,9	109,8	99,8	100,3	111,9	109,3	109,5	109,5	111,5	106,1	104,6	104,9
Import	106,1	106,4	106,5	107,3	107,6	106,5	104,7	106,9	108,4	104,8	103,9	109,1
Popyt krajowy	101,7	110,0	106,0	104,4	108,6	111,7	109,7	110,0	106,8	104,5	103,1	109,4
	99,3	104,9	103,3	101,4	103,8	105,6	105,6	104,6	102,9	103,1	103,2	104,0
<b>Produkt krajowy brutto</b>	<b>101,3</b>	<b>103,3</b>	<b>103,6</b>	<b>102,6</b>	<b>103,4</b>	<b>103,4</b>	<b>103,3</b>	<b>103,3</b>	<b>103,7</b>	<b>103,3</b>	<b>103,5</b>	<b>103,9</b>
<b>Wartość dodana brutto</b>	<b>101,3</b>	<b>103,3</b>	<b>103,4</b>	<b>102,7</b>	<b>103,2</b>	<b>103,4</b>	<b>103,5</b>	<b>103,3</b>	<b>103,3</b>	<b>103,2</b>	<b>103,4</b>	<b>103,8</b>
w tym:												
przemysł	100,4	104,0	105,4	102,5	104,7	103,5	104,4	103,6	104,8	105,1	104,9	106,6
budownictwo	94,9	105,0	104,4	102,4	108,4	107,6	103,7	102,6	104,0	103,5	104,4	105,3
handel; naprawa pojazdów samochodowych	100,1	99,4	103,1	101,9	99,9	99,6	99,7	98,4	103,0	103,2	102,1	104,4
transport i gospodarka magazynowa	102,8	105,9	100,7	106,7	106,4	106,8	109,4	101,8	100,2	101,2	101,3	99,9
zakwaterowanie i gastronomia	106,0	109,5	102,5	106,2	105,9	106,6	111,8	111,5	102,8	102,8	102,4	102,4
informacja i komunikacja	104,4	104,3	104,3	103,1	98,5	105,3	107,0	105,4	104,1	104,7	103,1	105,2
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	114,4	109,4	109,0	120,4	119,0	113,7	96,0	112,2	113,2	106,8	119,3	99,6
obsługa rynku nieruchomości	100,7	105,4	102,8	100,0	103,9	105,1	106,2	106,3	102,3	102,7	102,9	103,4
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; administrowanie i działalność wspierająca												
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukacja; opieka zdrowotna i pomoc społeczna	103,9	105,4	101,8	104,8	105,5	105,1	106,0	105,1	101,7	101,5	101,6	102,3
	100,9	101,3	101,6	99,4	98,7	100,7	102,7	103,1	101,4	101,4	101,3	102,2

<sup>a</sup> Ceny stałe średnioroczne roku poprzedniego.

Dynamika realna produktu krajowego brutto wyrównanego sezonowo<sup>a</sup>

Wyszczególnienie	2013				2014				2015				
	kwartały – okres poprzedni=100												
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
Spżycie	100,2	100,0	100,6	100,5	100,8	101,2	100,9	100,9	100,9	100,7	100,6	100,8	100,8
w tym:													
w sektorze gospodarstw domowych publicznych w sektorze instytucji rządowych i samorządowych	100,0	100,1	100,4	100,5	100,7	100,9	100,8	100,9	100,9	100,8	100,6	100,5	100,5
Akumulacja brutto	101,2	99,5	101,4	100,3	101,2	102,4	100,8	101,1	101,1	100,5	100,8	101,3	101,3
w tym nakłady brutto na środki trwałe	94,3	102,1	100,4	106,8	105,7	100,0	101,8	99,3	101,8	102,6	102,1	100,7	100,7
Eksport	97,9	101,5	101,9	101,1	104,3	102,1	102,1	101,8	101,8	102,0	101,2	101,3	101,3
Import	101,0	102,7	103,3	99,5	101,6	102,2	101,9	101,1	101,1	101,9	101,6	104,3	104,3
Popyt krajowy	101,4	98,7	104,2	100,6	104,0	102,6	102,9	100,1	100,1	101,4	100,6	105,6	105,6
<b>Produkt krajowy brutto</b>	99,6	99,6	100,9	101,4	101,7	101,3	101,0	100,5	100,5	100,5	101,1	101,1	101,1
<b>Wartość dodana brutto</b>	99,9	101,2	100,8	100,4	101,0	101,0	100,7	101,0	101,0	100,6	100,9	101,1	101,1
w tym:	99,8	101,7	100,3	100,8	101,4	100,0	101,0	100,6	100,8	100,8	100,8	101,1	101,1
przemysł	97,8	103,0	100,9	98,8	102,9	100,5	98,7	103,0	100,8	101,2	102,7	101,1	101,1
budownictwo	100,4	99,5	101,2	101,6	101,6	100,9	100,3	100,6	101,4	101,2	101,5	101,3	101,3
handel; naprawa pojazdów samochodowych	100,0	100,6	99,8	100,6	99,0	100,0	100,8	99,5	101,6	100,9	100,8	101,7	101,7
transport i gospodarka magazynowa	99,5	102,1	100,7	104,3	101,9	99,0	102,5	98,9	99,9	101,0	99,7	100,3	100,3
zakwaterowanie i gastronomia	101,1	102,3	101,0	102,1	104,2	101,3	102,1	101,0	99,3	100,6	101,1	100,4	100,4
informacja i komunikacja	101,7	100,5	99,7	101,5	100,3	101,4	103,0	100,3	100,2	102,2	100,4	102,2	102,2
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	111,3	104,2	103,4	103,7	100,1	101,2	103,6	103,3	100,3	103,9	101,0	101,7	101,7
obsługa rynku nieruchomości	99,5	101,0	100,4	100,8	102,7	99,9	101,4	100,8	100,0	101,8	100,3	101,0	101,0
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; administrowanie i działalność wspierająca	100,4	102,0	100,3	101,5	102,2	100,5	101,3	99,9	100,3	100,4	100,6	101,1	101,1
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukacja; opieka zdrowotna i pomoc społeczna	100,5	100,2	99,2	100,2	100,3	100,4	101,0	100,2	100,3	100,3	100,0	100,4	100,4

<sup>a</sup> Ceny stałe przy roku odniesienia 2010.



Dynamika realna produktu krajowego brutto wyrównanego sezonowo<sup>a</sup>

Wyszczególnienie	2013				2014				2015				
	kwartaly - analogiczny okres roku poprzedniego=100												
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
Spożycie	100,2	100,2	100,9	101,3	101,9	103,1	103,3	103,8	103,7	103,2	102,8	102,7	
w tym:													
w sektorze gospodarstw domowych publicznych w sektorze instytucji rządowych i samorządowych	99,9	99,9	100,5	101,1	101,7	102,5	102,9	103,3	103,4	103,1	102,9	102,6	
Akumulacja brutto	101,8	101,4	102,3	102,3	102,4	105,4	104,8	105,6	104,9	103,3	103,3	103,5	
w tym nakłady brutto na środki trwałe	86,1	93,2	95,2	103,2	115,7	113,4	114,9	106,8	101,6	104,2	104,5	106,0	
Eksport	95,0	97,5	100,9	102,4	109,1	109,7	109,9	110,6	108,2	106,2	105,3	104,8	
Import	102,8	105,4	109,0	106,7	107,2	106,7	105,2	106,9	107,2	105,5	105,2	108,5	
Popyt krajowy	98,2	98,6	105,0	104,8	107,6	111,9	110,5	110,0	107,1	105,1	103,0	108,7	
	97,9	98,3	99,5	101,5	103,6	105,4	105,6	104,7	103,5	103,3	102,9	103,5	
<b>Produkt krajowy brutto</b>	<b>99,9</b>	<b>101,2</b>	<b>101,6</b>	<b>102,3</b>	<b>103,3</b>	<b>103,1</b>	<b>103,1</b>	<b>103,7</b>	<b>103,7</b>	<b>103,4</b>	<b>103,6</b>	<b>103,7</b>	
<b>Wartość dodana brutto</b>	<b>100,5</b>	<b>101,7</b>	<b>101,3</b>	<b>102,6</b>	<b>104,1</b>	<b>102,4</b>	<b>103,1</b>	<b>103,0</b>	<b>102,4</b>	<b>103,3</b>	<b>103,1</b>	<b>103,6</b>	
w tym:													
przemysł	97,6	103,3	102,3	100,4	105,7	103,1	100,8	105,1	103,0	103,7	107,9	105,9	
budownictwo	90,8	88,6	101,2	102,6	103,9	105,4	104,4	103,4	103,2	103,4	104,6	105,4	
handel; naprawa pojazdów samochodowych	99,5	100,4	99,7	101,0	100,0	99,3	100,3	99,2	101,9	102,8	102,9	105,1	
transport i gospodarka magazynowa	102,9	102,5	101,3	106,6	109,2	105,9	107,7	102,2	100,2	102,3	99,5	100,9	
zakwaterowanie i gastronomia	104,0	106,9	106,2	106,6	109,9	108,8	110,1	109,0	103,8	103,0	102,0	101,4	
informacja i komunikacja	104,5	104,2	102,7	103,5	102,0	102,9	106,4	105,0	104,9	105,8	103,1	105,1	
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	103,5	111,6	119,2	124,3	111,8	108,6	108,8	108,5	108,7	111,7	108,8	107,0	
obsługa rynku nieruchomości	101,0	100,6	101,3	101,6	104,9	103,8	104,8	104,8	102,0	103,9	102,8	103,0	
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; administrowanie i działalność wspierająca	104,4	104,4	103,3	104,3	106,3	104,7	105,7	104,0	102,0	102,0	101,2	102,4	
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukacja; opieka zdrowotna i pomoc społeczna	102,0	101,5	99,9	100,0	99,9	100,1	101,9	101,9	101,9	101,7	100,8	101,0	

<sup>a</sup> Ceny stałe przy roku odniesienia 2010.



## Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

		Wyszczególnienie											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		a - 2015	b - 2016										
Przebieg zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw <sup>1</sup>	w tys. osób	5573	5573	5576	5575	5577	5578	5583	5588	5593	5608	5617	5626
	a	5703	5711	5727	5730	5734	5753	5762	5761				
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu)	w tys. osób	1919	1919	1861	1782	1702	1622	1586	1564	1539	1517	1531	1563
	a	1648	1653	1601	1522	1457	1393	1362	1347				
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu)	w %	11,9	11,9	11,5	11,1	10,7	10,2	10,0	9,9	9,7	9,6	9,6	9,8
	b	10,3	10,3	10,0	9,5	9,1	8,8	8,6	8,5				
Przebieg miesięcznego wynagrodzenia nominalnego brutto w sektorze przedsiębiorstw <sup>1</sup>													
	a	3942,78	3981,75	4214,14	4123,26	4002,16	4039,70	4095,26	4024,95	4059,19	4110,77	4164,01	4515,28
	b	4101,36	4137,55	4351,45	4313,57	4166,28	4252,19	4291,85	4212,56				
poprzedni miesiąc=100		90,0	101,0	105,8	97,8	97,1	100,9	101,4	98,3	100,9	101,3	101,3	108,4
	b	90,8	100,9	105,2	99,1	96,6	102,1	100,9	98,2				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100		103,6	103,2	104,9	103,7	103,2	102,5	103,3	103,4	104,1	103,3	104,0	103,1
	b	104,0	103,9	103,3	104,6	104,1	105,3	104,8	104,7				
Przebieg miesięcznego wynagrodzenia realnego brutto w sektorze przedsiębiorstw <sup>1</sup> - analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100													
	a	105,2	105,0	106,6	104,9	104,1	103,4	104,1	104,1	105,2	104,2	104,7	103,8
	b	104,9	104,8	104,3	105,9	105,2	106,1	105,9	105,7				
Przebieg miesięcznej emerytura i renta realna brutto: z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych													
	a	104,5	104,6	104,8	103,3	103,1	102,8	103,1	103,1	103,3	103,3	103,4	103,4
	b	103,8	103,7	102,3	102,4	102,3	102,2	102,2	102,4				
rolników indywidualnych													
	a	102,9	103,2	104,9	104,4	105,5	104,3	103,6	103,1	103,3	103,0	102,8	102,7
	b	103,1	103,1	100,6	100,3	99,3	100,0	100,7	101,0				
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych:													
poprzedni miesiąc=100		99,8	99,9	100,2	100,4	100,0	100,0	99,9	99,6	99,7	100,1	99,9	99,8
	b	99,5	99,9	100,1	100,3	100,1	100,2	99,7	99,8				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100		98,6	98,4	98,5	98,9	99,1	99,2	99,3	99,4	99,2	99,3	99,4	99,5
	b	99,1	99,2	99,1	98,9	99,1	99,2	99,1	99,2				
grudzień poprzedniego roku=100		99,8	99,6	99,8	100,3	100,3	100,3	100,2	99,9	99,6	99,7	99,6	99,5
	b	99,5	99,4	99,5	99,8	99,9	100,1	99,8	99,5				
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu:													
poprzedni miesiąc=100		99,9	99,9	100,1	99,6	100,4	100,6	99,6	99,3	99,9	100,1	100,0	99,8
	b	99,5	99,6	99,7	100,3	101,2	100,2	99,9	99,7				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100		97,2	97,2	97,5	97,3	97,9	98,6	98,2	97,3	97,2	97,7	98,2	99,2
	b	98,8	98,5	98,1	98,8	99,6	99,2	99,5	99,9				
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej:													
poprzedni miesiąc=100		99,9	99,9	100,0	100,0	99,9	100,0	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9
	b	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	100,1	100,1	100,1				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100		99,5	99,6	99,7	99,7	99,7	99,6	99,6	99,4	99,4	99,3	99,3	99,1
	b	99,3	99,3	99,2	99,3	99,4	99,5	99,6	99,8				

1 Dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

## Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju (dok.)

		Wyszczególnienie											
		a - 2015						b - 2016					
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Produkcja sprzedana przemysłu <sup>1</sup> (ceny stałe <sup>2</sup> ):													
	poprzedni miesiąc=100	96,8	101,4	113,4	92,0	98,6	104,6	98,7	92,9	115,1	101,9	97,4	96,4
	b	91,9	106,9	107,0	96,9	96,1	107,4	90,0	103,3				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100		101,6	105,0	108,8	102,4	102,8	107,4	103,8	105,3	104,0	102,4	107,8	106,7
	b	101,3	106,8	100,7	106,0	103,2	106,0	96,6	107,5				
Produkcja budowlano-montażowa <sup>1</sup> (ceny stałe <sup>2</sup> ):													
	poprzedni miesiąc=100	34,8	116,7	128,2	108,7	106,4	112,5	103,4	99,2	111,6	104,2	96,6	127,7
	b	31,9	114,3	120,6	109,9	107,8	113,4	96,6	97,2				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100		101,3	99,7	102,9	108,5	101,3	97,5	99,9	104,8	97,5	94,8	101,2	99,6
	b	91,4	89,5	84,2	85,1	86,3	87,0	81,2	79,5				
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)		11748	21241	31703	42138	52548	63966	76852	88067	101331	116296	130032	147711
	b	12776	25059	37442	51158	62071	73773	85968	98250				
Sprzedaż detaliczna towarów <sup>1</sup> (ceny stałe <sup>3</sup> ):													
	poprzedni miesiąc=100	78,0	98,4	117,1	97,4	100,5	101,0	102,2	98,2	99,9	104,7	94,1	122,0
	b	75,1	101,3	113,6	99,7	99,3	103,1	100,2	101,4				
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100		103,6	102,4	106,6	101,5	104,7	106,6	103,5	102,0	102,9	103,6	105,7	107,0
	b	103,2	106,2	103,0	105,5	104,3	106,5	104,4	107,8				
Wynik budżetu państwa - od początku roku (w mln zł)		-586,9	-11324,0	-16660,1	-16693,1	-19631,1	-26139,8	-26591,6	-25860,4	-31136,1	-34487,9	-36128,7	-42606,7
	b	1759,9	-3098,3	-9587,2	-11125,5	-13482,5	-18683,8	-14387,3	-14929,7				
Średnie kursy walut w zł - NBP:													
	100 dolarów amerykańskich	367,39	367,66	381,38	373,47	365,20	371,03	377,34	376,85	375,13	378,07	395,71	394,17
	b	403,97	395,65	386,44	379,85	389,91	392,00	397,07	383,54				
100 euro		427,97	417,76	412,78	402,91	407,83	415,97	415,40	419,36	421,69	424,60	425,03	429,05
	b	439,35	439,60	429,34	430,68	440,76	440,19	439,66	430,03				
100 franków szwajcarskich		392,73	393,22	389,12	388,12	392,11	398,17	396,27	389,29	386,05	390,37	392,36	396,23
	b	401,76	398,95	393,11	393,89	398,74	403,74	404,65	395,49				
Handel zagraniczny <sup>4</sup> w mln zł:													
	eksport	59078,5	59866,7	66087,0	60697,3	60056,4	63477,6	61858,2	56006,2	67099,8	69393,8	66998,7	60215,6
	b	59850,8	65403,3	68170,6	67756,5	64999,9	69082,3	60076,1					
import		57030,8	57402,1	64269,2	61125,9	57414,1	62907,7	63813,0	56835,9	66435,3	67425,7	66370,0	59943,6
	b	57286,6	63358,0	65847,6	64202,4	61389,9	64970,6	59446,4					
saldo		2047,7	2464,6	1817,8	-428,6	2642,3	569,9	-1954,8	-829,7	664,5	1968,1	628,7	272,0
	b	2564,2	2045,3	2323,0	3554,1	3610,0	4111,7	629,7					

1 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Średnie ceny bieżące z 2010 r. 3 Ceny bieżące z okresu poprzedzającego okres badany. 4 Za 2016 r. - dane wstępne.

## Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

## A. Unia Europejska

Wyszczególnienie	PKB		Handel zagraniczny			Zharmonizowana stopa bezrobocia <sup>e</sup>		Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych				Produkcja przemysłowa <sup>b</sup>			Produkcja w budownictwie <sup>b</sup>		
	2015	2016 <sup>c</sup>		I-VI 2016	saldo	VII 2015	2016		VIII 2015	2016		VII 2015	2016		VII 2015	2016	
		I kw.	II kw.				VI	VII		VI	VII		VI	VII			
	zmiana w % w skali roku		w mld euro			w %		zmiana w % w skali roku									
<b>UE-28</b>	<b>2,2</b>	<b>1,9</b>	<b>1,8</b>	.	.	<b>9,4</b>	<b>8,6</b>	<b>0,0</b>	<b>0,2</b>	<b>0,3</b>	<b>2,5</b>	<b>0,8</b>	<b>-0,1</b>	<b>0,6</b>	<b>0,5</b>	<b>1,0</b>	
<b>Strefa euro – 19</b>	<b>2,0</b>	<b>1,7</b>	<b>1,6</b>	.	.	<b>10,8</b>	<b>10,1</b>	<b>0,1</b>	<b>0,2</b>	<b>0,2</b>	<b>2,6</b>	<b>0,7</b>	<b>-0,5</b>	<b>-1,2</b>	<b>0,6</b>	<b>3,1</b>	
Austria	1,0	1,5	1,4	1,2	-1,4	5,7	6,1	1,0	0,6	0,6	4,1	0,7	.	-2,8	0,6	.	
Belgia	1,4	1,4	1,4	-2,7	14,0	8,1	8,3	0,8	2,0	2,0	0,3	6,4	.	-2,3	-2,4	.	
Bulgaria	3,0	2,9	3,0	-3,2	-6,3	9,2	8,0	7,9	-0,8	-1,1	3,5	4,0	2,3	1,8	-13,0	-11,7	
Chorwacja	1,6	2,3	1,9	4,9	5,1	16,5	13,2	-0,1	-1,1	-1,5	4,0	4,1	1,2	-0,3 <sup>f</sup>	3,4 <sup>e</sup>	4,6 <sup>g</sup>	
Cypr	1,6	2,7	2,7	-20,3	18,6	15,0	11,8	-1,9	-0,4	-0,6	3,8	10,6	.	-17,6 <sup>d</sup>	7,6 <sup>e</sup>	.	
Czechy	4,5	3,0	2,6	7,5	3,5	10,9	4,1	4,2	0,5	0,6	7,4	4,0	-7,6	14,7	-12,5	-12,6	
Dania	1,0	0,2	0,4	-2,7	4,7	6,2	6,1	0,3	0,1	0,0	1,4	-1,2	7,4	2,9	8,7	.	
Estonia	1,4	1,5	0,6	-0,1	3,2	5,5	7,0	0,2	0,8	1,1	-5,6	-3,6	2,2	-6,0 <sup>f</sup>	3,4 <sup>e</sup>	4,2 <sup>g</sup>	
Finlandia	0,2	1,2	0,4	-4,7	-0,8	9,4	8,9	-0,2	0,5	0,5	0,4	3,9	6,8	6,0	6,8	.	
Francja	1,3	1,4	1,4	-0,8	-3,3	10,5	10,1	0,1	0,4	0,4	-0,8	-1,1	-0,2	-4,8	-2,1	3,3	
Grecja	-0,2	-1,0	-0,9	-7,8	-9,6	24,8	23,4	-0,4	0,2	0,4	-2,4	8,0	4,1	6,3 <sup>f</sup>	-9,6 <sup>e</sup>	9,7 <sup>g</sup>	
Hiszpania	3,2	3,4	3,2	2,1	-8,6	21,9	19,9	-0,5	-0,7	-0,3	5,6	0,2	-0,6	0,5	5,2	12,0	
Holandia	2,0	1,1	1,7	-3,1	-4,8	6,8	6,1	0,4	-0,6	0,1	-3,4	1,4	-2,5	10,9	2,6	0,6	
Irlandia	26,3	4,0	4,3	2,1	23,6	9,2	8,4	0,2	0,1	-0,4	42,8	1,3	5,0	10,2 <sup>f</sup>	12,7 <sup>e</sup>	17,8 <sup>g</sup>	
Litwa	1,6	2,6	2,1	-2,3	-1,1	9,2	8,4	-1,0	0,0	0,5	6,6	-1,4	-0,7	7,0 <sup>f</sup>	-17,4 <sup>e</sup>	-14,0 <sup>g</sup>	
Luksemburg	4,8	4,4	.	0,8	-8,4	6,5	6,2	0,1	-0,4	-0,2	-0,9	4,3	3,7	11,0	3,4	.	
Łotwa	2,7	1,3	0,8	-3,2	-5,3	10,1	9,6	0,2	0,1	-0,1	5,4	7,9	2,7	-3,4 <sup>f</sup>	-19,0 <sup>e</sup>	-19,0 <sup>g</sup>	
Malta	6,2	4,9	3,1	5,6	-1,8	5,4	4,0	1,4	0,9	1,0	9,0	-6,6	-3,9	19,3 <sup>f</sup>	-6,7 <sup>e</sup>	-0,4 <sup>g</sup>	
Niemcy	1,7	1,8	1,7	1,4	0,2	132,7	4,6	4,3	0,4	0,3	1,2	1,0	-1,6	-2,8	0,5	2,3	
<b>Polska</b>	<b>3,6</b>	<b>2,6</b>	<b>3,1</b>	<b>1,9</b>	<b>-0,3</b>	<b>4,2</b>	<b>6,2</b>	<b>-0,4</b>	<b>-0,6</b>	<b>-0,5</b>	<b>3,8</b>	<b>3,6</b>	<b>1,0</b>	<b>-0,6</b>	<b>-14,7</b>	<b>-15,2</b>	
Portugalia	1,5	0,9	0,9	-1,7	-1,4	12,3	11,1	0,7	0,7	0,8	3,2	1,3	-1,6	-2,3	-4,3	-3,4	
Rumunia	3,8	4,2	5,9	4,2	7,6	6,8	6,0	-1,7	-0,3	0,3	3,7	-1,3	1,0	14,3	1,5	2,9	
Słowacja	3,6	3,7 <sup>a</sup>	3,7 <sup>a</sup>	3,6	3,6	11,4	9,8	-0,2	-0,9	-0,8	11,1	2,3	-14,3	24,4	-8,5	-23,3	
Słowenia	2,3	2,1	1,9	3,6	1,6	9,3	8,0	-0,6	-0,1	-0,2	3,7	6,2	7,4	-12,8	-12,5	-7,4	
Szwecja	4,1	4,2	3,4	-1,4	0,4	7,3	6,6	0,6	1,1	1,2	1,2	-3,0	0,9	13,2	16,5	10,0	
Węgry	2,9	0,9	1,8	4,1	2,3	6,8	5,1	0,1	-0,3	-0,1	3,2	-0,3	-0,2	-2,2	-16,2	-17,6	
Wielka Brytania	2,2	2,0	2,2	-10,9	1,8	5,4	4,8	0,0	0,6	0,6	0,7	1,1	2,3	3,7	-0,5	-4,5	
Włochy	0,8	1,0	0,8	-0,0	-2,9	11,7	11,6	0,3	-0,2	-0,1	2,8	-0,9	-0,3	-0,4	0,0	-1,3	

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane wyrównane dniami roboczymi. c Dane wyrównane sezonowo oraz dniami roboczymi. d I kw. 2015 r. e I kw. 2016 r. f II kw. 2015 r. g II kw. 2016 r.

## B. OECD i wybrane kraje świata

Wyszczególnienie	PKB <sup>ab</sup>		Handel zagraniczny		Zharmonizowana stopa bezrobocia <sup>a</sup>		Wskaźnik cen konsumpcyjnych (CPI)		Produkcja przemyślowa <sup>a</sup>			Produkcja w budownictwie <sup>a</sup>		
	2015	2016	eksport	import	saldo	VII 2015	VI 2016	VII 2015	VIII 2015	2016	VI 2015	VII 2015	VI 2016	VII 2016
	I kw.	II kw.	I-VI 2016		I-VI 2015	VII 2015	VI 2016	VII 2015	VIII 2015	2016	VI 2015	VII 2015	VI 2016	VII 2016
	zmiana w % w skali roku		w mld USD		w %	zmiana w % w skali roku			zmiana w % w skali roku			zmiana w % w skali roku		
<b>OECD</b>	2,2 <sup>c</sup>	1,7 <sup>c</sup>	-3,8	-4,8	-215,4	6,8	6,3	0,6	0,8	0,7	0,0	6,2	2,6	.
w tym:														
Australia	2,5	3,0	-11,7	-9,9	-5,9	6,3	5,8	1,5 <sup>d</sup>	1,3 <sup>e</sup>	0,2 <sup>d</sup>	4,5 <sup>e</sup>	-0,5 <sup>d</sup>	3,4 <sup>e</sup>	1,4 <sup>f</sup>
Chile	2,1 <sup>c</sup>	1,9 <sup>c</sup>	-9,1	-8,7	2,2	6,1	6,8	5,0	4,0	1,5	-2,2	-1,1	9,7	-9,6
Islandia	4,0	4,9	-12,5	7,2	-0,6	3,9	2,8	2,2	1,1	0,9	12,7	.	19,3	.
Izrael	2,5	2,0	-5,6	3,5	-6,2	5,3	4,7	-0,4	-0,6	-0,7	1,2	.	-2,8 <sup>g</sup>	6,1 <sup>e</sup>
Japonia	0,5 <sup>c</sup>	0,1 <sup>c</sup>	-2,3	-11,3	14,2	3,3	3,1	0,2	-0,4	.	-0,3	.	2,9	2,2
Kanada	1,1	1,2	-9,0	-7,3	-9,7	6,8	6,8	1,3	1,3	.	-0,2	.	-5,4	-2,9
Korea Południowa	2,6	2,8	-10,1	-13,4	50,2	3,7	3,6	0,7	0,7	0,4	1,0	3,2	0,5	20,2
Meksyk	2,5	2,5	-5,7	-3,9	-9,1	4,4	3,9	2,6	2,7	.	.	.	4,2	2,3
Norwegia	1,6	1,4	-22,9	-12,6	6,7	4,3	4,8	2,0	4,4	4,0	-6,1	0,6	0,9 <sup>d</sup>	5,5 <sup>e</sup>
Nowa Zelandia	2,5	3,0	-7,3	-8,3	-0,5	5,5 <sup>d</sup>	5,2 <sup>e</sup>	0,4 <sup>d</sup>	0,4 <sup>e</sup>	1,1 <sup>d</sup>	1,3 <sup>e</sup>	1,2 <sup>d</sup>	2,4 <sup>d</sup>	10,8 <sup>f</sup>
Stany Zjednoczone	2,6	1,6	-6,8	-5,5	-365,3	5,3	4,9	0,2	0,8	1,1	-0,6	-0,6	16,1	7,4
Szwajcaria	0,9	1,2	0,7	-0,4	19,9	4,2 <sup>d</sup>	5,1 <sup>e</sup>	-1,4	-0,2	-0,1	1,3 <sup>e</sup>	-1,2 <sup>d</sup>	-2,7 <sup>d</sup>	-0,3 <sup>e</sup>
Turcja	4,0 <sup>c</sup>	4,3 <sup>c</sup>	-2,5	-6,7	-27,9	10,2 <sup>d</sup>	10,0 <sup>e</sup>	7,1	8,8	.	1,7	.	1,5	.
Białoruś	-3,9 <sup>c</sup>	-3,7	-18,8	-13,2	-1,8	1,0 <sup>h</sup>	1,1 <sup>h</sup>	11,8	12,2	.	.	.	.	.
Brazylia	-3,8	-5,4	-5,6	-28,1	24,6	7,3	.	9,5	8,7	9,0	-8,4	-4,2	-12,0	.
Chiny	6,9 <sup>c</sup>	6,7 <sup>c</sup>	-7,8	-10,8	316,3	.	.	2,0	1,8	1,3	.	.	.	.
Indie	7,2 <sup>c</sup>	7,9 <sup>c</sup>	-4,8	-14,3	-40,2	.	.	4,3	6,5	.	4,2	.	1,9	-2,5
Południowa Afryka	1,3	-0,6	-14,0	-19,6	0,5	24,9 <sup>d</sup>	26,2 <sup>e</sup>	4,5	6,5	.	.	.	-10,2	9,1
Rosja	-3,7	-1,2	-29,7	-8,4	36,0	5,7 <sup>d</sup>	5,4 <sup>e</sup>	15,8	7,2	.	1,6	0,0	-5,4 <sup>d</sup>	-29,5 <sup>e</sup>
Ukraina <sup>f</sup>	-9,9	0,1	-10,7	-5,3	-0,7	10,0 <sup>g</sup>	10,3 <sup>e</sup>	52,8	7,9	8,4	-12,7	-3,4	-18,2	4,7

<sup>a</sup> Dane wyrównane sezonowo. <sup>b</sup> Dane na podstawie SNA 2008. <sup>c</sup> Dane na podstawie SNA 1993. <sup>d</sup> II kw. 2015 r. <sup>e</sup> I kw. 2015 r. <sup>f</sup> II kw. 2016 r. <sup>g</sup> I kw. 2015 r. <sup>h</sup> Rejestrowana stopa bezrobocia. <sup>i</sup> Dane nie obejmują czasowo okupowanego terytorium Autonomicznej Republiki Krymu i miasta Sewastopol.

Uwaga do części B: przeliczeń danych dotyczących handlu zagranicznego w oparciu o dane zawarte w bazie OECD dokonano w Departamencie Analiz i Opracowań Zbiorczych GUS.

Źródło: EUROSTAT, OECD, BELSTAT, UKRSTAT, CISSTAT, GUS — dane pobrano w dn. 21.09.2016 r.